

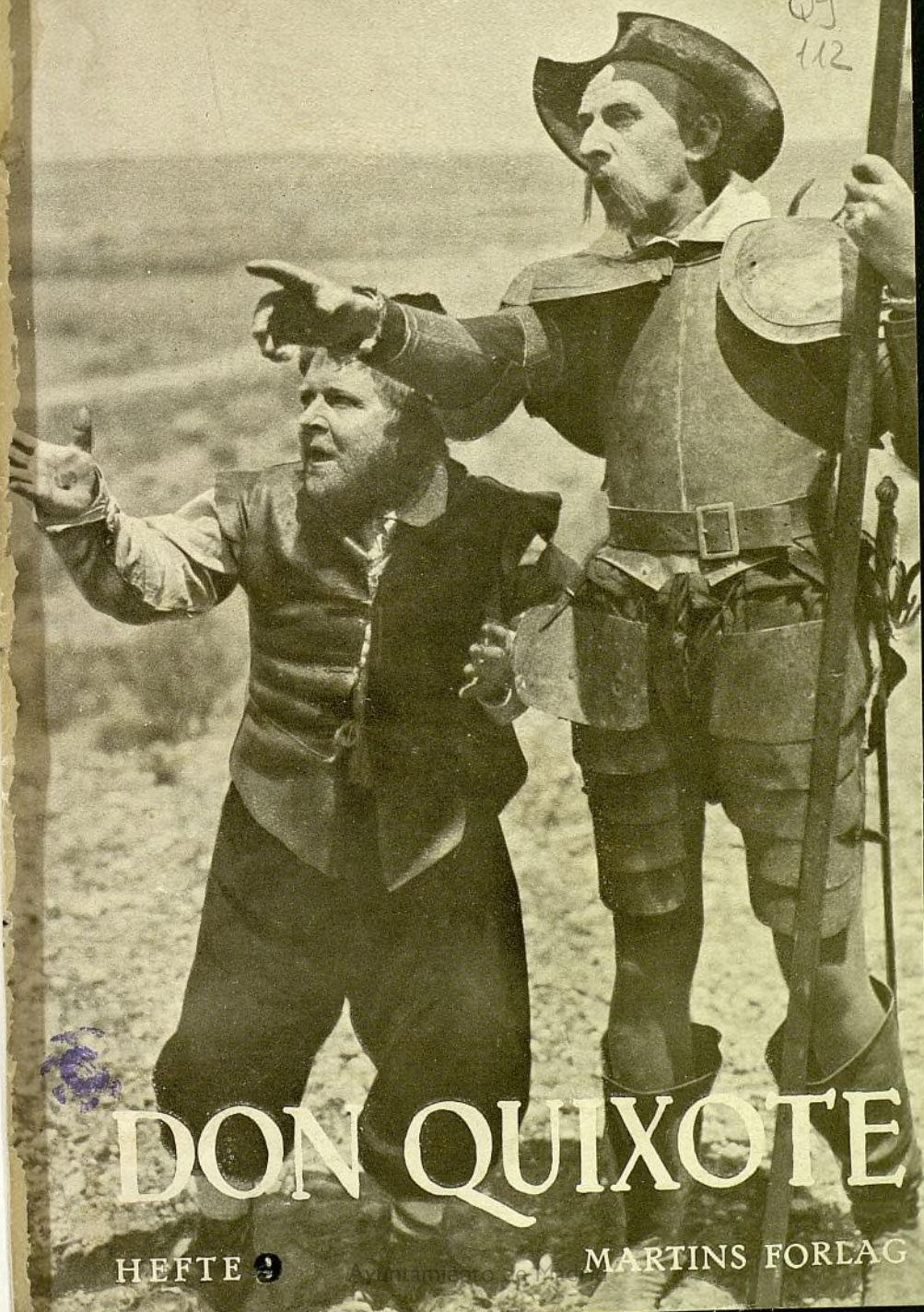
Q3
112

CO

511

C E R V A N T E S

QJ
112

DON QUIXOTE

HEFTE 9

MARTINS FORLAG

69/134665

70/745874

70/745558

71/73284

55/795886

AYUNTAMIENTO DE MADRID

0100767840

Ayuntamiento de Madrid

Q3
112

delen af det Mod og den Tapperhed, som I har vist under Forsvaret af denne Pung, saa havde selv Herkules med al sin Styrke ikke formaaet at tage eder med Vold. Gaa med Gud eller Fanden i Vold, og lad eder ikke se mere her paa Øen eller i de nærmeste seks Miles Omkreds, om I ikke vil straffes med to Hundrede Piskeslag. Forføj eder bort paa Øjeblikket, I viskæftede og uforskammede Person, I Bedragerske!" Kvinden blev meget forskrækket, hang med Hovedet og fjernede sig yderst misfornøjet, og Statholderen sagde til Manden: „Kære Mand, gaa nu i Guds Navn hjem til eders Landsby med eders Penge, og hvis I ikke vil sætte dem til, saa vogt eder fremtidig for atter at give eder i Kast med nogen.“ Hyrden takkede ham med saa utilbørlige Ord, som han vel kunde, og gik sin Vej, og alle de tilstedeværende faldt paa ny i Forundring over deres nye Statholders Domme og Afgørelser. Alt dette blev optegnet af hans Dagbogsskriver og straks ved Brev meddelt Hertugen, der ventede paa det med største Utaalmodighed. Her vil vi nu forlade den gode Sancho; thi vi har stort Hastværk med at vende tilbage til hans Herre, der var saa glædelig overrasket over Altisidoras Serenade.

XLVI. KAPITEL

Om den frygtelige Bjælde- og Kattestrid, som DON QUIXOTE udkæmpede under sin Kærlighedshistorie med den forelskede Altisidora.

Vi forlod den store Don Quixote hensunken i de Betragtninger, som den forelskede Frøkens Serenade havde fremkaldt hos ham. Med dem lagde han sig til Sengs, og ganske som om de havde været Lopper, lod de ham ikke falde til Ro og sove, hvortil de sprungne Masker i hans Strømper ogsaa bidrog deres. Men da Tiden flyver saa let og intet dybere Indsnit hæmmer den paa dens Bane, saa ilede den ogsaa nu afsted, som red den bort paa Timerne, og Morgenens Time nærmede sig med største Hast. Da Don Quixote bemærkede det, forlod han de bløde Fjer

Don Quixote. II.

23

R. 22.963

og var ikke sen til at iføre sig sin Gemselæders Dragt og trække sine Rejsestøvler paa for at skjule sine Strømpers Vanheld. Dernæst kastede han Skarlagenskaaben over sine Skuldre og satte en Jægerhue af grønt Fløjls med Sølvtrusser om i Hovede; han hængte Gehængen med sit gode, skarptskærende Sværd over Skuldrene, greb en stor Rosenkrans, som han aldrig lagde fra sig, og skred med betydelig Selvbevidsthed og højtidelig Stivhed ned til Forgemarket, hvor Hertugen og Hertuginde allerede paaklædte ventede ham. I et Galleri, som han maatte passere igennem, havde Altisidora og hendes Veninde, den anden Terne, stillet sig for at oppebie hans Komme, og saa snart Altisidora fik Øje paa Ridderen, anstillede hun sig, som om hun faldt i Afmagt, og hendes Veninde opfangede hende i sit Skød og vilde hurtigst muligt snøre op for hendes Barm. Don Quixote, som saå dette, nærmede sig til dem og sagde: „Jeg véd nok, hvoraf disse Tilfælde har deres Oprindelse.“ „Da véd jeg det ikke,“ svarede Veninden; „thi Altisidora er den sundeste unge Pige i hele Huset, og i al den Tid, jeg har kendt hende, har jeg aldrig hørt hende udstøde et Ak. Gid Himmels Straf dog maatte ramme alle vandrende Riddere i Verden! Det vil sige, saafremt de alle er saa utaknemmelige. Gaa blot, Hr. Don Quixote, thi det stakkels Barn kommer ikke til sig selv igen, saa længe Deres Velbyrdighed bliver her.“ Don Quixote svarede hertil: „Frue, sørg for, at der i Aften bliver lagt en Luth i mit Kammer, saa skal jeg, saa godt jeg formaar, trøste denne bekymrede Frøken; saa længe Hjertets Lidenskab er i sin Vorden, plejer det at kunne helbredes, naar det ufortøvet bliver revet ud af sin Vildfarelse.“ Efter disse Ord fjernede han sig for ikke at blive udsat for Bagtalelse, ifald nogen havde set ham dør. Han var ikke kommet ret langt bort, førend den afmægtige Altisidora kom til sig selv igen og sagde til sin Medsøster: „Det er ganske nødvendigt, at Luthen bliver lagt ind til ham. Hr. Don Quixote vil uden Tvivl bringe os en Serenade, og den vil sikkert ikke falde ilde ud, naar den kommer fra ham.“ De skyndte sig ned til Hertuginde og fortalte hende, hvad der var sket, og at Don Quixote havde begæret en Luth. Det glædede hende overmaade, og hun aftalte med Hertugen og sine Turner, at de vilde spille ham et Puds,

der dog snarere skulde vække Latter end være til Skade for nogen. I den muntreste Stemning ventede de nu paa Natten, der kom lige saa hurtigt, som Dagen var kommet, hvilken Hertuginde og Hertuginde tilbragte under behagelige Samtaler med Don Quixote. Samme Dag afsendte Hertuginde ogsaa virkelig, og ikke paa Skrømt, en af sine Pager — den samme, der i Skoven havde spillet Rollen som den fortryllede Dulcinea — til Teresa Panza med hendes Mand, Sanchos Brev og den Pakke Klæder, han havde efterladt til hende, og hun befalede ham at bringe hende nøjagtig Beretning om alt, hvad der foregik mellem ham og Teresa. Da dette var sket, og Klokken var blevet elleve om Aftenen, fandt Don Quixote en Luth i sit Kammer. Han stemte den, aabnede Gittervinduet, mærkede, at der var Folk i Haven, og gav sig til at klimpre paa Strengene; da han havde stemt den saa rent, han kunde, rømmede han sig, rensede Halsen og begyndte derpaa med en noget hæs, men dog rent klingende Stemme at synge følgende Romance, som han selv havde digtet i Løbet af Dagen:

Sjælen ofte nok af Lave
rykkes kan ved Elskovstrangen;
og som Værktøj den benytter
Sødmen blot ved Lediggangen.

Hvis man flittigt syr og væver,
Arbejd sin Tribut betaler,
man det allerbedste Middel
har mod Elskovs Gift og Kvaler.

Naar beskedne Møer stille
efter Ægtestanden tragte,
da vil Tugtighedens Medgift
overalt man højest agte.

Hoffets Riddersværm, og de, som
ud paa Eventyr vil drage,
kun letfærdige til Elskov,
tugtige til Ægte tage.

Attraa tit, en Gæst til Glæde,
rask sin Glans paa Himlen maler,
slukkes hastigt ved hans Bortgang,
ret som Sol i Vesten daler.

Flygtig Elskov, født i Dag, men
alt i Morgen rent forgangen,
griber ej i Sjælens Streng.....
hvor er Længsels-Efterklangen?

Mal et Billed paa et andet,
og det flyder ud, forflades;
saarer dig den første Skønhed,
af den anden du ej skades.

Dulcinea af Tobosos
skønne Billed evigt flammer,
malt paa hidtil urørt Tavle,
i mit Hjertes stille Kammer.

Hos to Elskende man Troskab
frem for andre Dyder skatter;
thi ved den gør Amor Jærtegn,
og om Sejrens Krans de fatter.

Saa vidt var Don Quixote kommet i sin Sang, ved hvilken Hertugen, Hertuginde, Altisidora og næsten alle Slottets Folk var Tilhørere, da der fra en fremspringende Tagaltan, der befandt sig lodret oven over Don Quixotes Vindue, blev nedfired et Tov, hvortil der var fæstet over hundrede Bjælder, og straks efter blev der rystet en Sæk Katte ud, der ogsaa bar Bjælder, men mindre Bjælder, bundne til Halen. Bjældernes Raslen og Kattenes Mjaven gjorde en saa forskrækkelig Støj, at Hertugparret, som dog selv havde udpønset dette Puds, blev forfærdet derover, og Don Quixote næsten ude af sig selv af Angst. Nu vilde Skæbnen, at to eller tre Katte igennem Vinduesgitteret sprang ind i hans Kammer, jog rundt fra Hjørne til Hjørne og gjorde en Larm, som om en hel Legion Djægle fo'r rundt i Værelset. De slukkede Lysene, der brændte i Kammeret, løb frem og tilbage og søgte en Aabning at slippe ud igennem. Imidlertid blev Tovet med de store Bjælder uafsladelig trukket op og

ned, og den største Del af Slottets Folk, som ikke kendte Sagens virkelige Sammenhæng, løb rundt fulde af Forundring og Forbavselse. Don Quixote fo'r op, drog sit Sværd og begyndte med Klingen at stikke paa Kryds og tværs gennem Vinduesgitteret, mens han med vældig Røst raabte: „Bort med eder, ondskabsfulde Troldmænd! Bort med dig, Heksemesterpak! Jeg er Don Quixote af Mancha, mod hvem eders onde Forsætter ikke kan holde Stand.“ Nu vendte han sig mod Kattene, der skramlende fløj rundt i hans Værelse, og huggede løs paa dem; de løb hen til Vinduesgitteret og sprang ud, paa nær én, der ved Don Quixotes Hug blev bragt i en saadan Knibe, at den sprang op i Ansigtet paa ham, og med Kløer og Tænder greb fat i hans Næse, saa at Smerten fik ham til at udstøde de græsseligste Skrig, han overhovedet formaaede. Da Hertugen og Hertuginen hørte det, kunde de straks slutte sig til Aarsagen og skyndte sig saa hurtigt som muligt hen til hans Kammer, lukkede det op med en Hovednøgle og saå den stakkels Ridder fægte af alle Kræfter for at rive Katten løs fra sit Ansigt. De traadte ind med tændte Lys og blev den ulige Kamp vár. Hertugen ilede til for at skille de stridende ad, men Don Quixote raabte: „Ingen skal rive ham løs fra mig! Lad mig ene afgøre Striden med denne Djævel, denne Heksemester og Troldmand! Mand imod Mand skal jeg lære ham, hvem Don Quixote af Mancha er.“ Men Katten brød sig meget lidt om disse Trusler; den spruttede og satte Kløerne bedre i. Endelig rev Hertugen den dog løs og kastede den ud ad Vinduet. Dér stod nu Don Quixote med et Ansigt, der var forrevet og hullet som en Si, og en Næse, der var meget ilde medtaget, og dog var han meget fortrydelig over, at man ikke havde ladet ham føre den Strid til Ende, som han havde været i Begreb med at udfægte med denne Skurk af en Troldmand. Man lod hente lægende Saarolie, og Altsidora lagde med egne snehvide Hænder et Plaster paa hvert af de saarede Steder, og mens hun forbandt ham, hviskede hun til ham: „Alle disse Ubehageligheder overgaar dig, Ridder med det stenhaarde Hjerte, fordi du har forbrudt dig ved din Trodsighed og Haardhjertethed. Og Gud give, at Sancho, din Vaabendrager, rent maa glemme at piske sig, for at din højtelskede Dulcinea aldrig maa blive løst af sin Fortryllelse, og du aldrig

maa nyde hendes Elskov eller bestige Ægtesengen med hende, i det mindste saa længe jeg, der tilbeder dig, er i Live.“ Til alt dette svarede Don Quixote ikke et eneste Ord, men drog kun et dybt Suk og strakte sig ufortøvet paa sin Seng; han takkede Hertugen og Hertuginde for den beviste Naade, ikke fordi han havde frygtet for dette katteagtige Troldmandspak og dette bjældeklingrende Rak, men fordi han af den Redebonhed, hvormed de var kommet ham til Undsætning, kunde slutte sig til deres venlige Sindelag. Hertugen og Hertuginde forlod ham derpaa, for at han kunde faa Ro, og var ikke lidet bekymrede over det slemme Udfald af dette Puds. De havde ikke tænkt, at dette Eventyr skulde komme Don Quixote saa dyrt at staa, og nu kostede det ham fem Dages Sengeleje og Indespærring i hans Værelse. Men herved mødte der ham et andet Eventyr, som var mere fornøjeligt end det foregaaende, men som Historieskriveren ikke vil fortælle nu, fordi han maa se sig om efter Sancho, der viste sig overordentlig virksom og munter i sit Statholderskab.

XLVII. KAPITEL

Hvori der fortælles videre om, hvorledes SANCHO bar sig ad under sit Statholderskab.

Historien fortæller, at Sancho Panza fra Retssalen blev ført til et pragtfuldt Palads, hvor der i en stor Sal stod dækket et kongeligt og herligt Taffel. Saa snart Sancho traadte ind i Salen, stemte Oboerne i, og fire Pager kom frem med Haandvandet, som Sancho modtog med megen Værdighed. Musiken tav, og Sancho satte sig paa Ærespladsen ved Bordet, fordi der ikke fandtes nogen anden Stol, og der heller ikke noget andet Sted paa Bordet laa Kniv eller Gaffel. Ved Siden af ham stillede sig en Mand, der siden gav sig til Kende som Læge; han havde en lille Fiskebensstav i Haanden. Det rigt broderede, hvide Stykke Lintøj, som var lagt over Frugterne og de mangfoldige Fade med forskellige Retter, blev fjernet; én, der saa ud som en

studeret Mand, traadte frem og læste Bordbønnen, og en Page bandt en fin, kniplingsbesat Hagedug om Sanchos Hals. En anden, som forrettede Køgemesterens Tjeneste, satte et Fad med Frugter foran ham, men neppe havde han taget en Mundfuld, førend Manden ved hans Side berørte Fadet med sin Stav, og straks blev det i største Hast taget bort. Imidlertid satte Køgemesteren en anden Ret hen foran Statholderen. Sancho vilde prøve den; men endnu før han kunde naa at lange til Fadet eller havde smagt paa den, havde Staven allerede rørt ved den, og en Tjener fjernede den lige saa hurtigt som Tallerkenen med Frugterne. Da Sancho saå det, blev han helt stiv af Forundring, stirrede den ene efter den anden ind i Ansigtet og spurgte, om dette Maaltid skulde fortæres paa lignende Maade, som naar en Tryllekunstner lader de smaa Kugler forsvinde. Hertil svarede Manden med Staven: „Ingenlunde, man spiser paa ganske samme Maade her som paa alle andre Øer, hvor der er Statholdere. Jeg er Læge, Herre, og lønnes af denne Ø for at betjene dens Statholdere; og da Deres Helbred er mig meget mere dyrebart end mit eget, saa studerer jeg Nætter og Dage, udforsker Statholderens Legemsbeskaffenhed og grubler over den for at kunne behandle ham paa rette Maade, hvis han skulde blive syg. Men min betydeligste Forretning er dog at bivaane hans Middags- og Aftensmaaltider for kun at lade ham nyde de Spiser, som efter min Mening er sunde for ham og fratage ham alt det, som jeg maa anse for skadeligt og fordærveligt for hans Mave. Derfor lod jeg ogsaa Tallerkenen med Frugterne fjerne, fordi Frugt indeholder alt for megen Fugtighed, og lod tillige Fadet med den anden Ret tage ud, fordi den var alt for varm og indeholdt for mange Krydderier, der foraarsager stærk Tørst; og den, der drikker for meget, opbruger og tilintetgør det *humidum radicale*, hvori Livet bestaar“. „Saa kan de stegte Agerhøns, som staar der og forekommer mig at være fortræffeligt tillavede, sikkert ikke være skadelige for mig.“ Lægen svarede hurtigt: „Dem skal Hr. Statholderen ikke nyde noget af, saalænge jeg er i Live.“ „Men hvorfor dog ikke?“ spurgte Sancho. „Fordi,“ svarede Doktoren, „vor store Mester Hippokrates, Lægekunstens Ledestjerne og Fakkelt, i en af sine Sentenser siger: *Omnis saturatio mala, perdicis autem pessima*; det vil sige, enhver Mæt-

telse er skadelig, men skadeligst er det at mætte sig med Agerhøns.“ „Naar det forholder sig saaledes, Hr Doktor,“ sagde Sancho, „saa udsøg af alle de Retter, der findes her paa Bordet, den, som er mest gavnlig og mindst skadelig, og lad mig saa spise af den, og slaa ikke paa den med eders Stok. Thi saa sandt jeg er Statholder, og saa sandt Gud endnu vil unde mig at leve længe, jeg er ved at dø af Sult! Og at nægte mig Mad er, til Trods for Hr. Doktoren og al hans Snak, snarere at berøve mig Livet end at forlænge det.“ „Deres Naade Hr. Statholderen har Ret,“ svarede Lægen, „og min Betænkning gaar da ud paa følgende: Af den Kaninragout dør maa Deres Naade ikke spise, thi det er en Ret, hvori man nemt kan finde et Haar. Af det Kalvekød her kunde De jo godt have prøvet et Stykke, hvis det ikke havde været afdampet Steg, men nu gaar det ikke an.“ Sancho sagde: „Det store dampende Fad dør foran synes mig at være en Olla podrida, og da der i den Slags Ollas podridas findes saa mange forskellige Slags spiselige Ting, kan det jo neppe slaa fejl, at jeg i den finder noget, som er velsmagende og sundt.“ „*Absit*,“ sagde Lægen, „en saa ugudeligt Tanke bør være os fjern; der gives ikke nogen mere ufordøjelig Mad i Verden end Olla podrida. Ollas podridas kan være gode nok til en Domherre eller til højjærværdige Rektorer eller ved Bondebryllupper, men Himmelen forskaane os for dem paa Statholdernes Tafler, hvor der ikke bør komme andet end den fineste og lækreste Føde. Og Grunden hertil er den, at usammensatte Lægemidler altid, overalt og af alle og enhver sættes højere end de sammensatte; thi ved de usammensatte er der ikke noget at tage fejl af, men derimod ved de sammensatte, naar man ikke overholder den rigtige Vægt og Mængde af de Ting, hvoraf de er sammensatte. Men hvad Hr. Statholderen efter min Erfaring bør spise for at bevare og styrke sin Sundhed, er en hundrede tørre Vaffelstænger og dertil smaa Skiver af kødfulde Kvæder, som vil bringe Maven i Orden og befordre Fordøjelsen.“ Da Sancho hørte det, stemte han Ryggen imod Stolearmen, så den fortræffelige Læge stift og ufravendt ind i Ansigtet og spurgte ham i en alvorlig og streng Tone, hvad han hed, og hvor han havde studeret. Han svarede: „Hr. Statholder, mit Navn er Doktor Pedro Rezio de Agüero (Peter Stærk i Udtydninger), og jeg er

født i Tirteafuera (Skrub af), en Landsby, der ligger paa højre Haand imellem Caracuel og Almodóvar del Campo, og jeg har taget Doktorgraden paa Universitetet i Osuna." Ganske optændt af Vrede svarede Sancho Panza: „Altsaa, Hr. Doktor Peter Stærk i slemme Udtydninger, I, der er født i Skrub af, en Landsby, som ligger paa højre Haand imellem Caracuel og Almodóvar del Campo, I, der har taget Doktorgraden i Osuna — forsvind øjeblikkelig! Hvis ikke, saa sværger jeg ved Solens Lys, at jeg vil tage en Knippel og ved Stokkeprygl fordrive først eder og dernæst alle andre Læger herfra, saa der ikke bliver nogen tilbage paa Øen, i det mindste ikke nogen af dem, som jeg finder er Dummerhoveder, der ikke forstaar sig paa noget; men for de lærde, kundskabsrige og forstandige Læger vil jeg bøje mit Hovede i Ydmyghed og ære dem som guddommelige Personer. Og nu siger jeg endnu en Gang: Pedro Rezio skal forfølge sig bort herfra, ellers tager jeg den Stol, jeg her sidder paa, og slaar den i tusinde Stykker paa hans Hovede; og hvis det kommer til en Undersøgelse af, hvorledes jeg har røgtet mit Embede, kan man jo kræve mig til Regnskab derfor; saa vil jeg til min Undskyldning sige, at jeg har gjort Gud en Tjeneste ved at udrydde en daarlig Læge, en Bøddelknægt og Ødelægger af Staten. Og giv mig nu noget at spise, eller om I ikke vil det, saa tag eders Statholderskab tilbage. Et Embede, der ikke føder sin Mand, er ikke en Bønne værd." Da Doktoren saå Statholderen saa vred, blev han meget forskrækket og vilde sikkert ogsaa have iværksat sit Skrub-af ud af Salen, hvis der ikke i samme Øjeblik var blevet blæst i et Posthorn udenfor paa Gaden. Køgemesteren gik hen til Vinduet, kom straks tilbage og sagde: „Det er en Kurer fra Hertugen, min Herre; han kommer sikkert i et meget vigtigt Ærinde." Derpaa traadte Kureren svedende og ængstelig ind i Salen, tog et sammenfoldet Brev frem af sin Barm og gav Statholderen det i Haanden. Sancho rakte det til Hushovmesteren og bød ham læse Udskriften, der lød saaledes: Til Don Sancho Panza, Statholder paa Øen Barataria, at aabnes af ham selv eller hans Sekretær med egen Haand. Da Sancho hørte det, spurgte han: „Hvem er min Sekretær her?" En af de tilstedeværende svarede: „Det er jeg, Herre, thi jeg kan baade læse og skrive og er en Biscayer." „Naar den Egenskab

kommer til," sagde Sancho, „saa kunde I gerne være Sekretær hos Kejseren selv. Luk dette Brev op, og se, hvad det indeholder.“ Det gjorde den nybagte Sekretær, og da han havde læst Indholdet, bemærkede han, at det drejede sig om en Sag, som kun kunde behandles under fire Øjne. Sancho befalede alle at rømme Salen; kun Hushovmesteren og Køgemesteren skulde blive tilbage. Alle de andre fjernede sig, ogsaa Lægen. Og Sekretæren gav sig straks til at læse Brevet op; Indholdet var følgende:

„Jeg har bragt i Erfaring, Hr. Don Sancho Panza, at mine og Deres Øs Fjender rasende vil løbe Storm paa den en af de kommende Nætter, jeg véd ikke hvilken. Der maa altsaa holdes nøje Vagt, og alting maa være i Beredskab, for at De ikke skal blive overrumplet. Jeg véd tillige af paalidelige Spejdere, at fire forklædte Personer har sneget sig ind i Byen for at myrde Dem, da de frygter for Deres overlegne Indsigt. Hold derfor vaagent Øje med alle Ting, iagttag skarpt, hvem der kommer for at tale med Dem, og spis ikke af det, man sætter for Dem. Jeg skal være betænkt paa at komme Dem til Hjælp, saa snart De mærker, at De trænger dertil. Iøvrigt maa De træffe de Foranstaltninger, som man tør vente af Deres store Forstand. Givet her den 16. August Klokken fire om Morgenen.

Deres Ven

Hertugen.“

Sancho viste sig yderst bestyrtet, og alle de omkringstaaende lagde samme Sindsrørelse for Dagen; han vendte sig til Hushovmesteren og sagde: „Hvad vi har at gøre — og det maa ske paa Stedet! — er at kaste Doktor Pedro Rezio i Fængsel; thi dersom nogen vil dræbe mig, er det sikkert ham, og det ved en saa langsom og pinagtig Død som Sultedøden.“ „Ogsaa jeg er af den Anskuelse,“ sagde Køgemesteren, „at Deres Naade ikke bør nyde noget af alt det, som staar her paa Bordet, thi det er blevet sendt hertil af Nonnerne, og man plejer at sige, at Djævelen staar paa Lur bag Korset.“ „Det kan jeg ikke nægte,“ sagde Sancho; „giv mig da nu blot et Stykke Brød og fire Pund Druer, de kan da ikke være forgiftede; thi uden Mad kan jeg

sandelig ikke holde det ud. Og hvis vi virkelig skal holde os beredte til de omtalte Feltslag, der truer os, saa maa vi nødvendigvis tage ordentlig Næring til os; thi Maven styrker Hjertet, ikke Hjertet Maven. Men I, min gode Sekretær, maa straks affatte et Svar til Hertugen, min Herre, og sige ham, at alt, hvad han befaler, til Punkt og Prikke skal blive udført saaledes, som han befaler det. I skal ogsaa give Hertuginde, min naadige Frue, et Haandkys fra mig og bede hende om ikke at glemme at sende et eget Bud med mit Brev og min Pakke til min Kone Teresa Panza, og skrive, at jeg vil betragte det som en stor Gunst, og at jeg af alle Kræfter skal stræbe at tjene hende i alt, hvad jeg formaar. Undervejs kan I ogsaa føje et Haandkys ind til min Herre, Don Quixote, for at han kan se, at jeg er taknemmelig for at have været i hans Brød. Og da I er saadan en dygtig Sekretær og en god Biscayer, kan I tilføje, hvad der falder eder ind, og hvad der bedst passer sig. Men tag nu af Bordet, eller lad mig faa noget at spise, saa skal jeg for min Del nok faa Krammet paa alle de Spejdere, Mordere og Troldmænd, der vil angribe mig og min Ø.“ I det samme traadte en Page ind og sagde: „Her er en Bonde, der har en Begæring, og om denne Begæring, som han siger er meget vigtig, vil han gerne tale med Deres Naade.“ „Det er mærkeligt med disse Folk, der har en Begæring,“ sagde Sancho; „er det da muligt, at de er saa tosede og ikke kan indse, at denne Tid paa Dagen ikke er den rette til at komme med en Ansøgning? Er vi Statholdere og Dommere ikke ogsaa af Kød og Blod? Har vi ikke ogsaa nødig at hvile os, saa længe vi følger Trang dertil, eller kræver de, at vi skal være af Marmor? Ved Gud og min arme Sjæl, hvis mit Statholderskab varer ved (men det gør det ikke, kan jeg nok mærke), saa skal jeg give mere end én af dem, der kommer med Ansøgninger, en ordentlig Omgang. Men nu kan I sige til den gode Mand, at han skal træde ind. Først maa I dog se efter, om det ikke er en af disse Spejdere eller én, der vil myrde mig.“ „Nej, det er det ganske sikkert ikke, Herre,“ svarede Pagen, „for han ser ikke ud til at have opfundet Krudtet, og enten forstaar jeg mig kun lidet paa Folk, eller ogsaa er denne Mand saa god, som Dagen er lang.“ „Der er intet at frygte,“ sagde Hushovmesteren, „saalænge vi alle er her.“ „Men kunde det ikke

gaa an, Køgemester," sagde Sancho, „at jeg nu, da Doktor Pedro Rezio ikke er her, kunde faa nogen god nærende Føde, om det saa blot var et Stykke Brød og et Løg?" „Hvad Deres Naade har maattet undvære ved Middagsmaaltidet, skal Aftensmaaltidet raade Bod paa, og Deres Naade skal holdes skadesløs og blive tilfreds." „Gud give *det*," svarede Sancho. Derpaa kom Bonden ind; han saå skikkelig ud, og det lyste paa tusinde Miles Afstand ud af hans Ansigt, at han var en ærlig og godmodig Sjæl.

Det første, han sagde, var: „Hvem her er Hr. Statholderen?" „Hvem anden skulde det være," svarede Sekretæren, „end den Herre, som sidder i Stolen!" „Saa bøjer jeg mig i Ærbødighed for ham," sagde Bonden, kastede sig paa Knæ og bad om hans Haand for at kysse den. Sancho nægtede ham den og befalede ham at rejse sig og sige, hvad han begærede. Bonden gjorde det og sagde derpaa: „Jeg er en Bonde, Herre, barnefødt i Miguel Turra, en Landsby, der ligger to Mil fra Ciudad Real." „Dèr har vi endnu en Skrub-af," sagde Sancho; „gaa kun videre, min Ven, jeg vil lade eder vide, at jeg meget vel kender Miguel Turra, og at den ikke ligger langt fra min Landsby." „Nu staar Sagen saadan, Herre," vedblev Bonden, „at jeg ved Guds Barmhjerlighed i sin Tid giftede mig i Lyset af den hellige romersk-katolske Kirke og for dens Aasyn. Jeg har to Sønner, der studerer, den yngste til at blive Baccalaureus og den ældste til Licentiat. Jeg er Enkemand, for min Kone er død, eller rettere sagt myrdet af en dum Læge, der gav hende et afførende Middel, skønt hun var frugtsommelig; og havde det været Guds Villie, at Barnet var kommet rigtigt til Verden, og havde det været en Dreng, saa skulde han have studeret til Doktor, for at han ikke skulde have misundt sine Brødre, Baccalaureus'en og Licentiaten." „Altsaa," sagde Sancho, „hvis eders Kone ikke havde mistet Livet eller var blevet berøvet Livet, saa havde I ikke nu været Enkemand?" „Nej, det er sikkert nok," svarede Bonden. „Saa er den Sag klaret," sagde Sancho, „gaa nu videre, min Ven; thi nu er det snarere Tid til at sove end til at afgøre den Slags Anliggender." „Jeg siger altsaa," sagde Bonden, „at min Søn, han, som skal være Baccalaureus, har forelsket sig i en Pige fra samme By; hun hedder Clara Perlerina, og er Datter af Andrés Perlerino, en meget rig Bonde — og

dette Navn Perlerin fører de ikke paa Grund af Deres Afstamning eller ellers som Familienavn, men fordi hele Slægten er *Perlatico* (værkbruden), og for at Navnet skal klingre bedre, kaldes de ikke *Perlatico*, men *Perlerino*. Ganske vist er Pigen ogsaa, naar sandt skal siges, som en Perle fra Østerland. Naar man ser hende fra højre Side, ligner hun en af Markens Blomster; men fra venstre Side er det ikke ganske det samme, for hun mangler det venstre Øje, der er løbet ud, dengang hun havde Kopperne; og skønt Koparrene i hendes Ansigt baade er mange og store, siger dog Folk, der kan lide Clara, at det ikke er Kopper, men Grave, hvori hun nedlægger sine Bejleres Hjerter. Hun holder saa stærkt paa Renlighed, at hun, for ikke at tilsnavse sit Ansigt, saa at sige har lagt sig en Opstoppennæse til, saa at det livagtigt ser ud, som om Næsen vilde gribe til Flugten for Munden. Men trods det tager hun sig ualmindelig godt ud, for hun har en stor Mund, og hvis der ikke manglede ti eller tolv For- og Kindtænder, kunde Munden regnes til de mest velformede, ja, endog have Fortrinet frem for dem. Om Læberne véd jeg intet at sige, for de er saa tynde og fine, at hvis det var Skik at haspe Læber op, saa kunde man bruge dem til en dejlig lang Traad; men da deres Farve er aldeles forskellig fra den, som Læber ellers plejer at have, saa ser de ganske vidunderlige ud: blaa-, grøn- og violetspættede. Men tilgiv mig, Hr. Statholder, hvis jeg er noget vidtløftig i min Udmaling af denne Piges Træk; til syvende og sidst bliver hun jo dog min Datter; jeg holder meget af hende og synes ogsaa overmaade godt om hende.“ „Mal, saa meget I vil,“ sagde Sancho, „eders Malerier er meget morsomme, og hvis jeg bare havde spist, kunde jeg ikke faa nogen bedre Dessert end eders Beskrivelser.“ „Det siger jeg ærbødigst Tak for,“ svarede Bonden; „vi tales vel ved efter i Dag. Og jeg siger Dem, Herre, at dersom jeg kunde afmale hendes elskværdige Væsen og høje Skikkelse, saa vilde det blive noget, der maatte vække Beundring; men det kan ikke lade sig gøre, for hun er krumpen, Hovedet sidder nede mellem hendes Skuldre, og Knæene er trukne helt op til Munden, men med alt det kan man tydeligt se, at hvis hun kunde rette sig, vilde hun naa helt op til Loftet. Hun vilde ogsaa for længe siden have givet min Søn Baccalaureus'en sin

Haand, hvis hun bare havde kunnet strække den ud, for hun har lutter Knuder paa Leddene; men desuagtet kan man af hendes brede, riflede Negle se, at hun er af den rette Slags og af god Slægt.“ „Lad nu det være godt,“ indskød Sancho, „og husk paa, at I allerede har beskrevet hende fra Top til Taa. Hvad vil I nu videre? Gaa lige til Sagen uden flere Omveje og Krinkelkroge, løs Snak og Tilføjelser.“ „Det, jeg altsaa gerne vilde have, Herre,“ svarede Bonden, „var, at Deres Naade skulde vise mig den Gunst at give mig en Anbefalingsskrivelse med til min tilkommende Svoger og bede ham om, at han vilde gøre mig den Tjeneste at indvillige i dette Giftermaal, siden vi er hinandens Lige baade i Lykkens og Naturens Gaver; thi for at sige den rene Sandhed, Hr. Statholder, saa er den Onde faret i min Søn, og der gaar ikke en Dag, uden at de onde Aander plager ham tre eller fire Gange. Og eftersom han engang er faldet i Ilden, er hans Ansigt blevet saa rynket som et Stykke Pergament, og hans Øjne rinder i Vand og flyder en Kende over. Men af Sindelag er han en ren Engel, og hvis han ikke undertiden pryglede løs paa sig selv og gav sig selv Næveslag, vilde han ret være en velsignet Knøs.“ „Er der ellers noget, I ønsker, min gode Mand?“ spurgte Sancho. „Ja, jeg havde jo nok et Ønske til,“ svarede Bonden, „dersom jeg kun turde komme frem med det — men lad gaa, ud maa det! Jeg siger altsaa, Herre, at jeg vilde ønske, Deres Naade vilde give mig tre eller seks Hundrede Dukater som en Hjælp til min Baccalaureus' Udstyr, jeg mener: som et Bidrag til Indretningen af hans Hus. For naar det kommer til Stykket, maa de jo da have en egen Husholdning for ikke at være udsatte for Svigerforældrenes onde Luner.“ „Tænk nu godt efter, om der slet ikke er mere, I vil begære,“ sagde Sancho; „lad eder endelig ikke holde tilbage af Forsagthed og Undseelse.“ „Nej, nu er der sandelig ikke mere,“ svarede Bonden, men neppe havde han sagt det, før Statholderen sprang op, greb den Stol, han havde siddet paa, og raabte: „Jeg lover dig højt og helligt, din Klumpfod, din Bondelømmel, din Dumrian, at hvis du ikke straks skynder dig bort fra mit Aasyn og kryber i Skjul, skal jeg knuse dit Hoved med denne Stol og slaa det i to Stykker! Din Kæltring af en Horeunge, din Hofmaler hos Fanden selv! Kommer du nu og

forlanger seks Hundrede Dukater af mig? Hvor skulde jeg tage dem fra, dit Møgbæst? Og hvorfor skulde jeg give dig dem, selv om jeg havde dem, din Listigpraas, din skøre Karl? Hvad rager Miguel Turra og hele Perlerinernes Slægt mig? Gaa væk, siger jeg, eller ved min Herre, Hertugens Liv, jeg gør, som jeg har sagt. Du er sikkert ikke fra Miguel Turra, men en Skælm, som Helvede har sendt herop for at friste mig. Sig mig dog, din Usling, jeg har endnu ikke haft mit Statholderskab halvanden Dag, hvor kan du saa tro, at jeg allerede ejer seks Hundrede Dukater?" Køgemesteren vinkede til Bonden, at han skulde forlade Salen, og han hang med Hovedet og gik, tilsyneladende meget bange for, at Statholderen skulde iværksætte sin Trusel. Skalken forstod at spille sin Rolle saare vel.

Men lad os nu forlade den forbitrede Sancho, lad Fred raade i denne Kreds; vi vil vende tilbage til Don Quixote, hvem vi forlod med forbundet Ansigt, mens han søgte at faa Kattesaarene lægt, som han først blev helbredet for hele otte Dage senere. Paa en af disse otte Dage, mens han laa syg, hændte der ham noget, som Sidi Hamet lover at fortælle med samme Nøjagtighed og Sandhedskærlighed, hvormed han plejer at fortælle alle Tildragelserne i denne Historie, hvor ubetydelige de end kan være.

XLVIII. KAPITEL

Hvad der foregik mellem DON QUIXOTE og DONA RODRIGUEZ, Hertuginde Hovmesterinde, samt andre Begivenheder, der fortjener at nedskrives og er værdige til evig Ihukommelse.

Den ilde saarede Don Quixote blev tilbage, overmaade ærgelig og tungsindig. Hans Ansigt var forbundet og mærket, dog ikke af Guds Haand, men af Kattekløer — et Uheld af den Art, som følger med det vandrende Ridderskab. Han tilbragte seks Dage uden at vise sig offentligt, og i Løbet af dette Tidsrum laa han en Nat vaagen og hvileløs og tænkte paa sin Ulykke

og paa Altisidoras Paatrængenhed og Forfølgelse. Da hørte han, hvorledes man med en Nøgle aabnede Døren til hans Værelse, og straks faldt det ham ind, at det var den forelskede Frøken, der nærmede sig for at løbe Storm paa hans Kyskhed og bringe ham i en saadan Situation, at han maatte bryde den Troskab, han skyldte sin Herskerinde Dulcinea af Toboso. „Nej,“ sagde han i den faste Tro, at hvad hans Indbildningskraft foregøglede ham, var Sandhed (og han sagde det saa højt, at man kunde høre det udenfor), „end ikke den største Skønhed paa Jorden skal kunne formaa mig til at ophøre med at tilbede hende, som jeg bærer indskrevet og indgravet i mit Hjertes Midte og paa det skjulteste Sted i mit Indre. Hvad enten du nu, elskede Herskerinde, er forvandlet til en Bondetøs saa rund som et Løg eller til en af den gyldne Tajos Nymfer, som dør væver Guld og Silke, eller hvad enten det er Merlin eller Montesinos, der holder dig fasttryllet dør, hvor de selv har Lyst — saa er du dog min, hvor du end befinder dig, og overalt, hvor jeg er, vedbliver jeg at være din.“ Da han var færdig med denne Tale, gik Døren op. Samtidig hermed rejste han sig i sin fulde Højde i Sengen, svøbte sig fra øverst til nederst ind i et Tæppe af gult Atlas og stod dør med Nathue paa Hovedet og Ansigtet og Knebelsbarterne indbundne; Ansigtet paa Grund af Skrammerne efter Kattens Kløer, Knebelsbarten, for at den ikke skulde komme i Uorden og falde ned. Udstafferet paa denne Maade saå han ud som det forunderligste Spørgelse, nogen kan forestille sig. Han heftede Øjnene stift paa Døren, og just som han ventede, at den betvungne og elskovssyge Altisidora vilde komme ind ad den, saå han en overmaade ærværdig Hovmesterinde træde ind med hvidt Hovedsæt paa, der var besat med saa bredt og langt et Slør, at hun var indhyllet deri fra Hovedet til Fod. Imellem Fingrene paa venstre Haand holdt hun et lille Stykke brændende Lys, og med den højre skyggede hun for Ansigtet, at ikke Lyset skulde skinne hende i Øjnene, for hvilke hun havde et Par store Brillen. Hun listede stille frem og traadte saa sagte som muligt. Don Quixote saå ned paa hende fra sin Forskanning, og da han bemærkede hendes Dragt og hendes Tavshed, antog han hende for en Heks eller en Troldkvinde, der kom i den Hensigt at udøve en eller anden Skændselsgerning imod

Jubel inden for Murene. SANCHO paa sit pyntede Æsel.

Ayuntamiento de Madrid

ham,
tid na
i Kan
med
ved S
færde
i Ans
vansi
hvad
befan
sig, m
til Jo
besvæ
du er
Skær
der s
godt
skabs
stræk
forsla
tede s
og sr
byrdi
gelse
men
og vil
som
sagde
ander
med
uforli
fremt
hvert
komm
mig a
gaar
skuld
lede

Don

ham, og begyndte at korse og signe sig af alle Kræfter. Imidlertid nærmede Spøgelset sig, og da det var naaet omtrent midt ind i Kammeret, slog det Øjnene op og blev den Hurtighed vár, hvormed Don Quixote korsede sig. Men var han blevet forskrækket ved Synet af en saadan Skikkelse, saa blev hun ganske forfærdet over at se hans, og da hun saá ham saa høj og saa gul i Ansigtet, med dette Sengetæppe og Forbindingen, der ganske vansirede ham, gav hun et stort Skrig fra sig og raabte: „Jesus, hvad ser jeg?“ Af lutter Angst tabte hun Lyset, og da hun nu befandt sig i Mørke, vendte hun Ryggen til ham for at fjerne sig, men snubled i sin Bestyrtelse over sit Slæb og faldt tungt til Jorden. I sin Skræk begyndte Don Quixote at skrike: „Jeg besværger dig om, Spøgelse, eller hvad du nu er, sig mig, hvem du er, og sig mig, hvad du forlanger af mig. Er du en Sjæl fra Skærsilden, saa sig mig det, og jeg skal gøre alt for dig, hvad der staar i min Magt; thi jeg er en katolsk Kristen og gør gerne godt imod enhver, og derfor har jeg valgt det vandrende Ridder-skabs Orden, hvortil jeg bekender mig, og hvis Pligter ogsaa strækker sig til at gøre godt imod Sjælene i Skærsilden.“ Den forslaaede Hovmesterinde, der hørte disse Besværgelser, sluttede sig af sin egen Angst til Don Quixotes og svarede i en sagte og smertelig Tone: „Hr. Don Quixote — saafremt Deres Velbyrdighed virkelig er Hr. Don Quixote — jeg er ikke noget Spøgelse, ikke noget Syn og heller ikke nogen Sjæl fra Skærsilden, men Doña Rodriguez, den naadige Fru Hertuginde's Hofdame, og vil henvende mig til Deres Velbyrdighed i en af de Trængsler, som De plejer at afhjælpe.“ „Sig mig, Fru Doña Rodriguez,“ sagde Don Quixote, „om De maaske kommer her for at tale en andens Sag? Thi saa maa De vide, at jeg ikke kan indlade mig med nogen, takket være min Herskerinde Dulcinea af Tobosos uforlignelige Skønhed. Med ét Ord, Fru Doña Rodriguez, saafremt Deres Velbyrdighed vil undgaa og afholde Dem fra ethvert Kærlighedsbudskab, saa kan De tænde Deres Lys igen og komme tilbage og tale med mig om alt, hvad De vil paalægge mig at udføre, eller hvad De nærer Ønske om, naar det blot ikke gaar ud paa nogen Art af Ophidselse og kælen Tale.“ „Jeg skulde bringe Kærlighedsbudskab fra nogen, Herre?!“ genmælede Hovmesterinden; „nej, saa kender Deres Velbyrdighed mig

kun slet. Saa aldrende er jeg dog ikke, at jeg skulde indlade mig paa den Slags Barnestreger. Jeg har, Gud være lovet, endnu min fulde Forstand i Behold og alle mine For- og Kindtænder i Munden, paa nær nogle faa, som jeg skammeligt har mistet ved de slemme Flaad, der saa hyppigt forekommer her i Aragonien. Men vent lidt, Hr. Ridder, jeg vil gaa ud og tænde et Lys og kommer tilbage om et Øjeblik for at udøse mine Bekymringer for Dem som den Mand, der véd at skaffe Hjælp for alle Bekymringer her i Verden." Uden at vente paa Svar forlod hun Værelset, mens Don Quixote blev tilbage og rolig og tankefuld ventede paa hende. Men snart vældede tusinde Forestillinger om dette nye Eventyr ind paa ham. Det forekom ham at være slet gjort og endnu værre betænkt at sætte sig i Fare for at bryde den Troskab, han havde lovet sin Herskerinde, og han sagde til sig selv: „Hvem, om ikke Djævelen, der er snu og fuld af ond List, vil nu besnære mig med en Hovmesterinde, hvilket han ikke har formaaet ved Hjælp af Kejserinder, Dronninger, Hertuginder, Markgrevinder og Grevinder? Jeg har hørt sige, og det af meget fornuftige Folk, at saa snart han paa nogen Maade kan, har han hellere en til Bedste med en Stumpnæse end med en Ørnenæse; og hvem véd, om ikke denne Ensomhed, denne Lejlighed, denne Stilhed vil opvække mit slumrende Begær og bevirke, at jeg med graa Haar falder over det, jeg endnu aldrig er snublet over? I slige Tilfælde er det bedre at fly end at afvente Kampen. Men jeg maa vel ikke være ved mine fulde fem, siden jeg kan sige og tænke saadanne Urimeligheder! Det er umuligt, at en gammel, lang, bebrillet Hovmesterinde med hvidt Hovedsæt skulde kunne avle og opklække nogen utugtig Tanke selv i det mest ryggesløse Hjerter paa Jorden. Gives der maaske paa hele Jordens Kreds en Hovmesterinde, som ikke er modbydelig, sur og pyntesyg? Bort altsaa med hele Hovmesterindesværmen, der ikke kan berede Menneskeheden nogen som helst Glæde eller Fornøjelse! Hvor rigtigt handlede ikke hin Dame, om hvem man fortalte, at hun havde to gamle Hovmesterinder, nemlig Dukker, der var udstoppede med Tøjstumper, staaende ved Siden af sin Stol med deres Briller og Sypuder, ganske som om de udførte deres Haandarbejder, og at disse Dukker, hvad Huses Styrelse angik, ydede ganske de samme Tjenester som vir-

kelige
Senge
drigu
lukke
af hv
indvil
med
tilbag
os til
paa s
gen."
Don
for a
lange
„Af l
af M
tiden
antag
og m
maste
Men
større
tigher
Ord
hende
H
forsik
den b
Haan
D
Rodri
hver
trak
blotte
den
Fru
De b
skal

kelige Hovmesterinder.“ Med disse Ord sprang han ud af Sengen i det faste Forsæt at laase Døren og hindre Fru Rodriguez i at komme ind; men netop som han var i Færd med at lukke den, vendte Fru Rodriguez tilbage med et brændende Lys af hvidt Voks, og da hun nu så Don Quixote paa nært Hold, indviklet i Tæppet, med sine Bind og sin Nathue eller -hætte med Øreklapper, blev hun paa ny forskrækket, traadte to Skridt tilbage og sagde: „Kan vi Damer nu ogsaa med Sikkerhed betro os til Dem, Hr. Ridder? Thi jeg anser det ikke for noget Tegn paa særlig Ærbarhed, at Deres Velbyrdighed har forladt Sengen.“ „Samme Spørgsmaal maa jeg gøre Dem, Frue,“ sagde Don Quixote; „og jeg spørger altsaa, om jeg kan være sikker for alle Overfald og Angreb?“ „Mod hvem og af hvem forlanger De denne Sikkerhed, Hr. Ridder?“ svarede den gamle. „Af Dem og mod Dem,“ svarede Don Quixote; „thi jeg er ikke af Marmor, ej heller er De af Malm, og det er ikke nu ved Tiden om Morgen, men ved Midnat, ja, endog senere, vil jeg antage; og vi befinder os i et Kammer, der er fastere tillukket og mere lønligt end hin Hule, hvor den forræderiske og formastelige Æneas nød den skønne, medynksomme Didos Elskov. Men ræk mig blot Haanden, Frue, jeg vil ikke begære nogen større Sikkerhed end den, som min egen Afholdenhed og Tugtighed og Deres højst ærværdige Kappe yder mig.“ Med disse Ord kyssede han paa sin højre Haand og strakte den ud efter hendes, og hun rakte ham sin med de samme Ceremonier.

Her indskyder Sidi Hamet en Bemærkning i Parentes: Han forsikrer nemlig ved Muhammed, at han gerne vilde have givet den bedste Kaftan af de tvende, han ejede, for at have set de to Haand i Haand spadserende med hinanden fra Døren til Sengen.

Don Quixote lagde sig da omsider til Sengs igen, og Doña Rodriguez satte sig paa en Stol noget derfra uden at skille sig hverken ved Brillerne eller Lyset. Don Quixote krøb sammen og trak Tæppet helt op over sig, saa at intet andet end Ansigtet var blottet. Da de nu begge var kommet til Ro, var Don Quixote den første, der brød Tavsheden med disse Ord: „Højtærede Fru Rodriguez, nu kan De lette Deres Sind og udøse alt, hvad De bærer i Deres bekymrede Hjerter og beklemte Barm, og De skal blive paahørt af mig med kyske Øren og understøttet og

reddet ved barmhjertige Gerninger.“ „Det har jeg sat min Lid til,“ svarede den gamle Hovmesterinde; „thi af Deres Velbyrdigheds ædle og venlige Udseende kunde man kun vente et saa kristeligt Svar. Sagen er da denne: Skønt Deres Velbyrdighed ser mig sidde paa denne Stol midt i Kongeriget Aragonien i en ydmyg og meget bekymret Hovmesterindes Dragt, er jeg dog barnefødt i det asturiske Landskab Oviedo og af en Familie, der er beslægtet med mange af de fornemste i hele Provinsen. Men min Vanskæbne og mine Forældres Skødesløshed, der forarmede dem, inden de selv vidste, hvorledes det gik til, førte mig til Hovedstaden Madrid, hvor mine Forældre i den allerbedste Hensigt og for at forhindre en endnu større Ulykke anbragte mig hos en fornem Dame som Stuepige og Sypige; thi Deres Velbyrdighed maa vide, at i Hulsøm og Linnedsyning har ingen i hele min Levetid kunnet tage Luven fra mig. Mine Forældre lod mig blive i min Tjeneste og drog tilbage til deres Hjem, og faa Aar efter gik de bort og kom sikkert i Himmelen, thi de var gode katolske Kristne. Nu var jeg fader- og moderløs og havde intet i Verden uden den usle Løn og de jammerlige Foræringer, som plejer at falde af til slige Piger i fornemme Huse. Paa den Tid forelskede, uden at jeg havde givet Anledning dertil, en af Husets Kammerjunkere sig i mig, en allerede noget aldrende Mand med et smukt Skæg og et stateligt Udseende, og oven i Købet saa god en Adelsmand som Kongen; thi han stammede fra Bjergene. Vi holdt ikke vor Kærlighed saa hemmelig, at den jo maatte komme vor naadige Frue for Øre, og for at undgaa al Sladder giftede hun os med hinanden med den hellige romersk-katolske Moder, Kirkens Billigelse og for dens Aasyn. I dette Ægteskab blev der avlet en Datter, for at give min Lykke, hvis jeg nogensinde havde haft nogen, Dødsstødet — ikke som om jeg havde sat Livet til ved Barnets Fødsel, thi jeg fik det ganske efter Naturens Orden til rette Tid, men fordi min Mand kort efter døde af en vis Forskrækkelse, han fik, og dersom der nu var Lejlighed til at fortælle Dem derom, saa vilde det sikkert sætte Deres Velbyrdighed i Forundring.“ Herpaa gav hun sig bitterlig til at græde og fortsatte paa følgende Maade: „Hr. Don Quixote, Deres Velbyrdighed maa meget undskylde, jeg kan ikke længere holde det tilbage, thi hver Gang jeg tænker paa min

salig.
Ak, G
han l
Kryds
gang
man,
deres
fortæl
gode.
Da ha
ver, k
Retsb
dreje
Agt a
til ha
ikke,
Hest
tilkom
saale
Hatte
da mi
stor K
— ud
Mand
me si
af he
Hofre
Hele
diggæ
og m
at ha
gik s
efter
synet
var a
var j
hvis
beker

salig Mands bedrøvelige Endeligt, fyldes mine Øjne med Taarer. Ak, Gud hjælpe mig — hvor fornem tog han sig ikke ud, naar han ledsagede min naadige Frue, og hun sad bag ham paa Krydset af et mægtigt Muldyr, der var sort som Ibenholt. Dengang brugte man hverken Kareter eller Bærestole, saaledes som man, efter hvad jeg hører, gør nu, men Damerne sad bagpaa hos deres Kammerjunkere. Een Ting kan jeg dog ikke undlade at fortælle Dem, for at De kan se, hvor høflig og opmærksom min gode Mand var, og hvor nøje han overholdt alle Anstandspligter. Da han vilde ride ind i Santiagogaden i Madrid, som er ret snæver, kom en af Overhofrettens Dommere ham i Møde med to Retsbetjente foran sig, og da min kære Kammerjunker såå ham, drejede han sit Mulæsel, saa at man kunde se, det var hans Agt at ledsage denne Herre. Min Frue, som sad bagpaa, hviskede til ham: Hvad gør I enfoldige Menneske? Husker I maaske ikke, at jeg er med? Hofretdommeren standsede høflig sin Hest og sagde til ham: Fortsæt kun Deres Vej, min Herre; det tilkommer mig at ledsage min naadige Frue Doña Casildea — saaledes hed mit Herskab. Desuagtet fastholdt min Mand med Hatten i Haanden, at han vilde ledsage Hofretdommeren, men da min Frue såå det, trak hun fuld af Vrede og Forbitrelse en stor Knappenaal — eller jeg tror endda, det var en Stoppenaal — ud af sit Etui og stak den saaledes ind i Krydset paa min Mand, at han gav et højt Skrig fra sig og maatte vride og krumme sig i den Grad, at han væltede sin Frue ned paa Jorden. To af hendes Lakajer sprang straks til for at hjælpe hende op, og Hofretdommeren med hans Retsbetjente gjorde det samme. Hele Guadalajara-Porten kom i Oprør, det vil sige: alle de Lediggængere, som drev rundt dør. Min Frue gik hjem til Fods, og min Mand løb hen til en Barber og klagede sig til ham over, at han var blevet stukket lige tværs gennem Indvoldene. Der gik saadant et Ry af min Mands Høflighed, at Drengene løb efter ham paa Gaderne, og dels derfor, dels fordi han var nærsynet, gav min Frue ham hans Afsked. Og jeg tror sikkert, det var af Græmmelse herover, han snart efter blev dødssyg. Nu var jeg Enke, uden Beskytter og med en Datter at forsørge, hvis Skønhed stadig tog til som Skum paa Havet. Da jeg var bekendt for at være en saa fortræffelig Syerske, havde min naa-

dige Frue, Hertuginde, som for nylig var bleven gift med min Herre, Hertugen, til sidst den Godhed at tage mig med sig til Aragonien tillige med min Datter. Og eftersom nu Tiden gik, voksede min Datter til og med hende Alverdens Yndigheder; hun synger som en Lærke, danser, springer saa let som Tanken i en Hopsa og danser enhver kunstig Figurdans, som om hun var besat. Hun læser og skriver som en Skolemester og regner som en Pengepuger. Om hendes Renlighed vil jeg nu slet ikke tale, rindende Vand er ikke renere end hun. Hvis jeg ikke husker fejl, maa hun nu være seksten Aar, fem Maaneder og tre Dage gammel, maaske en Dag mere eller mindre. Kort at fortælle, der er en rig Bondesøn, som har forelsket sig i min Datter. Han bor i en Landsby ikke langt herfra, der tilhører Hertugen, min Herre. Til sidst er de kommet sammen, jeg véd tilforladelig ikke naar eller hvor, og saa har han bedraget min Datter med et Ægteskabsløfte, og nu vil han ikke opfylde det. Og skønt Hertugen, min Herre, godt véd det (thi jeg har ikke én Gang, men ofte besværet mig derover og bedt ham om, at han vilde befale Bonden at gifte sig med min Datter), saa har han dog ikke laant mig mere Øre end en Handelsmand, til hvem man taler om hans Gæld: han har neppe nok hørt paa mig. Aarsagen dertil er, at Skælmens Fader er for rig, laaner ham Penge og hvert Øjeblik gaar i Borgen for ham, og derfor vil han ikke volde ham Ærgrelse eller lægge den ringeste Sten i Vejen for ham. Jeg vilde altsaa ønske, at Deres Velbyrdighed vilde paatage sig at raade Bod paa denne Forurettelse enten ved Overtalelser eller ved Vaabnenes Hjælp, siden hele Verden siger, at Deres Velbyrdighed er født til at raade Bod paa Forurettelser, gøre Uret god igen og beskytte de nødstedte. Deres Velbyrdighed maa forestille Dem min faderløse Datter, hendes elskelige Væsen, hendes Ungdom og alle de gode Egenskaber, jeg har sagt Dem, hun besidder! Ja, ved Gud og min Samvittighed, iblandt alle den naadige Frue, Hertuginde's Frøkener er der ikke én, der naar hende blot til Skosaalerne. Der er nu en, som hedder Altisidora, og som de anser for den muntreste og allerelskværdigste, og hun kommer ikke min Datter paa to Mil nær. Thi De maa vide, Deres Velbyrdighed, at det er ikke Guld alt, hvad der glimrer, og Altisidora er mere indbildsk, end hun

er smuk, og mere fræk, end hun er beskeden. Desuden er hun heller ikke rigtig rask og har en saa modbydelig Aande, at man ikke kan holde ud at staa et Øjeblik ved Siden af hende. Ja, endog min Frue Hertuginde har . . . men jeg vil tie, for som man plejer at sige: Murene har Øren.“ „Saa sandt mit Liv er Dem kært, Fru Rodriguez, sig mig, hvad der er i Vejen med min Frue, Hertuginde,“ spurgte Don Quixote. „Efter en saa kraftig Besværgelse,“ svarede Hovmesterinden, „kan jeg ikke undslaa mig for at besvare Spørgsmaalet sandfærdigt. De ser jo, Hr. Don Quixote, hvor dejlig min naadige Frue Hertuginde er: hendes Ansigts fine Glans, der minder om Skæret af en slebet og poleret Sværdklinge; hendes Kinder, der er som Mælk og Blod, den ene straalende som Solen og den anden som Maanen; den yndige Anstand, hvormed hun skrider henover Jorden saa let, som om hun ikke ansaa den for værdig at træde paa, saa at det er, som udgød hun Sundhed over hvert Sted, hvor hun vanker! Men véd Deres Velbyrdighed, hvem hun har at takke for alt det? Gud først og fremmest, det forstaar sig, men dernæst to Fontaneller, hun har paa Benene, og hvoraf alle de onde Vædske flyder ud, som Lægerne siger, hun er fuld af.“ „Hellige Maria!“ sagde Don Quixote, „er det muligt, at min Frue, Hertuginde har slige Afløb? Det vilde jeg ikke have troet, om saa alle Barfodsmunkene havde sagt mig det. Men naar Fru Doña Rodriguez siger det, saa maa det være sandt. Imidlertid maa slige Fontaneller paa et saadant Sted ikke udgyde onde Vædske, men flydende Ambra. Sandelig, nu er jeg først ganske overbevist om, at det maa være af største Vigtighed for Sundheden at lade sig sætte Fontaneller.“

Neppe havde Don Quixote faaet udtalt denne Sætning, førend Værelsets Dør blev revet op med et kraftigt Stød. Af Forskrækelse over Braget tabte Doña Rodriguez Lyset ud af Haanden, saa at der pludseligt, som man siger, blev saa mørkt i Værelset som i et Ulvegab. I samme Øjeblik følte den stakkels Hovmesterinde, at der var en, der greb hende i Struben med begge Hænder, og saa kraftigt, at hun ikke engang kunde stønne, medens en anden Person i største Hast og uden at sige et Ord løftede hendes Skørter og med noget, der forekom hende at være en Tøffel, gav hende saa mange Slag, at det var en ren Ynk. Og

endskønt Don Quixote følte denne Medynk med hende, rørte han sig dog ikke ud af sin Seng, men blev siddende rolig og stille, ja, endog fuld af Frygt for, at det nu skulde blive hans Tur, og at han vilde faa en rigelig tilmaalt Dragt Prygl. Denne Frygt var heller ikke ugrundet; thi saa snart de tavse Bødler var holdt op med at banke Hovmesterinden, der ikke engang turde sige Av, tog de fat paa Don Quixote, og efter at de havde viklet ham ud af hans Lagen og Tæppe, kneb de ham saa uafladeligt og kraftigt, at han slet ikke kunde lade være med at forsvare sig med de knyttede Næver, og alt dette i en forunderlig Tavshed. Kampen varede maaske en halv Time, hvorpaa Spøgelserne fjernede sig. Doña Rodriguez bragte sine Skørter i Orden og gik sukkende over sit Vanheld ud af Døren uden at sige et eneste Ord til Don Quixote, som smertefuld, forknebet, forvirret og tankefuld blev alene tilbage; og dør vil vi nu forlade ham med samt hans inderlige Længsel efter at faa at vide, hvem den ryggesløse Troldmand var, der havde givet ham en saa ilde Medfart. Men det maa bero til sin Tid; Sancho Panza kalder paa os, saaledes som Historiens Sammenhæng kræver det.

XLIX. KAPITEL

Om det, der hændte SANCHE PANZA, da han gik Runde paa sin Ø.

Vi forlod den store Statholder ærgerlig og opbragt over den forslagne Bonde, der var saa dygtig til at male. Han havde faaet Besked af Hushovmesteren, ligesom denne havde faaet det af Hertugen, for at han kunde have Sancho til Bedste; men skønt denne var enfoldig, plump og drøj, var han dog Mand for at holde dem alle Stangen. Og han sagde til de omstaaende — ogsaa til Doktor Pedro Rezio, der saa snart man var blevet færdig med Hemmeligheden i Hertugens Brev, atter havde indfundet sig i Salen: „Nu kan jeg tydeligt mærke, at Dommere og Stattholdere enten maa være eller blive til Jern for ikke at føle de Ansøgeres Overhæng, som til enhver Time og enhver Tid kom-

mer og kræver, at man skal høre paa dem, affærdige dem og udelukkende beskæftige sig med deres Anliggender, saa kan alt det øvrige gaa, som det vil. Og hvis nu den stakkels Dommer ikke hører paa dem og affærdiger dem, enten fordi han ikke kan, eller fordi det ikke er ved den fastsatte Tid, da de skal have Foretræde, saa bander de ham straks og knurrer over ham, flaar ham lige til Knoglerne, ja, levner ikke hans Familie Ære for en Skilling! Din dumme Ansøger! Din taabelige Ansøger! Forhast dig dog ikke, vent smukt, til der bliver Tid og Lejlighed til at foredrage dit Anliggende! Kom dog ikke, naar det er Spisetid, og heller ikke, naar det er Sovetid. Dommere er ogsaa af Kød og Blod og maa give Naturen, hvad den efter sine Love kræver af dem — undtagen jeg, som ikke giver min Natur noget at spise, takket være Hr. Doktor Peter Stærk fra Skrub af, som staar dør foran mig og vil lade mig dø af Sult og paa-
staar, at en saadan Død er Liv. Saa gid Gud maa give ham og alle hans Lige et saadant Liv! Jeg mener: alle de slette Læger; thi de gode fortjener Palmer og Laurbær.“ Alle de, der kendte noget til Sancho Panza, forundrede sig højligt over at høre ham tale saa dannet og vidste ikke, hvilken Omstændighed de skulde tilskrive dette, om ikke den, at vigtige Embeder og Pligter skærper Forstanden, saafremt de ikke helt sløver den. Til sidst lovede Doktor Peter Stærk i Tydninger fra Skrub af, at der i Aften skulde blive serveret ham et Aftensmaaltid, skønt han derved overtraadte alle Hippokrates' Læresætninger. Hermed gav Statholderen sig tilfreds og ventede med stor Længsel paa Natens Frembrud og Spisetidens Komme; og skønt det forekom ham, som om Tiden stod stille og ikke bevægede sig af Stedet, saa brød dog den saa længselsfuldt ventede Time endelig frem, da han fik noget at spise. Det var hakket Oksekød med Løg og et Par kogte Fødder af en Kalv, der allerede var temmelig til Aars. Han spiste alt dette med langt større Lyst og Velbehag, end om det havde været milanesiske Bjerghøns, romerske Fasaner, Kalvekød fra Sorrent, Agerhøns fra Morón eller Gæs fra Lavajo. Under Maaltidet vendte han sig til Doktoren og sagde: „Véd De vel, Hr. Doktor, at De for Fremtiden ikke skal bryde Dem om at sætte kostbare Ting og udsøgte Retter for mig; thi derved vil De blot bringe min Mave i Uorden, eftersom den er

vant til Gede- og Oksekød, Flæsk og tørret Kød, Roer og Løg, og hvis man byder den Herskabsretter, modtager den dem med Kræsenhed, ja, undertiden med Modbydelighed. Hvad Køgemesteren kan gøre, er tit at traktere mig med en Olla podrida, en Ret, hvori alting er blandet sammen som Kaal og Roer, og jo mere der er blandet sammen, jo bedre smager den, og han kan hælde alt, hvad han vil, i den og blande det med det andet, saa længe det blot er noget spiseligt; jeg skal nok huske ham det og vise mig erkendtlig derfor ved Lejlighed. Der er heller ingen, der skal understaa sig i at drive Gæk med mig, for enten er jeg noget, eller ogsaa er jeg ingenting. Og saa vil vi da alle leve i Fred og Samdrægtighed med hinanden; thi naar Gud lader Solen staa op, saa staa den op for alle og enhver. Jeg vil regere paa denne Ø som Statholder og vil ikke tillade, at Retten bøjes, eller lade mig bestikke. Og enhver se sig godt for og passe paa, at ingen gør Grin med ham bag hans Ryg! For jeg kan fortælle ham, at jeg er skrap som Fanden, og gør man Hovedet kruset paa mig, saa skal man bare se Løjer. Javel, den, der gør sig selv til Honning, ham spiser Fluerne!" „Hr. Statholder," sagde Køgemesteren, „Deres Naade har uimodsigeligt Ret i alt, hvad De har sagt, og paa alle denne Øs Indbyggeres Vegne, der stedse er beredte til at tjene Dem paa det nøjagtigste, forsikrer jeg Dem om deres Kærlighed og Velvillie. Den Mildhed, hvormed Deres Naade i Begyndelsen af Deres Statholderskab har regeret, berøver dem al Mulighed for at tænke eller foretage sig noget, der kunde være Deres Naade til Mishag." „Ja, det vil jeg tro," svarede Sancho, „og De vil være gode Tosser, om De tænkte eller foretog sig andet. Jeg gentager én Gang for alle, man skal sørge for en anstændig Underholdning til mig og min Rucio, hvilket er det allervigtigste og betydeligste Punkt af det altsammen. Saa snart Tiden kommer, vil vi gøre en Runde; det er min Hensigt at rense denne Ø for alt Skarn og for alle Landstrygere, Dagdrivere og uvornt Pak; thi I maa vide, mine Venner, at dovne og ørkesløse Folk i en Stat er ganske det samme som Dronerne i en Bikube, som kun fortærer den Honning, Arbejdsbierne tilbereder. Det er min Agt at lette Bøndernes Byrder, beskytte Herremændenes Forrettigheder, belønne de dydige og først og fremmest ære Religionen og agte de

gejstlige. Hvad mener I herom, mine Venner? Er der Rime-
lighed i, hvad jeg siger, eller arbejder min Hjerne forgæves?“
„Hr. Statholder,“ svarede Hushovmesteren, „Deres Naade siger
saa meget, der er rimeligt og forstandigt, at jeg maa forbavses
over, at en ustuderet Mand som Deres Naade (thi saavidt jeg
véd, har De slet ingen Uddannelse faaet) kan fremkomme med
saadanne Ytringer og sige saa meget, der er fuldt af Visdom og
Kundskab, skønt det er saa fjernt fra alt, hvad de, der har sendt
os hid, og hvad vi, der er kommet hertil, har ventet os af Deres
Naades Aandsevner. Men man lærer, saalænge man lever: Spot
og Skæmt bliver til Alvor, og tilsidst bliver Spotterne selv til
Spot.“

Nu blev det Aften, og med Hr. Doktor Pedro Rezios Tilla-
delse fik Statholderen et Aftensmaaltid. Man forsynede sig med
alt, hvad der var nødvendigt til Runden. Sancho forlod sin Bo-
lig ledsaget af Hushovmesteren, Sekretæren og Køgemesteren
samt Kronisten, hvem det paahvilede at optegne Sanchos Bedrif-
ter til evig Ihukommelse, og saa mange Retsbetjente og Vægttere,
at de udgjorde en temmelig stor Trop. Sancho gik i Midten med
sin Dommerstav, og det var et saare stateligt Skue. Efter at de
var draget igennem nogle Gader, hørte de Sværdklirren; de
ilede hen til Stedet og saá, at det kun var to Mænd, der fægtede
med hinanden. Men da de fik Øje paa Rettens Folk, holdt de
inde, og en af dem raabte: „Herhid i Guds og Kongens Navn!
Hvad? Skal man taale, at der plyndres midt imellem Folk her
i Byen, og at man bliver overfaldet midt paa Gaden?“ „Vær
rolig, min gode Mand,“ sagde Sancho, „og fortæl mig, af hvilken
Grund I slaas. Jeg er Statholderen.“ Den anden af de kæm-
pende sagde: „Hr. Statholder, jeg skal berette Dem det med
faa Ord. Deres Naade maa vide, at denne Adelsmand i Aften
har vundet mere end tusinde Realer i det Spillehus, som ligger
her lige overfor; paa hvad Maade maa Gud vide. Jeg var til
Stede og gav ved mere end ét tvivlsomt Kast Udslag til hans
Fordel, skønt min egen Samvittighed talte derimod. Han rejste
sig, tog sin Gevinst, og i Stedet for, som jeg ventede, i det
mindste at forære mig et Par Daler, saaledes som det er Skik
og Brug overfor fornemme Personer som jeg, der for alle Til-
fældes Skyld, hvad enten der nu indtræffer noget godt eller

noget slemt, er nærværende ved Spillet for at støtte uretmæssige Krav og skille Trætter, stak han Pengene til sig og gik sin Vej. Opbragt løb jeg efter ham og bad ham med venlige og høflige Ord om i det mindste at give mig otte Realer, da han véd, at jeg er en Mand af Stand og hverken har nogen Profession eller Penge at opretholde Livet med, fordi mine Forældre ikke har ladet mig lære den første og ikke efterladt mig de sidste. Men den Skælm, der er lige saa stor en Tyveknægt som Cacus og lige saa stor en Falskspiller som Andradilla, vilde ikke give mig mere end fire Realer, hvoraf Deres Naade Hr. Statholderen selv kan indse, hvor lidt Skam og Samvittighed der er i ham. Men paa Ære, hvis Deres Naade ikke var kommet til, saa skulde jeg have lært ham at spy hver en Skilling ud, og hvor megen Vægt der skal til, for at Tungen paa Vægten staar lige.“ „Hvad siger I dertil?“ spurgte Sancho den anden. Denne svarede, at det var sandt, hvad hans Modstander havde sagt, at han kun havde villet give fire Realer, siden han gav ham saa ofte; de Folk, der bestræbte sig for at faa en Del af Spillegevinsten foræret, maatte opføre sig høfligt og med fornøjet Mine tage imod det, man vilde give dem, naar de da ikke var fuldstændigt visse paa, at man var en Falskspiller, der havde vundet ved Bedrageri. Han selv var en ærlig Mand og ingenlunde nogen Tyv, som den anden havde sagt, og det bedste Bevis herfor var, at han ikke havde villet give ham noget, medens Falskspillerne altid var forpligtede til at afgive noget af Gevinsten til de vanemæssige Tilskuere, der kendte dem. „Det er rigtigt nok,“ sagde Hushovmesteren, „og nu maa De, Hr. Statholder, overveje, hvad der skal gøres med disse to Mennesker.“ „Hvad der skal gøres,“ sagde Sancho, „er dette: I dør, som har vundet, hvad enten det nu er sket paa retmæssig eller uretmæssig Vis — det kan være lige meget — I skal paa Stedet udbetale eders Modstander hundrede Realer og desuden erlægge tredive til Hjælp for fattige Fanger. Men I dør, som hverken har nogen Profession eller nogen Arv og gaar og driver her paa Øen, I skal paa Øjeblikket tage de hundrede Realer, og i Morgen har I hele Dagen til at forføje eder bort fra Øen; I er landsforvist for ti Aar, og saafremt I overtræder dette Bud, skal I komme til at tilbringe de ti Aar i den anden Verden, thi saa vil

jeg hænge eder op i en høj Galge, eller rettere lade Bøddelen gøre det paa min Befaling. Og lad nu ingen komme med Indvendinger, om han ikke har Lyst til at føle Vægten af min Haand.“ Den ene udbetalte altsaa, og den anden tog Pengene ind; denne sidste forlod straks Øen, den første gik hjem til sit Hus, og Statholderen blev tilbage og sagde: „Enten maa jeg nu formaa lidet, eller ogsaa skal disse Spillehuse afskaffes, der, saavidt jeg kan se, er meget skadelige.“ „Dette Spillehus,“ sagde en Amtsskriver, „vil Deres Naade dog neppe kunne afskaffe, da det holdes af en fornem Herre, der mellem Aar og Dag taber ulige mere, end han vinder ved Kortene. Men imod andre ringere Spillehuse kan Deres Naade bruge Deres Magt; det er ogsaa dem, der er mest skadelige og skjuler de største Bedragerier, thi i store Herrers og ansete Adelsmænds Huse vover Falsk-spillerne ikke at gøre Brug af deres Kneb; og siden Spillelasten er blevet en udbredt Vane, er det bedre, at der spilles i fornemme Huse end i en eller anden Haandværkers, hvor man efter Midnat eller endnu senere indfanger en Ulykkesfugl, som man derpaa flaar levende.“ „Ganske vist, Retsskriver,“ svarede Sancho, „jeg véd nok, at der kan siges adskilligt om den Sag.“

Derpaa kom der en Natvægter hen til ham med en ung Knøs og sagde: „Hr. Statholder, dette unge Menneske kom lige henimod os, men saa snart han blev vår, at det var Øvrigheden, vendte han os Ryggen og gav sig til at løbe som en Gemse, hvoraf man kan slutte, at han maa være en Misdæder. Jeg løb efter ham, men vilde ikke have indhentet ham, om han ikke var snublet og faldet.“ „Hvorfor løb du, unge Mand?“ spurgte Sancho. Det unge Menneske svarede: „Herre, det var for at undgaa de mange Spørgsmaal, som Rettens Folk altid stiller én.“ „Hvad er din Profession?“ „Væver.“ „Hvad væver du?“ „Lansespidsen, med Deres Naades Tilladelse.“ „Vil du spille vittig overfor mig? Du lægger Vind paa at være en Spøgefugl? Meget godt. Men hvor vilde du hen nu?“ „Herre, jeg vilde trække frisk Luft.“ „Hvor trækker man frisk Luft her paa Øen?“ „Hvor den blæser.“ „Godt, eders Svar er meget træffende, I er et godt Hovede, unge Mand. Forestil eder nu, at jeg er den friske Luft og blæser eder i Ryggen og driver eder foran mig til Fængselet. Hejda, grib ham, og før ham derhen!“

Dør vil jeg lade ham sove i Nat uden frisk Luft.“ „Ved Gud,“ sagde den unge Mand, „De kan lige saa lidt faa mig til at sove i Fængselet, som De kan gøre mig til Konge.“ „Hvorfor skulde jeg ikke kunne faa dig til at sove i Fængselet?“ svarede Sancho, „har jeg ikke Magt til at lade dig tage til Fange og give dig fri igen, naar og saa tit jeg vil?“ „Hvor megen Magt Deres Naade end har,“ sagde den unge Mand, „vil De dog aldrig kunne faa mig til at sove i Fængselet.“ „Ikke? Hvad skal det sige?“ sagde Sancho, „før ham straks bort, han skal med egne Øjne se, at han har taget fejl, selv om Slutteren nok saa gerne vil se igennem Fingre med ham til sin egen Fordel, som det er Sædvane. Jeg skal give ham en Bøde paa to Tusinde Dukater, saafremt han lader dig sætte en Fod udenfor Fængselet.“ „Det er jo kun Spøg altsammen,“ sagde den unge Mand; „Sagen er den, at al Verdens Mennesker nu ikke kan faa mig til at sove i Fængselet.“ „Sig mig, din Satan,“ sagde Sancho, „har du da en Engel, der kan føre dig ud og tage de Jern af dig, som jeg vil lade dig slutte i?“ „Hr. Statholder,“ svarede den unge Mand fuld af det elskværdigste Lune, „lad os nu komme til Forstaaelse og til selve Sagen. Thi sæt endog, at Deres Naade befaler, man skal føre mig i Fængsel, og at man dør skal belægge mig med Haandjern og Lænker og kaste mig ned i det dybeste Hul, og sæt, at Slutteren bliver truet med svære Bøder, hvis han slipper mig ud, og paa det allernøjagtigste opfylder Deres Befaling, saa forslaar al Deres Naades Magt, hvis jeg ikke vil sove, men holde mig vaagen hele Natten uden at lukke et Øje, jo dog ikke til at bringe Søvn i mine Øjne mod min Villie, vel?“ „Nej, det er sikkert nok,“ sagde Sekretæren, „Manden har bevist sin Paastand.“ „I vil altsaa kun lade være med at sove for at handle efter eders egen Villie,“ sagde Sancho, „og ikke for at sætte eder op imod min Villie?“ „Nej, Herre,“ svarede den unge Mand, „det være langt fra mine Tanker.“ „Saa gaa da med Gud,“ sagde Sancho, „gaa hjem og sov i eders Hus, og Gud give eder en tryk og rolig Søvn, jeg skal ikke forstyrre den for eder. Men jeg vil dog give eder det Raad, ikke at spørge med Øvrigheden en anden Gang: I kunde træffe paa den, der lod eders Spøg falde ned paa eders Pandeskal.“

Den unge Mand gik sin Vej, og Statholderen fortsatte sin Runde. Lidt efter kom to af Vagten med en Mand imellem sig. De sagde: „Hr. Statholder, den, vi her bringer, ser ud til at være en Mand, men er det ikke; det er en Kvinde — og det ikke nogen hæslig — forklædt som Mand.“ De holdt to-tre Lygter op for Øjnene af vedkommende, og ved deres Skin så man Ansigtet af en ung Pige, der vel kunde være seksten Aar eller lidt derover; hendes Haar var viklet op under et Net af Guld og grøn Silke, og hun var smuk som Majblomster. Man besaa hende fra Top til Taa: Hun havde lyserøde Silkestrømper paa, med Knæbaand af hvidt Taft og Frynser af Guld med smaa Perler. Hendes Pludderbukser var af grøn Guldbrokade, hendes Slag af samme Stof stod aabent, og derunder bar hun en Vams af det fineste Tøj, hvidt med Guld; paa Fødderne havde hun Mandssko. Ved Siden havde hun ikke noget Sværd, men en overordentlig rigt udsmykket Dolk, og paa Fingrene bar hun mange kostbare Ringe. Kort sagt, alle fandt Behag i den unge Pige, men ingen af alle dem, der så hende, kendte hende. Ja, end ikke de indfødte kunde besinde sig paa, hvem hun var. Medviderne i de Puds, man spillede Sancho, var de mest forundrede; thi denne Tildragelse og dette Møde med den unge Pige var ikke nogen Plan, de havde lagt, og de stod derfor ganske raadville og ventede i Uvished paa, hvilket Udfald Sagen vilde faa. Sancho spilede baade Øjne og Mund op ved den unges Piges Skønhed og spurgte hende, hvem hun var, hvor hun vilde hen, og hvilken Aarsag der havde bevæget hende til at iføre sig denne Dragt. Hun slog Øjnene ned og svarede med tugtig Blufærdighed: „Herre, jeg kan ikke saa offentligt sige en Ting, som det er mig saa magtpaaliggende at skjule; én Ting vil jeg dog gerne paa Forhaand gøre Dem opmærksom paa, nemlig at jeg ikke er nogen Tyv eller Misdæder, men en ulykkelig ung Pige, som Skinsygens Magt har tvunget til at overskride de Grænser, Velanstændigheden ellers sætter for os.“ Da Hushovmesteren hørte det, sagde han: „Hr. Statholder, lad disse Folk træde til Side, for at denne Dæm med saa meget mindre Undseelse kan meddele Dem sit Anliggende.“ Statholderen gav straks Befaling dertil, og alle trak sig tilbage paa nær Hushovmesteren, Køgemesteren og Sekretæren. Da den unge Pige så, at de

nu var alene, vedblev hun: „Mine Herrer, jeg er en Datter af Pedro Pérez Mazorca, der er Forpagteren af Faareuld her i Byen, og som hyppigt kommer i min Faders Hus.“ „Det kan ikke være rigtigt, Frue,“ sagde Hushovmesteren, „thi jeg kender Pedro Pérez overmaade godt og véd, at han ingen Børn har, hverken nogen Søn eller nogen Datter. Desuden siger De, at han er Deres Fader, og straks derpaa, at han hyppigt kommer i Deres Faders Hus.“ „Det lagde jeg ogsaa Mærke til,“ sagde Sancho. „I Øjeblikket, mine Herrer,“ svarede den unge Pige, „er jeg saa bestyrtet, at jeg ikke véd, hvad jeg selv siger; men den rene Sandhed er den, at jeg er en Datter af Diego de la Llana, som Deres Velbyrdigheder sikkert alle kender.“ „Det kan vist være rigtigt nok,“ sagde Hushovmesteren; „jeg kender Diego de la Llana og véd, at han er en fornem og rig Herremand og har en Søn og en Datter, og at ingen her i Staden med Sandhed kan sige, at han har set hans Datter for sine Øjne, siden han blev Enkemand. Han holder hende saa indespærret, at han ikke engang giver Solen Lejlighed til at se hende. Men desuagtet priser Rygtet hende som en overmaade stor Skønhed.“ „Det er Sandhed,“ svarede den unge Pige, „og denne Datter, det er mig; men hvorvidt Rygtet om min Skønhed lyver eller ej, maa De nu have overtydet Dem om, eftersom De har set mig.“ Hvorpaa hun stak i at græde bitterlig. Da Sekretæren så det, nærmede han sig til Køgemesteren og hviskede ham ganske sagte ind i Øret: „Uden Tvivl maa der være tilstødt den stakels Pige noget ganske særligt, siden hun, skønt hun er af saa høj Stand, strejfer om ude i en saadan Dragt og paa en saadan Tid.“ „Derom kan der ikke være nogen Tvivl,“ sagde Køgemesteren, „saa meget mere som hendes Taarer bestyrker Deres Formodning.“ Sancho trøstede hende imidlertid med de bedste Ord, han kunde finde, og bad hende om, at hun uden mindste Frygt vilde fortælle ham, hvad der var tilstødt hende; de skulde alle oprigtigt bestræbe sig for at hjælpe hende paa enhver Maade. „Sagen er den, mine Herrer,“ svarede hun, „at min Fader har spærret mig inde og derved lukket mig ude fra Alverden i ti samfulde Aar, netop lige saa mange Aar, som min Moder har ligget i sin Grav. Der bliver læst Messe hjemme i en prægtigt udsmykket Bedesal; og i al denne Tid har jeg kun set

Statholderens første Maaltid.

Ayuntamiento de Madrid

Sol
ikk
hvo
Per
vor
jeg
spæ
at
utr
jeg
no
Sta
sta
jeg
hv
var
ma
gæ
Fo
mi
ha
Hu
De
De
ku
Ta
ka
Sk
inc
he
Ta
ha
ø
ikl
mo
de
sa
de

Solen om Dagen og Maanen og Stjernerne om Natten. Jeg véd ikke, hvordan Gader, Torve eller Kirker ser ud, ikke engang, hvordan Mænd ser ud, undtagen min Fader og min Broder og Pedro Pérez, Uldforpagteren; og fordi han saa ofte kommer i vort Hus, faldt det mig ind at udgive ham for min Fader, saa at jeg ikke behøvede at nævne min rigtige Fader. Denne Indespærring, dette Forbud imod at forlade Huset, ja, endog imod at gaa i Kirke, har i mange Dage og Maaneder gjort mig ganske utrøstelig. Jeg vilde se Verden eller i det mindste den By, hvor jeg er født, og det forekom mig, at der i dette Krav ikke fandtes noget, der stred imod den Velanstændighed, som en ung Pige af Stand skylder sig selv at overholde. Da jeg hørte, at man foranstaltede Tyrefægtninger og Ringridning og opførte Komedier, bad jeg min Broder, der er et Aar yngre end jeg, om at sige mig, hvad disse, saavel som mange andre Ting, jeg aldrig havde set, var for noget; og han forklarede mig det, saa godt han formaaede, men det opflammede blot i endnu højere Grad min Begærlighed efter at se det. Dog, for at gøre Beretningen om min Fortabelse kort, vil jeg bekende, at jeg tilsidst bad og plagede min Broder om. . . . oh, gid jeg dog aldrig havde bedt og plaget ham om noget saadant!" Her begyndte hun paa ny at græde. Hushovmesteren sagde til hende: „Bliv ved, Frue, og fuldfør Deres Fortælling om, hvad der er hændt Dem; thi Deres Ord og Deres Taarer sætter os alle i spændt Forventning.“ „Jeg har kun faa Ord at tilføje,“ svarede den unge Dame, „men mange Taarer at græde; thi naar ens Ønsker er rettede imod et forkasteligt Maal, saa kan de kun medføre saadanne sørgelige Skuffelser som disse.“ Den unge Piges Skønhed var trængt lige ind i Køgemesterens Sjæl. Han holdt endnu en Gang Lygten hen til hendes Ansigt, og det forekom ham, at det ikke var Taarer, hun fældede, men Perlestøv eller Dug fra Engene; ja, han skattede disse Taarer endnu højere, sidestillede dem med østerlandske Perler og ønskede inderligt, at hendes Ulykke dog ikke maatte være saa stor, som hendes Taarer og Sukke lod formode. Statholderen var lige ved at geraade i Fortvivlelse over den tøvende Maade, hvorpaa Pigen fremførte sin Fortælling, og sagde til hende, at hun endelig maatte lade være med at holde dem i den Spænding længere; det var allerede sent, og de havde

endnu en stor Del af Byen tilbage at gaa Runde igennem. Stadig afbrudt af Hulken og halvkvalte Sukke sagde hun derfor: „Al min Fortræd og Ulykke bestaar ikke i andet end, at jeg bad min Broder om at give mig en af sine Klædninger, iføre mig Mandsdragt og en Nat tage mig med ud for at bese Byen, mens vor Fader sov. Da han hverken havde Rist eller Ro for mine Bønner, gav han efter for mine Ønsker. Jeg iførte mig denne Dragt, han klædte sig i en af mine, der passer ham, som den var syet til ham; thi han har ikke et eneste Haar paa Hagen og lignede ganske en vidunderlig smuk ung Pige. Og i Nat, for omtrent en Time siden, listede vi os ud af Huset og har, ledede af vort barnagtige og ubesindige Forsæt, strejft hele Byen igennem. Men da vi vilde hjem igen, saå vi en stor Hob Mennesker komme gaaende, og min Broder sagde til mig: Søster, det maa være Patrouillen. Skynd dig, il afsted med bevingede Skridt og løb hastigt efter mig, for at man ikke skal kende os, thi ilde vil vi høre for det.“ Med disse Ord vendte han mig Ryggen og gav sig, jeg kan ikke sige: til at løbe, men til at flyve. Jeg havde ikke gjort seks Skridt, før jeg paa Grund af min store Skræk faldt saa lang, jeg var, og straks derpaa kom en af Retfærdighedens Tjenere og bragte mig hid til Dem, mine Herrer, hvor jeg maa staa beskæmmet for saa mange Mennesker, som om jeg var et vanartet og ltfærdigt Pigebarn.“ „Altsaa, Frue,“ sagde Sancho, „har De ikke været udsat for nogen anden Ubehagelighed og er heller ikke blevet drevet ud af Deres Hjem af Skinsyge, saaledes som De sagde i Begyndelsen af Deres Fortælling?“ „Der er ikke tilstødt mig noget, og jeg er heller ikke blevet drevet hjemmefra af Skinsyge, men blot af Lyst til at se mig om i Verden, som for mig kun bestod i denne Bys Gader.“ At Pigens Udsagn var Sandhed, blev stadfæstet derved, at Vagten nu ogsaa kom med hendes Broder, som en af dem havde indhentet og fanget, da han løb bort fra sin Søster. Han var kun klædt i en kostbar Nederdel og en kort Kaabe af blaat Damask med Tresser af det fineste Guld, hans Hovede var uden nogen Mantille og kun smykket med hans eget Haar, der saå ud som gyldne Ringe, saa blondt og krøllet var det. Statholderen, Hushovmesteren og Køgemesteren tog ham til Side og spurgte ham, uden at hans Søster kunde høre det, hvoraf det

kom,
fuld
sagt,
Men
nogl
tælle
høve
og S
og h
Hus
Nys
den
svar
jeg
egen
„lad
er k
savn
vær

og:

Og
Men
den
der
de
gitt
ned
efte
digh
Ver
tilsl
truf
Dag

kom, at han gik i denne Dragt; og han fortalte, lige saa skamfuld og forlegen som Søsteren før, det samme, som hun havde sagt, hvilket glædede den forelskede Køgemester i høj Grad. Men Statholderen sagde til dem: „Alt dette var tilforladelig nogle rigtige Barnestreger, I to unge Mennesker, og for at fortælle om disse Tosserier og dette Vovestykke havde I ikke behøvet at komme med saa mange Omsvøb og saa mange Taarer og Sukke. For hvis I blot rent ud havde sagt: Vi er den og den og har benyttet os af dette Kneb for at komme ud af vor Faders Hus og strejfe lidt rundt, uden anden Hensigt end blot og bar Nysgerrighed, saa vilde Historien have været til Ende uden al den Sukken og Flæben, og dermed færdig.“ „Det er sandt nok,“ svarede den unge Pige, „men De maa betænke, mine Herrer, at jeg var saa forvirret, at jeg slet ikke kunde opføre mig, som jeg egentlig burde.“ „Der er ingen Skade sket,“ sagde Sancho; „lad os nu gaa, saa kan vi tage Afsked med eder, saa snart I er komne til eders Faders Hus. Maaske har han endnu ikke savnet eder; men lad for Fremtiden slige Barnestreger fare og vær ikke saa nysgerrig efter at se eder om i Verden, thi

En ærbar Pige vil ej gaa til Skue,
brækker hellere Benet og bliver i sin Stue.

og:

Uden for Porten at løbe rundt
for Kvinde og Høne var aldrig sundt.

Og den, der har Lyst til at se, har ogsaa Lyst til at blive set: Mere siger jeg ikke.“ Den unge Mand takkede Statholderen for den Naade, han vilde vise dem ved at ledsage dem hjem; og derefter begav de sig derhen; Huset laa ikke langt derfra. Da de havde naaet det, kastede Broderen en lille Sten imod Vinduesgitteret, og øjeblikkelig kom en Pige, som havde ventet paa dem, ned til Døren og aabnede den for dem. De gik ind i Huset og efterlod hele Selskabet højligt forundret over deres Elskværdighed og Skønhed og over deres Længsel efter at se sig om i Verden om Natten og uden at komme uden for Byen. Men alt dette tilskrev de deres store Ungdom. Køgemesteren følte sig altsaa truffet lige i Hjertet og foresatte sig paa Stedet, at han næste Dag vilde anholde hendes Fader om hendes Haand, da han an-

saa det for givet, at han ikke vilde tilbagevise hans Bejlen, saasom han jo var ansat i Hertugens Tjeneste. Ja, Sancho selv nærede uklare Ønsker og Planer om at faa det unge Menneske gift med sin Datter Sanchica og besluttede til sin Tid at bringe Sagen paa Tale, da han ikke tvivlede om, at en Statholders Datter maatte kunne faa hvilken som helst Mand til Ægte. Hermed afsluttedes Runden for den Nat, og et Par Dage senere hele Statholderskabet, hvorved alle hans Planer faldt til Jorden og gjordes til intet, som det følgende vil vise.

L. KAPITEL

Hvori det bringes for Dagen, hvem de Troldmænd og Tugtemestre var, der slog Hovmesterinden med Tøffelen og kneb DON QUIXOTE, saavel som hvad der hændte den Page, der bragte Brevet til TERESA PANZA, Sancho Panzas Hustru.

Sidi Hamet, den overmaade grundige Udforsker af hvert eneste lille Gran i vor Historie, siger, at dengang Doña Rodriguez forlod sit Kammer for at begive sig til Don Quixotes Værelse, blev hun set af en anden Terne, der sov sammen med hende; og da nu alle Terner saare gerne vil høre, se og snuse til alt, saa sneg denne sig saa sagte bag efter hende, at den gode Doña Rodriguez ikke mærkede det. Aldrig saa snart saå den anden hende gaa ind i Don Quixotes Værelse, førend hun øjeblikkelig (for ikke at danne en Undtagelse fra Terners almindelige Skik, nemlig at føre Sladder) løb hen at fortælle sin naadige Frue, Hertuginde, at Doña Rodriguez var i Don Quixotes Kammer. Hertuginde sagde det til Hertugen og bad ham om Tilladelse til at tage Altisidora med sig og gaa hen at lure efter, hvad Hovmesterinden vilde hos Don Quixote. Hertugen gav hende den, og de to listede sig forsigtigt og sagte, Skridt for Skridt, hen til Værelsets Dør og stillede sig saa tæt op ad den, at de opfattede alt, hvad der blev sagt indenfor. Da Hertuginde nu hørte, at Rodriguez talte løst og fast om hendes Fontanellers

rigt strømmende Aranjuez, kunde hun ikke bare sig længere, og Altisidora lige saa lidt. Fulde af Forbitrelse og Hævntørst stødte de Døren op, styrtede ind i Værelset, pinte Don Quixote og gennempryggede Hovmesterinden, saaledes som det allerede er fortalt; thi Fornærmelser, som saa aabenbart er rettede imod Kvindernes Skønhed og Forfængelighed, vækker heftig Vrede hos dem og optænder Hævnlyst. Hertuginde fortalte derpaa Hertugen alt, hvad der var gaaet for sig, hvilket fornøjede ham inderligt, og da det endnu stadig var hendes Agt at more sig med Don Quixote og fordrive Tiden med at have ham til Bedste, sendte hun den Page, der havde spillet Dulcineas Rolle i det velforberejede Skuespil om, hvorledes hendes Fortryllelse skulde løses, (noget, Sancho Panza paa Grund af Statholderskabets Byrder rent havde glemt) til hans Kone, Teresa Panza, med hendes Mands Brev og et fra sig selv, tilligemed en Foræring, bestaaende i en stor Rad kostbare Koraller.

Dernæst fortæller Historien, at Pagen var et meget kløgtigt og vittigt Hoved, og i det Haab at fornøje sin Frue red han glad og beredvillig til Sanchos Landsby. Men førend han kom ind i den, saå han en hel Del Kvinder, der stod og vaskede ved Bækken, og spurgte dem, om de kunde sige ham, hvorvidt der i denne By boede en Kone, der hed Teresa Panza, gift med en vis Sancho Panza, der var Vaabendrager hos en Ridder ved Navn Don Quixote af Mancha. Ved dette Spørgsmaal sprang en ung Pige, der ligeledes stod og vaskede, op og sagde: „Teresa Panza er min Moder, Sancho Panza er min Fader og Ridderen vort Herskab.“ „Saa kom da, Jomfru,“ sagde Pagen, „før mig hen til eders Moder, thi jeg har et Brev og en Foræring fra eders Fader til hende.“ „Det gør jeg hjertens gerne, min Herre,“ svarede Pigebarnet, der efter sit Udseende at dømme vel kunde være omtrent fjorten Aar gammelt; hun gav sin Vask til en af sine Veninder, og uden at binde sit Haar op eller trække Sko paa — thi hendes Ben og Fødder var bare, og Haaret hang uordenligt om hende — løb hun hen foran Pagens Hest og sagde: „Kom, Deres Velbyrdighed, vort Hus ligger lige foran i Byen, og min Moder er bekymret hjemme, fordi det er mangan god Dag siden, hun har hørt fra min Hr. Fader.“ „Naa,“ sagde Pagen, „da bringer jeg saa gode Efterretninger, at hun har

Aarsag at takke Gud for dem.“ Efterhaanden naaede Pigebar-
net springende, løbende og hoppende ind til Landsbyen, og end-
nu før hun gik ind i Huset, raabte hun med høj Stemme fra
Døren: „Kom ud, Moder Teresa, kom ud, kom ud! Her kom-
mer en Herre, som bringer Breve og andre skønne Sager fra
min gode Fader.“ Ved dette Raab kom Moderen, Teresa Panza,
ud. Hun spandt Blaar paa en Rok og var iført et mørkegraat
Skørt, der var saa kort, at det saå ud,

som om just til Skammens Sted
hendes Kjole var forkortet.

Desuden havde hun et Livstykke paa, som ligeledes var
mørkegraat, og en Særk, der var udskaaren foroven. Hun var
endnu ikke særlig gammel, skønt man nok kunde se, at hun var
over de fyrre, men iøvrigt var hun før, grov, kraftig og under-
sætsig. Da hun nu saå sin Datter og Pagen, der var til Hest,
spurgte hun: „Hvad er der paa Færde, Barn? Hvem er den
Herre dør?“ „Det er en underdanig Tjener af min naadige Frue
Doña Teresa Panza,“ svarede Pagen; og han lod Gerning følge
paa Ordene, thi han sprang rask af Hesten, kastede sig saare
ydmyg paa Knæ for Fru Teresa Panza og sagde: „Ræk mig De-
res Hænder til Kys, Doña Teresa, min naadige Frue, thi det er
De som retmæssig, til højre og venstre Haand ægteviet Hustru
til Hr. Don Sancho Panza, virkelig Statholder over Øen Ba-
rataria.“ „Ak, ak, min Herre, staa dog op og lad være med at
gøre saadan noget,“ sagde Teresa; „jeg hører ikke hjemme i
Slottene, men er kun en stakkels Bondekone, Datter af en
Markarbejder og gift med en vandrende Vaabendrager, slet ikke
med nogen Statholder.“ „Deres Naade,“ svarede Pagen, „er
en overmaade ærværdig Gemalinde til en over al Beskrivelse
ærværdig Statholder. Og som Bevis paa, at jeg taler Sandhed,
beder jeg Deres Naade om at modtage dette Brev og denne For-
æring.“ I samme Øjeblik trak han en Snor med Koraller indfat-
tede i Guld op af Lommen, hængte den om Halsen paa hende og
sagde: „Dette Brev er fra Hr. Statholderen, og disse Koraller
fra min naadige Frue, Hertuginde, der har sendt mig til Deres
Naade.“ Teresa var stiv af Forundring og hendes Datter ikke

mindre, men Pigen sagde: „Jeg vil dø paa, at vor Herre, Don Quixote, staar bag ved dette. Han har sikkert givet min Fader det Statholderskab eller Grevskab, som han saa mange Gange har lovet ham.“ „Ganske rigtigt, saaledes forholder det sig,“ sagde Pagen, „thi af Hensyn til Hr. Don Quixote er Hr. Sancho nu blevet Statholder paa Øen Barataria, som De vil se af dette Brev.“ „Læs det for mig, Hr. Junker,“ sagde Teresa, „thi skønt jeg kan spinde, kan jeg ikke læse en Tøddel.“ „Og jeg lige saa lidt,“ tilføjede Sanchica; „men tøv lidt, saa skal jeg gaa hen og hente en, der kan læse det, enten Præsten selv eller Baccalaureus'en Sansón Carrasco. De vil sikkert gerne komme, fordi de vil høre Nyt fra Fader.“ „Det er ikke nødvendigt at tilkalde nogen; jeg kan ganske vist ikke spinde, men læse kan jeg, og jeg skal læse det for Dem.“ Derpaa læste Pagen Brevet fra først til sidst. Men da det allerede tidligere er blevet anført, vil vi udelade det her. Derpaa tog han straks det andet frem, der var fra Hertuginde og lød saaledes:

„Veninde Teresa! Deres Mand Sanchos gode Egenskaber: hans fortræffelige Karakter og gennemtrængende Forstand, har bevæget og forpligtet mig til at bede Hertugen, min Gemal, om at give ham Statholderskabet over en af de mange Øer, han besidder. Jeg har faaet Efterretning om, at han regerer den som en kongelig Ørn, hvorover jeg er inderligt glad, og min Gemal, Hertugen, følgerlig ogsaa; derfor takker jeg Himmelen mange Gange hver Dag, at jeg ikke har grebet fejl, da jeg valgte ham til at beklæde det omtalte Embede som Statholder. Thi De maa vide, Fru Teresa, at det er saare vanskeligt at finde en god Statholder her i Verden, og Gud gøre mig saa god, som Sanchos Regering er! Her sender jeg Dem, kære Veninde, en Rad Koraller indfattede i Guld. Det skulde have været mig en stor Fornøjelse, om det havde været orientalske Perler; men selv den, der kun forærer et Ben bort, viser allerede derved, at han ikke vil lade vedkommende dø af Sult. Den Tid kommer nok, da vi lærer hinanden nøjere at kende og kan tales mundtlig ved, og saa véd kun Gud, hvad der kan ske. Hiils Deres Datter Sanchica fra mig og sig hende, at jeg vil sørge for, at hun bliver fornemt gift, naar hun mindst venter det. Jeg har hørt

sige, at der i Deres Landsby skal findes saa store Agern. Send mig to Dusin af dem. De vil være mig særligt kærkomne fra Deres Haand. Skriv snart til mig og giv mig udførlig Beretning om Deres Sundhed og Velbefindende. Hvis der er noget, De trænger til, saa behøver De kun at aabne Munden, og De skal faa saa meget, den kan rumme. Himmelen bevare Dem! Givet her paa Stedet.

Deres

Dem oprigtigt elskende Veninde
Hertuginde.

„Nej, nej,“ sagde Teresa, da hun havde hørt Brevet, „hvor ejegod, venlig og nedladende en Frue! Slige Fruer kan man dog faa i Tale, mens Herremandsfruerne her i Landsbyen holder sig for gode til, at Vinden maa blæse paa dem; naar de gaar til Kirke, knejser de, som om det var Dronningen selv, saa at de tager sig ud, som de troede, at de vilde forlise noget af deres Ære, om de saå til en Bondekone. Men se mig til denne gode Frue: Skønt hun er Hertuginde, kalder hun mig Veninde og behandler mig, som om jeg var hendes Lige. Gid jeg maatte leve den Dag, da jeg saå hende lige saa ophøjet som det højeste Klokkeetaarn i hele la Mancha! Men hvad Agerne angaar, min Herre, saa skal jeg sende Hendes Naade en hel Skæppe af dem, saa tykke og store, at Folk skal flokkes for at betragte og beundre dem. Men gaa nu straks, Sanchica, og sørg for denne Herres Beværtning. Giv Hesten Foder, hent Æg i Stalden, og skær et stort Stykke Flæsk af. Han bør trakteres som en Prins; de gode Efterretninger, han har bragt os, og hans venlige Ansigt er det vel værd. Imidlertid vil jeg gaa ud og bringe Efterretningen om vor Lykke til vore Nabokoner, og ligeledes til Fader Præsten og Barberen, Mester Nicolas, som er og altid har været din Faders gode Venner.“ „Det skal jeg gøre, Moder,“ svarede Sanchica; „men I forstaar jo nok, at I maa give mig Halvdelen af den Koralsnor, for jeg kan aldrig tro, at den naadige Frue, Hertuginde, skulde være saa tosset, at hun har sendt den til eder alene.“ „Du skal faa den hele, mit Barn,“ svarede Teresa, „men lad mig blot bære den om Halsen et Par Dage;

thi jeg synes virkelig, at den fryder mit Hjerte.“ „De vil ligeledes fryde Dem,“ sagde Pagen, „naar De ser den Bylt, jeg har her i Vadsækken. Det er en Klædning af det fineste Stof, som Hr. Statholderen kun har baaret en eneste Gang paa Jagten, og alt det sender han til Frøken Sanchica.“ „Gud lade ham leve i tusinde Aar,“ sagde Sanchica, „og den, der bragte mig det, ikke mindre, ja to Tusinde, hvis det gøres behov!“

Derpaa skyndte Teresa sig ud af Huset med Brevene i Haanden og Korallerne om Halsen; hun trommede paa Brevene, som om hun slog paa Tamburin, og da hun tilfældigt mødte Præsten og Sansón Carrasco, begyndte hun at hoppe om og sagde: „Sandelig, nu er der ingen Smalhans i Slægten mere! Nu har vi faaet vort dejlige Statholderskab! Lad nu kun den mest stor-snudede Herremandsfrue maale sig med mig, om hun tør, saa skal jeg drive Hovmodigheden ud af hende.“ „Hvad er der paa Færde, Teresa Panza? Hvad er det for Narrestreger? Hvad er det for Papirer?“ „Det er ingen Narrestreger, men Breve fra Hertuginde og Statholdere, og det, jeg har om Halsen, er ægte Koraller. Ave Marie og Paternosterne derpaa er af slaaget Guld, og jeg selv er Statholderfrue.“ „Ved Gud og hans Hærskarer, vi forstaar eder ikke, Teresa, og begriber ikke, hvad I vil sige dermed.“ „Hermed kan De se dem,“ sagde Teresa og gav dem Brevene. Præsten læste dem saa højt, at Sansón Carrasco kunde høre det, og Sansón og Præsten saå paa hinanden, som om de ikke begreb, hvad de havde læst; Baccalaureus'en spurgte, hvem der havde bragt disse Breve. Teresa svarede, at dersom de vilde gaa med hende hjem, kunde de faa Budet at se; det var en ung Mand, rigtig en rig ung Junker, og han havde bragt hende en Foræring til, der var mere end lige saa meget værd. Præsten tog Korallerne af hendes Hals og besaa dem meget nøje; da han havde overbevist sig om, at de var ægte, faldt han paa ny i Forundring og sagde: „Ved den Præstekjole, jeg bærer, jeg véd ikke, hvad jeg skal sige, eller hvad jeg skal tænke om disse Breve og disse Koraller. Paa den ene Side ser og føler jeg, at Korallerne er ægte, paa den anden Side læser jeg, at en Hertuginde ved et Brev udbeder sig to Dusin Agern.“ „Pokker véd, hvordan det skal rime sammen,“ sagde nu Carrasco; „naa, lad os gaa hen og se paa Overbringeren af dette Brev. Ham

vil vi bede om Forklaring paa de Gaader, der her viser sig for os." Det gjorde de, og Teresa fulgte med dem tilbage.

De fandt Pagen i Færd med at sigte noget Byg til sin Hest og Sanchica beskæftiget med at skære en Side ristet Flæsk i Stykker for at slaa Æg over dem og give Pagen det at spise. Hans Udseende og fine Dragt gjorde et behageligt Indtryk paa begge de Besøgende; og efter at de havde hilst meget høfligt paa ham, og han paa dem, spurgte Sansón ham om Nyt fra Don Quixote saavel som fra Sancho Panza. Thi skønt de havde læst Sanchos og Fru Hertuginde's Breve, var de dog ikke kommet paa det rene med Sagen og kunde ikke begribe, hvorledes det hang sammen med Sanchos Statholderskab, saa meget mere som det var paa en Ø, uagtet alle, eller dog de fleste, Øer i det middellandske Hav tilhørte Hans Majestæt. Pagen svarede: „Om at Hr. Sancho Panza er Statholder, kan der ingen Tvivl være; men hvorvidt han er Statholder over en Ø eller ej, det vil jeg ikke give mig af med at bestemme; nok er det, at Stedet har over tusinde Indbyggere. Hvad Agerne angaar, saa siger jeg Dem, at min Frue, Hertuginde, er saa ligefrem og nedladende, at hun ikke blot med Fornøjelse vil bede en Bondekone om nogle Agern, men endogsaa engang har sendt Bud til en Naboerske og bedt om at maatte laane en Kam; thi Deres Velbyrdigheder maa vide, at de aragoniske Adelsdamer, hvor fornemme de end er, ikke er saa nøjeregnende og hovmodige som de kastiliske. De er langt mere ligefremme og omgængelige overfor Folk." Medens de var midt i denne Samtale, kom Sanchica springende ind med Forklædet fuldt af Æg og spurgte Pagen: „Sig mig, min Herre, om min Fader maaske, siden han er blevet Statholder, bærer opspændte Bukser?" „Jeg har skam ikke lagt Mærke til det," svarede Pagen, „men det gør han vel sagtens." „Aa, hille den," raabte Sanchica, „hvor maa det være dejligt at se Fader med Rullinger i Hoserne! Lige fra jeg var ganske lille, har jeg altid ønsket, at jeg maatte faa min Fader at se med opspændte Bukser." „Deres Velbyrdighed vil faa ham at se i saadanne Klædningsstykker, ifald De lever," sagde Pagen; „ved Gud, om han ikke vil komme til at gaa rundt med Rejsemasker paa til Beskyttelse mod Vind og Vejr, hvis hans Statholderskab blot varer to Maaneder til." Præsten og Baccalaureus'en mærkede godt, at

Pagen kun talte saaledes af Spot og Skælmeri, men de ægte Koraller og den Jagtdragt, Sancho havde sendt — Teresa havde allerede vist dem Klædningen — slog paa ny alt dette af Mar-ken. De kunde dog ikke lade være at le over Sanchicas Ønske, og endnu højere lo de, da Teresa sagde: „Hr. Licentiat, vil De ikke have Øjnene med Dem rundt om i Landsbyen, om der skulde være nogen, der rejser til Madrid og Toledo, for saa skal han købe mig en rund Pølse til at have under Kjolen, en, der rigtig er efter den nyeste Mode, den allerbedste, han kan faa; for sandelig, sandelig, om jeg ikke paa alle Omraader, hvor jeg blot kan, vil gøre min Mands Statholderskab Ære! Ja, hvis jeg bliver gnaven, er jeg endda i Stand til at rejse til Resi-densen og anskaffe Karet og Heste ligesom alle de andre Damer. Naar man har en Statholder til Mand, maa der dog vel falde saa meget af, at Stadsen kan holdes ved lige.“ „Ih ja, Moder,“ sagde Sanchica, „Gud give, vi havde dem den Dag i Morgen, selv om de, der saå mig sidde ved min Fru Moders Side i Ka-reten, skulde sige: „Nej, se blot til hende dør, den Datter af en Løgæder! Hvor hun sidder dør og breder sig i Kareten, lige-som hun var Kone til Paven. Men lad dem bare vade rundt i Snavset, medens jeg sidder i min Karet med Fødderne højt over Jorden! Pokker hente alle de Bagtalere, der findes i hele Verden!

Naar kun jeg har det varmt og godt,
jeg agter ej paa Godtfolks Spot.....

Har jeg ikke Ret, kære Mor?“ „Jo, sandelig har du Ret, mit Barn!“ svarede Teresa; „al denne Herlighed og endda mere til har min kære Sancho profiteret mig, og du skal se, mit Barn, han lader det ikke blive derved, men gør mig til Grevinde, thi naar man skal være lykkelig, kommer alt an paa Begyndelsen, og jeg har ofte hørt din Fader fremkomme med det Ordsprog — thi ligesom han er din Fader, er han ogsaa Ordsprogenes Fa-der —

Hvis man en Ko dig skænke vil,
saa løb du straks med Strikken til.

Hvis man vil skænke dig et Statholderskab, saa tag det! Hvis man vil skænke dig et Grevskab, saa grib til med hele Haanden; og rækker nogen en god Gave frem imod dig og lokker dig med et: „Komse, komse!“ saa stik den i din Ransel. Sandelig, naar Lykken og det gunstige Tilfælde banker paa Døren, skal man ikke sove og lade være med at raabe: Kom ind!“ „Og kan det ikke være mig ligegyldigt,“ vedblev Sanchica, „om en eller anden, naar han ser mig i al min Pragt, siger:

Hunden kom saa højt paa Straa,
fik blanke Lærredsbukser paa,

og saa videre?“ Da Præsten hørte det, sagde han: „Jeg kan ikke tro andet end, at alle Panzaerne er fødte til Verden med en Sækfuld Ordsprog i Livet; i det mindste har jeg ikke set nogen af dem, uden at han til enhver Tid har slaaet om sig med dem, ligegyldigt hvad Talen var om.“ „Det er sandt,“ sagde Pagen; „Hr. Statholderen benytter sig ideligt af dem, og skønt mange af dem ikke passer til Lejligheden, virker de dog fornøjeligt, og min naadige Frue, Hertuginde, og Hertugen sætter megen Pris paa dem.“ „De holder altsaa fast ved, kære Herre,“ sagde Baccalaureus'en, „at det er ramme Alvor med Sanchos Statholderskab, og at der virkelig gives en Hertuginde i Verden, der sender ham Gaver og skriver til ham. Thi skønt vi kan tage og føle paa Foræringerne og har læst Brevene, tror vi det dog ikke, men tror, at det er en af vor Landsmand Don Quixotes Historier, som allesammen, efter hvad han mener, gaar for sig ved Trylleri; derfor kunde jeg næsten fristes til at sige, at jeg vil røre ved Dem og beføle Dem for at se, om De er en Skyggeudsending eller et Menneske af Kød og Blod.“ „Min Herre,“ sagde Pagen, „alt, hvad jeg kan sige om mig selv, er, at jeg er en virkelig Udsending, og at det er fuldkommen sandt, at Hr. Sancho Panza er Statholder; at mit Herskab, Hertugen og Hertuginde, kan bortgive det omtalte Statholderskab og har bortgivet det; ligeledes at jeg har hørt, den nævnte Sancho Panza forestaar sit Embede paa den ypperligste Maade. Om der er Trylleri med i Spillet eller ikke, maa Deres Velbyrdigheder afgøre indbyrdes; jeg for min Del véd kun, hvad jeg har sagt, og det sværger jeg Dem til ved den eneste

Ed, jeg benytter, nemlig ved mine Forældres Liv, som endnu begge er i Live, og som jeg elsker og ærer af Hjertet.“ „Det kan alt sammen godt være,“ sagde Baccalaureus'en; „men *dubitat Augustinus*.“ „Ligemeget, hvem der tvivler,“ sagde Pagen, „saa er det den rene Sandhed, hvad jeg har sagt, og den vil altid svømme oven paa Løgnerne ligesom Olie paa Vand. Desuden, *operibus credite et non verbis*: Vil en af Deres Velbyrdigheder ikke følge med mig hjem, for at Deres Øjne kan se, hvad Deres Øren ikke vil tro?“ „Det er Vand paa min Mølle,“ sagde Sanchica; „vil De ikke tage mig op bag paa Deres Øg, Herre, jeg vilde forfærdelig gerne hen at besøge min Hr. Fader.“ „Døtre af Statholdere kan ikke rejse alene,“ sagde Pagen, „men maa have Kareter, Bærestole og talrigt Tjenerskab i deres Følge.“ „Ved Gud,“ sagde Sanchica, „jeg er lige saa vel faren ved at sidde paa et Æsel som i min Karet. Jeg vilde saamænd være den rette til den Slags Skaberi!“ „Ti stille, min Pige, det forstaar du ikke,“ sagde Teresa, „den Herre véd Besked, maa du tro; thi nye Tider, nye Sæder. Da han var Sancho, var du Sancha, nu er han Statholder, og du er Frøken — men jeg véd ikke, om jeg taler rigtigt, naar jeg taler saaledes.“ „Fru Teresa udtaler sig endnu langt rigtigere, end hun selv tror,“ sagde Pagen; „men giv mig nu noget at spise. Det vil være mig kært at blive affærdiget saa snart som muligt; thi jeg vil gerne hjem endnu i Aften.“ Derpaa tog Præsten Ordet: „Vil Deres Velbyrdighed ikke være saa god at tage til Takke med Faste-~~ise~~ hos mig; thi Fru Teresa er nok ikke saa vel belavet paa at bevarte en saadan Gæst, som hun selv kunde ønske.“ Pagen vægrede sig længe, men efter megen Nøden tog han til egen Fordel mod Tilbudet, og Præsten var inderlig glad over at faa ham med sig for at finde Lejlighed til at fritte ham ud om Don Quixote og hans Bedrifter. Baccalaureus'en tilbød at besvare Brevene for Teresa; men hun vilde ikke have, at han skulde blande sig i hendes Sager, fordi hun ansaa ham for en Spottefugl. Derfor gav hun en Kordreng, der kunde skrive, en Strut og to Æg, for at han skulde skrive to Breve for hende, ét til hendes Mand og ét til Hertuginde. Han affattede dem ganske efter hendes eget Hoved; og det er ikke de sletteste, der forekommer i denne Historie, som man senere vil faa at se.

LI. KAPITEL

Om Fortsættelsen af SANCHE PANZAS Statholderskab, tilligemed andre Begivenheder, der slet ikke tegner ilde.

Det blev Morgen efter den Nat, da Statholderen havde patrouilleret. Køgemesteren havde ikke lukket et Øje, da hans Tanker var fuldkommen optagne af den forklædte Frøkens Ansigt, ungdommelige Friskhed og Skønhed. Hushovmesteren havde anvendt den øvrige Del af Natten til at skrive til sit Herskab om, hvad Sancho Panza gjorde og sagde, og det lige saa forundret over hans Gerninger som over hans Tale, fordi Forstand og Taabelighed stedse var blandede imellem hinanden i hans Ord og Handlinger. Endelig forlod Hr. Statholderen Sengen, og efter Hr. Doktor Pedro Rezios Anordning bestod hans Frokost af Syltetøj og fire Slurke frisk Vand, noget, Sancho gerne havde ombyttet med et Stykke Brød og en Klasse Vindruer. Men da han så, at der her snarere herskede Tvang end fri Villie, bekvemmede han sig dertil med stor Svie i Sjælen og Knurren i Maven, skønt Pedro Rezio vilde have ham til at tro, at faa og lette Retter styrkede Aanden, og at det just var, hvad der egnede sig bedst for Personer, der beklædte vigtige Embeder, da de i disse ikke skulde anvende Legemets Styrke, men derimod Sjælens. Som Følge af dette Sofisteri maatte Sancho sulte, og sulte saa slemt, at han indvendig bandede Statholderskabet, ja, endog den, som havde givet ham det. Men med sin Sult og sit Syltetøj gik han dog samme Dag hen at holde Ret. Den første Sag, der blev ham foredraget, drejede sig om et Raad, som en Fremmed i Overværelse af Hushovmesteren og de øvrige Medvidere udbad sig, og hans Spørgsmaal formede sig paa følgende Maade: „Herre, en vandrig Flod løb tværs igennem et vist Hertugdømme. Jeg maa udbede mig Deres Velbyrdigheds fulde Opmærksomhed, thi Sagen er overmaade vigtig og vanskelig. Jeg siger altsaa, at der over denne Flod førte en Bro, og for Enden af denne stod en Galge og en Bygning, en Slags Domhus, hvori der i Almindelighed opholdt sig fire Dommere, der paasaa, at den Lov blev opfyldt, som Flodens, Broens og Landets Herre havde givet. Denne Lov lød, som følger: Dersom nogen gaar

over denne Bro fra den ene Side til den anden, da skal han først angive og ved Ed bekræfte, hvorhen han begiver sig, og med hvilket Formaal han drager derhen; og hvis hans Angivelse er rigtig, skal man uhindret lade ham gaa over, men hvis han lyver, skal han uden Naade lide Døden ved at ophænges i den Galge, som staar dør for alles Øjne. Efter at denne Lov og dens strenge Vilkaar var blevet bekendte, gik mange over Floden, og man kunde straks af det, de besvor, se, at de talte Sandhed, og Dommerne lod dem uhindret gaa over. Nu hændte det engang, at en Mand, da han blev taget i Ed, aflagde denne, og erklærede, at han ved den Ed, han aflagde, bekræftede, at han kun gik over Broen for at dø i den Galge, som stod dør, og ikke med noget andet Formaal. Dommerne studsede over denne Ed og sagde: Hvis vi lader denne Mand gaa uhindret over, saa har han aflagt falsk Ed og skal altsaa ifølge Loven dø; men hænger vi ham, saa har han svoret, at han kun gik over Broen for at dø i denne Galge, og da han saaledes har talt Sandhed, skal han ifølge samme Lov frikendes. Nu beder man Deres Naade, Hr. Statholderen, om at afgive Deres Kendelse: Hvad skal Dommerne foretage sig med denne Mand? Thi de er endnu stadig tvivlraadige og ubeslutsomme. Men da de har hørt om Deres Naades store Forstand og Skarpsindighed, har de sendt mig hid, for at jeg paa deres Vegne skulde bede Deres Naade om, at De vilde afgive Deres Betænkning i dette ligesaa indviklede som tvivlsomme Tilfælde.“ Sancho svarede hertil: „De Herrer Dommere, som har sendt Dem til mig, kunde tilforladelig gerne have sparet sig den Møje; thi jeg er snarere en tungnem end en skarpsindig Mand. Men hvorom alting er, fortæl mig Sagen endnu en Gang, for at jeg rigtigt kan fatte den. Maaske er det dog muligt, at jeg kan træffe i Pletten.“ Han, der havde bedt om Raad, gentog derpaa for anden og tredie Gang, hvad han allerede havde forebragt, og Sancho sagde: „Jeg tænker, at jeg paa et Øjeblik skal kunne bringe Klarhed i hele Sagen. Sammenhængen er denne: Dette Menneske har gjort sin Ed paa, at han gik over for at dø i Galgen? Og naar han dør i Galgen, har han svoret paa den rene Sandhed og bør ifølge den forkyndte Lov være fri og have Ret til at gaa over Broen? Og hvis han ikke bliver hængt, har han svoret falsk og bør i

Kraft af samme Lov hænges?" „Det forholder sig netop, som Hr. Statholderen siger," ytrede Sendebudet, „og hvad den fuldkomne Forstaaelse af Sagens Sammenhæng angaar, kan man ikke forlange mere; De har utvivlsomt fattet den helt." „Altsaa siger jeg da," ytrede Sancho, „at man skal lade den Halvdel af Manden, der har svoret sandt, gaa over Broen og hænge den Halvdel, der har løjet, op i Galgen; paa den Maade bliver jo Betingelserne for Overgangen opfyldte efter Bogstaven." „Jamen, Hr. Statholder," indvendte Forebringeren, „i saa Fald bliver det jo nødvendigt at dele ham i to Halvdele, en løgnagtig og en sandfærdig, og naar han bliver sønderdelt, maa han sikkert dø; og paa den Vis bliver ingen af Lovens Krav efterlevede, hvilket de nødvendigvis maa." „Hør engang, min smukke Herre," sagde Sancho, „enten maa jeg være et Grødhovede, eller ogsaa er der lige saa megen Grund til, at den Mand paa Broen, som De taler om, skal dø, som til, at han skal leve og have Lov til at gaa over Broen; thi dersom Sandheden redder ham, saa fordømmer Løgneren ham. Og da det forholder sig saaledes, forekommer det mig, at De bør sige til de Herrer, der har sendt Dem, at da Tungen paa Vægten staar lige, hvad angaar de Grunde, som taler for at dømme ham saavel som for at frikende ham, saa skal De lade ham gaa uhindret over Broen, eftersom det altid er mere prisværdigt at gøre godt end ondt; hvilket jeg vilde give Dem skriftligt med mit Navn under, dersom jeg kunde skrive. I øvrigt har jeg i dette Tilfælde ikke taget min Kendelse af mit eget Forraad, men kom i Tanker om en Regel, som min Herre, Don Quixote, blandt mangfoldige andre gav mig, Aftenen før jeg kom her til denne Ø for at være Statholder, og den gik ud paa, at naar Retten og Dommeren var i Tvivl, saa skulde jeg give lidt efter og holde mig til Barmhjertigheden. Og nu var det Guds Villie, at jeg skulde besinde mig paa den just i dette Øjeblik, fordi den passer til denne Sag som Fod i Hose." „Ganske rigtigt," bemærkede Hushovmesteren, „jeg er overbevist om, at Lycurgus selv, der gav Lacedæmonierne Love, ikke kunde have truffet en bedre Afgørelse end den store Sancho Panzas. Hermed kan Retsmødet i Formiddag ogsaa være til Ende, og jeg skal drage Omsorg for, at Hr. Statholderen kan faa et Maaltid ret efter sit

Behag.“ „Det maa jeg lide,“ sagde Sancho, „ærligt Spil! Giv mig blot noget at spise, saa kan det regne med Retssager og dunkle Spørgsmaal, jeg skal snyde Tanen paa dem med et eneste Greb.“ Hushovmesteren holdt Ord; thi det vilde have tynget hans Samvittighed, om han havde ladet en saa forstandig Statholder sulte ihjel. Tilmed var det hans Agt at gøre Ende paa det hele samme Nat ved at spille ham et sidste Puds, som det var blevet overdraget ham at foranstalte. Efter at Sancho nu samme Dag imod Doktor Skrub-afs Regler og Forskrifter havde spist, traadte der, medens man tog af Bordet, en Kurér ind med et Brev fra Don Quixote til Guvernøren. Sancho befalede Sekretæren at læse det for ham og, saafremt det ikke indeholdt Hemmeligheder, læse det højt. Sekretæren adlød, og efter først at have løbet Brevet igennem sagde han: „Det kan godt læses højt, thi det, som Hr. Don Quixote har skrevet til Deres Naade, fortjener at trykkes og skrives med gyldne Bogstaver. Brevet lyder saaledes:

*Don Quixote af Mancha til Sancho Panza,
Statholder over Øen Barataria.*

„Medens jeg ventede at faa Efterretning om dine Uagtsomheder og Misgreb, Ven Sancho, hørte jeg saadanne Tidender om din forstandige Opførsel, at jeg inderligt takker Himmelen, der hæver de usle op af Skarnet og gør Taaber til forstandige Folk. Man siger mig, at du regerer, som om du var et Menneske, og at du er et Menneske, som om du var et Dyr, saa ydmyg er din hele Holdning. Men du bør dog mærke dig, Sancho, at det ofte udkræves og er nødvendigt for Embedets Myndighed at handle imod Hjertets Ydmyghed; thi naar en Mand beklæder et vigtigt Embede, maa hans ydre Fremtræden være saaledes, som dette kræver det, og ikke i Overensstemmelse med den Ydmyghed, som hans eget Sind gør ham tilbøjelig til at nære. Klæd dig smukt; thi en overtrukken Stage synes ikke mere at være nogen Stage. Jeg siger ikke, at du altid skal vise dig i Pynt og Højtidsklæder, heller ikke skal du være klædt som Krigsmand, da du jo er Dommer; du skal blot pryde dig med den Dragt, som

dit Embede kræver: med rene, anstændige og velsiddende Klæder. For at vinde Yndest hos de Folk, som du er Statholder over, bør du især iagttage to Ting: For det første at være høflig og venlig mod alle, hvilket jeg imidlertid allerede har sagt dig en Gang før, og for det andet at sørge for et rigeligt Forraad af Levnedsmidler, da der ikke er noget, som nager og opirrer den fattiges Sind saa stærkt som Sult og Dyrtid.

Giv ikke mange Love, men giver du nogle, saa bestræb dig for, at de kan blive gode, og vaag frem for alt over, at de efterleves og overholdes; thi de Love, der ikke bliver efterlevede, er ikke alene, som de ikke var til, men indgiver endog Folk den Anskuelse, at den Fyrste, der havde Indsigt og Myndighed til at give Lovene, ikke besidder Magt nok til at faa dem overholdte. Og Love, som kun truer, men ikke udøves, kan til sidst lignes ved den Træklods, der blev Frøernes Konge: i Begyndelsen gjorde den dem forskrækkede, men med Tiden foragtede de den og sprang om paa den. Vær Dydernes Fader, og Stiffader for Lasterne. Vær ikke altid streng og ikke altid mild, men vælg Middelvejen mellem disse to Yderligheder; deri bestaar den rette Visdom. Besøg Fængslerne, Slagterboderne og Torvene; thi paa slige Steder er Statholderens Nærværelse af stor Vigtighed. Trøst Fangerne, som haaber paa en hurtig Afgørelse af deres Skæbne. Vær Bussemand for Slagterne, saa vil de give rigtig Vægt; af samme Grund bør du være et Skræmmebillede for Torvekonerne. Lad dig aldrig mærke med, at du er en Pengepuger, en Kvindejæger eller Fraaser, selv om du maaske er det, hvad jeg dog ikke tror. Thi saasnart Almuen og de, der omgiver dig, har fundet ud af, at du har en bestemt Tilbøjelighed, vil de affyre deres Skyts imod dig fra den Side, indtil de har slynget dig ned i Ødelæggelsens Afgrund. Overvej de Raad og Formaninger, som jeg meddelte dig skriftlig, førend du afrejste herfra til dit Statholderskab, overvej dem paa ny, gennemgaa dem atter og atter, og du skal se, at hvis du troligt overholder dem, vil du i dem finde et Bidrag, som vil lette dig de Vanskeligheder og Besværligheder, der møder Statholderne ved hvert Skridt. Skriv til dit Herskab, og vis dig taknemmelig imod det. Utaknemmelighed er en Datter af Hovmod og en af de største Synder, man kender. Men hvo der føler Taknemmelighed imod dem, som har gjort

Vel imod ham, lader derved formode, at han ogsaa vil være Gud taknemmelig, der har vist og endnu stadig viser ham saa mange Velgerninger. Fru Hertuginde har afsendt et særligt Bud til din Kone Teresa Panza med din Klædning og en anden Foræring, og det ventes tilbage med Svar hvert Øjeblik.

Jeg har været lidt upasselig som Følge af en vis Kattejagt, der særlig gik ud over min Næse, men det havde dog ikke stort at sige; thi dersom der er Troldmænd, som forfølger mig, er der ogsaa nogle, som beskytter mig. Beret mig, om du er kommet efter, hvorvidt den Hushovmester, der er med dig, har noget at gøre med Trifaldis Optræden, saaledes som du engang havde Mistanke om. Overhovedet maa du stedse give mig Efterretning om alt, hvad der hænder dig, da Vejen kun er saa kort. Tilmed agter jeg med det første at forlade dette ørkesløse Liv, hvortil jeg ikke er kaldet. Jeg er blevet indviklet i en Sag, som jeg tror vil bringe mig i Unaade hos Herskaberne; men skønt det har megen Betydning for mig, er det mig dog egentlig ganske ligegyldigt. Til syvende og sidst maa jeg dog lade Opfyldelsen af min Ordens Pligter gaa frem for Ønsket om at behage dem, i Overensstemmelse med den ofte anvendte Sentens: *Amicus Plato, sed magis amica veritas*. Jeg anfører denne Sentens paa Latin, da jeg vil antage, at du har lært dette Sprog, siden du er blevet Statholder. Og nu Gud befalet! Han beskærme dig for, at nogen nogensinde skal nødes til at have Medlidenhed med dig. —

Din Ven

Don Quixote af Mancha.“

Sancho hørte paa Brevet med den største Opmærksomhed, og det blev af alle dem, som hørte det, lovprist i høje Toner for dets Visdoms Skyld. Men Sancho rejste sig straks fra Bordet, kaldte paa sin Sekretær og lukkede sig med ham inde i sit Kabinet for uden Opsættelse at svare sin Herre, Don Quixote. Han befalede Sekretæren nøjagtigt at nedskrive alt, hvad han sagde ham, uden at lægge noget til eller tage noget fra; denne efterkom Befalingen, og Svarskrivelsen fik følgende Indhold:

Sancho Panza til Don Quixote af Mancha.

„Jeg er saa optaget af mine Forretninger, at jeg ikke har Tid til at klø mig i Hovedet, ja, ikke engang til at skære mine Negle, og derfor gaar jeg med dem saa lange, at det er en Gru. Jeg siger Dem dette, min hjertenskære Herre, for at Deres Velbyrdighed ikke skal blive forskrækket over, at De hidtil ikke har faaet nogen Efterretning om, hvorvidt det gaar mig godt eller daarligt med mit Statholderskab her, hvorved jeg døjer mere Sult end dengang, da vi to drog igennem Skove og Ødemarker.

Hertugen, min Herre, har for nylig skrevet til mig og underrettet mig om, at der var kommet visse Spejdere her til Øen for at myrde mig. Men hidtil har jeg ikke kunnet opdage nogen anden end en Doktor, som Byen lønner for at ombringe alle de Statholdere, der kommer hertil. Han hedder Doktor Peter Stærk og er fra Skrub af; saa kan Deres Velbyrdighed jo se, om De ikke synes, det er et Navn, der nok kan faa en til at frygte Døden af hans Haand. Denne saakaldte Doktor siger selv om sig selv, at han ikke kurerer Sygdommene, naar man har dem, men kommer dem i Forkøbet, for at de ikke skal komme, og de Lægemidler, han anvender, er: at spise lidt, stadig spise mindre, indtil han ikke har ladet andet tilbage af Folk end Skind og Ben, ret som om Tæring ikke var et større Onde end Feber. Han vil tilsidst sulte mig ihjel, og jeg dør tilsidst af Ærgrelse. Thi medens jeg bildte mig ind, at naar jeg blev Statholder her, skulde jeg spise varmt og drikke koldt og strække Kroppen paa Lagener af fint Lærred og paa Fjerpuder, maa jeg i Stedet gøre Bod med Faste, som om jeg var en Eremit, og da jeg ikke gør Bod med min gode Villie, tænker jeg ogsaa nok, at Fanden tager mig tilsidst. Hidtil har jeg ikke haft en Skillings Indkomst i Afgifter og heller ikke tilsneget mig noget ad ulovlig Vej. Jeg kan ikke begribe, hvordan det hænger sammen; thi her har man sagt mig, at de Statholdere, som plejer at blive sendt til denne Ø, har modtaget store Pengesummer i Foræring eller til Laans af Byens Indbyggere, endnu før de var komne indenfor Portene, og at det ikke alene er en vedtagen Skik her, men ogsaa over for alle andre, som kommer til deres Statholderskaber. Da jeg gik Runde forleden Nat, traf jeg paa en meget smuk Pige i

Mandsklæder og en Broder til hende i Kvindedragt. I Tøsen forelskede min Hushovmester sig og valgte hende i sine Tanker til Hustru, som han sagde; men jeg valgte Knøsen til min Sviigersøn. Endnu i Dag vil vi begge aabenbare vore Hensigter for de to unges Fader; det er en vis Don Diego de la Llana, en Herremand og saa gammel en Kristen, som man vel kan ønske sig det.

Jeg besøger flittigt Torvene, saaledes som Deres Velbyrdighed raader mig til, og i Gaar traf jeg en Æblekælling, der solgte nye Nødder; men jeg fandt ud af, at hun mellem en Skæppe nye Nødder havde blandet en Skæppe gamle, der var tomme og skimlede. Jeg gav dem allesammen til Pris for Friskolebørnene, der nok skal vide at pille de gode fra de daarlige, og Kællingen straffede jeg ved at forbyde hende Adgang til Torvet i fjorten Dage. Alle sagde, det var fermt gjort af mig, og jeg maa dog sige Deres Velbyrdighed, at det er den almindelige Mening her i Byen, at der ikke gives værre Mennesker end disse Æblekællinger, som alle er uforskammede, skarnagtige og frække, og det vil jeg gerne tro, at dømme efter dem, jeg har set andetsteds. Jeg er inderlig fornøjet over, at min naadige Frue, Hertuginde, har skrevet til min Kone, Teresa Panza, og sendt hende den Foræring, som Deres Velbyrdighed taler om, og jeg skal stræbe efter til sin Tid at vise mig taknemmelig derfor. Vil Deres Velbyrdighed kysse hendes Hænder paa mine Vegne og sige hende, at jeg har sagt, at hun ikke har kastet noget i en hullet Sæk, hvilket mine Gerninger skal bevidne.

Jeg saå meget ugerne, at Deres Velbyrdighed skulde have noget udestaaende med mit gode Herskab; thi kan Deres Velbyrdighed ikke spændes med dem, saa er det soleklart, at det vil gaa ud over mig. Og da De formaner mig til at være taknemmelig, vilde det heller ikke være smukt, om Deres Velbyrdighed ikke var det imod disse Mennesker, der har bevist Dem saa stor Gunst og ydet Dem saa herlig og straalende Gæstfrihed paa deres Slot.

Historien med Kattejagten forstaar jeg ikke; men jeg bilder mig ind, at det maa være en af de slemme Streger, som de onde Troldmænd plejer at spille Deres Velbyrdighed. Jeg faar det nok at vide, naar vi ses igen. Jeg havde stor Lyst til at sende

Deres Velbyrdighed et eller andet, men jeg véd ikke, hvad det skulde være, om ikke et Par smaa Rør til Klystersprøjter, som man forfærdiger overmaade nette her paa Øen til at fæste ved Svineblærer. Hvis jeg beholder mit Embede en Tid lang, skal jeg se, om jeg ikke med Rette eller Urette kan faa fat i noget, som jeg kan sende Dem et og andet af. Dersom min Kone, Teresa Panza, skulde skrive til Deres Velbyrdighed, vil De nok være saa god at betale Postpengene og sende mig Brevet; thi jeg længes forskrækkeligt efter at faa at vide, hvordan det staar til hjemme hos min Kone og mine Børn. Hermed beder jeg Gud befri Deres Velbyrdighed fra de ondsindede Troldmænd og føre mig fra dette Statholderskab med Held og Fred, hvilket jeg dog tvivler om, for jeg tror, at jeg vil sætte Livet til, inden jeg slipper herfra, saadan som Doktor Peter Stærk behandler mig.

Deres Velbyrdigheds Tjener,

Sancho Panza, Statholder.“

Sekretæren forseglede Brevet og sendte straks Kureren afsted. Derpaa forsamlede de Personer sig, som drev deres Spil med Sancho Panza, og aftalte med hinanden, hvorledes de skulde bære sig ad med at fjerne ham fra hans Statholderskab. Sancho tilbragte Eftermiddagen med at udstede nogle Forordninger sigtende til en forbedret Forvaltning af hans formentlige Ø. Han anordnede, at der i hans Stat ikke maatte findes Opkøbere og Mellemlhandlere af Levnedsmidler. Vin maatte man indføre, hvorfra man vilde, dog paa den Betingelse, at Stedet, hvorfra den kom, skulde angives, for at man kunde fastsætte dens Pris efter den Værdi, man anslog den til at have, samt efter dens Bonitet og Anseelse, og den, der kom Vand i Vinen eller falbød den under falsk Navn, skulde have sit Liv forbrudt. Han nedsatte Prisen paa alle Slags Fodbeklædning, men især paa Sko, fordi den forekom ham at være urimelig høj. Dernæst fastsatte han en bestemt Takst for Tjenestefolkenes Løn, da disse for Tiden af grov Egennytte lod sig forlede til stadig at skifte Plads. Han satte haard Straf for dem, der sang letfærdige og ublu Viser ved Dag eller Nat. Han forbød de blinde at synge Sange om Jærtegn, saafremt de ikke hos sig havde et paalideligt Vidnesbyrd om, at vedkommende Jærtegn var sandt og ægte; thi det

forekom ham, at de fleste Undere var opdigtede af dem, der sang om dem, og saaledes kunde skade de sande Undere. Han oprettede et Embede som Fattigfoged og besatte det, ikke for at denne Embedsmand skulde forfølge de fattige, men for at han skulde undersøge, om de virkelig var fattige; thi i Ly af opdigtet Vanførhed og efterlignede Saar bliver Arme og Hænder til Tyve og Sundhed til Drikfældighed. Kort sagt, han udstedte saa fortræffelige Forordninger, at de endnu den Dag i Dag overholdes paa det Sted og kaldes: *Den store Statholder Sancho Panzas Forordninger*.

LII. KAPITEL

Hvori Eventyret med den anden Hovmesterinde DOLORIDA eller Nødstedt, ellers ogsaa kaldet Doña Rodriguez, fortælles.

Sidi Hamet fortæller, at saa snart Don Quixotes Rifter var lægte, syntes han, at det Liv, han førte i dette Slot, ganske og aldeles var i Modstrid med Lovene for den Ridderorden, han tilhørte. Han besluttede derfor at bede om Hertugens og Hertugindens Tilladelse til at begive sig til Byen Zaragoza, hvis Ridderspil var nær for Haanden, i hvilke han ventede at kunne tilkæmpe sig det Harnisk, som ved disse Festligheder tildeles Sejrhæren. Da han nu en Dag sad til Taffels med Hertugen og Hertuginde og netop vilde til at udføre sit Forsæt og begære Tilladelsen, saå man ganske uformodet to Kvinder træde ind ad Døren til den store Sal, indhyllede i dyb Sorg fra Hovede til Fod. En af dem nærmede sig til Ridderen, kastede sig, saa lang hun var, paa Gulvet foran ham, trykkede Læberne imod Don Quixotes Fødder og udstødte saa dybe, sørgelige og smertefulde Sukke, at alle de, som hørte og saå hende, blev ganske forvirrede. Skønt Hertugen og hans Gemalinde troede, at det kun var et Skælmsstykke, som deres Tjenestefolk havde planlagt over for Ridderen, stod de dog tvivlende og uvisse, da de saå, hvor heftigt Kvinden stønnede og græd, indtil Don Quixote endelig fuld af Medynk hjalp hende op fra Gulvet og bød hende

at kaste Sørgekappen og tage Sløret fra sit grædende Ansigt. Men neppe var dette sket, førend hun viste sig at være den, som man allermindst ventede; thi enhver kendte straks Doña Rodriguez, Husets Hovmesterinde, og den anden sørgeklædte var hendes Datter, den unge Pige, som var blevet bedraget af den rige Bondes Søn. Alle de, der kendte hende, blev højligt forundrede, men Hertugen og Hertuginen mere end alle andre. Thi skønt de vidste, at hun var dum og enfoldig, ventede de dog ikke, hun vilde gaa saa vidt, at hun indlod sig paa ligefremme Taabeligheder. Endelig vendte Doña Rodriguez sig til sit Herskab og sagde: „Behager Deres Excellenser at give mig Tilladelse til at tale lidt med denne Ridder; thi det er en Nødvendighed, for at jeg lykkeligt kan komme ud af de ubehagelige Forviklinger, hvori jeg er blevet bragt ved en ondsindet Bondes Formastelighed.“ Hertugen svarede, at han gav hende Tilladelse dertil, og at hun kunde tale med Hr. Don Quixote saa meget, hun vilde. Hun rettede nu sin Tale til og sine Øjne imod Don Quixote og sagde: „Det er nogle Dage siden, tapre Ridder, at jeg fortalte Dem om den Uret og det Forræderi, som en forvorpen Bondekarl har øvet imod min kære, højtelskede Datter, den ulyksalige, som De ser her. De har lovet mig at tage Dem af hende og gøre den Uret god igen, som man har tilføjlet hende. Men nu kommer det mig for Øre, at De ønsker at forlade dette Slot for at begive Dem ud at søge lykkelige Eventyr, som Gud skænke Dem! Derfor vilde jeg gerne anmode Dem om, at De, førend De begiver Dem ud paa de fjerne Veje, vil udfordre dette Uhyre af en Bonde og formaa ham til at ægte min Datter for at opfylde det Ægteskabsløfte, han har udstedt og givet hende, førend han fik Lov til at nyde hendes Gunst. Thi at tro, at min Herre, Hertugen, vil hjælpe mig til min Ret, er som at ville plukke Pærer af et Elmetræ, af den Grund og Aarsag, som jeg i al Hemmelighed har fortalt Deres Velbyrdighed. Iøvrigt beder jeg til Gud, at Han vil skænke Deres Velbyrdighed al Sundhed og Helse og aldrig drage sin Haand fra os andre.“

Paa denne Tale svarede Don Quixote med megen Alvor og Selvfølelse: „Spar paa Deres Taarer, fortræffelige Hovmesterinde, eller rettere sagt, tør dem af, og stands Deres Sukke. Jeg paa-tager mig at hjælpe Deres Datter, der ganske vist vilde have

været meget bedre faren, om hun ikke saa let og hurtigt havde stolet paa forelskede unge Mænds Løfter, som for det meste er lette nok at udtale, men saare vanskelige at opfylde. Jeg vil altsaa med min Herre, Hertugens Tilladelse straks drage ud for at opsøge dette ryggesløse unge Menneske, finde ham, udfordre ham og dræbe ham, saafremt og saasnart han kommer med Udflugter og vægrer sig ved at opfylde sit givne Løfte. Thi det er jo mit Kalds fornemste Pligt at skaane de ydmyge og straffe de hovmodige — jeg mener: at komme de nødstedte til Hjælp og udrydde deres Undertrykkere.“

„Det er ikke nødvendigt,“ sagde Hertugen, „at Deres Velbyrdighed gør sig den Umage at opsøge den Bonde, som denne gode Frue klager over. Ikke heller behøver De at bede om Tilladelse til at udfordre ham; tværtimod anser jeg ham allerede for at være udfordret og paatager mig at lade det komme til hans Kundskab, ligesom jeg staar inde for, at han vil modtage Udfordringen og indfinde sig her paa dette Slot for at forsvare sig. Og her vil jeg tilstaa begge Parter fri og sikker Mark til Kampen, under lagttagelse af alle de Betingelser, som stedse bliver overholdte og bør overholdes ved saadanne Begivenheder. Jeg paa min Side vil iagttage den Retfærdighed overfor begge Parter, som de Fyrster, der tilstaar de stridende fri Kampplads indenfor deres Magtomraades Grænser, er forpligtede til.“ „Udstyret med denne Sikkerhed og Deres Højheds venskabelige Tilladelse,“ sagde Don Quixote, „erklærer jeg da hermed, at jeg for denne Gang vil give Afkald paa min Adel, nedlade mig til Foruretterens lave Stand og lempe mig efter den, gøre mig til hans Lige og derved ham værdig til at kæmpe med mig. Og altsaa udfordrer jeg ham, skønt han er fraværende, og kræver ham til Ansvar, fordi han har handlet ilde i at bedrage denne Stakkel, der var Jomfru og nu ved hans Forseelse ikke er det mere, og fordi han nu enten maa opfylde sit Løfte om at blive hendes retmæssige Ægtefælle eller dø i Kampen om min Anklage.“ Dermed trak han sin Handske af og kastede den midt ud i Salen; Hertugen tog den op og erklærede, at han, som han allerede havde sagt, modtog den omtalte Udfordring i sin Undersaats Navn. Han fastsatte Tiden til den sjette Dag efter denne, Kamppladsen skulde være den store Slotsgaard, Vaabnene Rid-

dernes sædvanlige: Lanse, Skjold og Harnisk med Panserringe, foruden alle de øvrige Dele af deres Bevæbning, som skulde være uden List eller Falskhed, uden Underfundighed eller Trylle-midler og undersøgte og godkendte af Kampdommerne. „Men først og fremmest er det nødvendigt,“ vedblev Hertugen, „at denne brave Hovmesterinde og denne ikke brave Ungmø over-giver deres Sags Retfærdighed i Hr. Don Quixotes Hænder; thi i modsat Tilfælde kan der intet foretages, ej heller kan Udfordringen paa tilbørlig Vis bringes til Udførelse.“ „Visselig lægger jeg den i hans Hænder,“ svarede Hovmesterinden. „Og jeg ligeledes,“ tilføjede Datteren, der var helt opløst i Graad, meget skamfuld og saare ilde til Mode.

Da nu disse Bestemmelser var trufne, og Hertugen havde udtænkt alt, hvad der var at gøre i dette Tilfælde, gik begge de sørgeklædte bort, og Hertuginen bød, at de for Fremtiden ikke skulde behandles som Kvinder, der stod i hendes Tjeneste, men som eventyrsøgende Damer, der var komne til hendes Slot for at søge deres Ret. De fik altsaa et særligt Værelse anvist og blev opvartede som fremmede, til ikke ringe Forbavselse for Husets øvrige tjenstgørende Damer, der ikke vidste, hvilken Ende det vilde tage med Doña Rodriguez' og hendes, paa Trods af den vandrende Ridders Bistand saa ilde farne, Datters Taabelighed og Formastelighed. Da man var naaet saa vidt, traadte, for ret at sætte Kronen paa Festens Glæde og berede Maaltidet en fornøjelig Afslutning, den Page ind i Salen, som havde bragt Brevene og Foræringerne til Teresa Panza, Statholderen Sancho Panzas Kone. Hans Komme fornøjede Hertugen og Hertuginen overmaade, da de længtes meget efter at erfare, hvorledes det var gaaet ham paa Rejsen. Men da de spurgte Pagen derom, svarede han, at det var noget, som han ikke kunde sige saa offentlig og heller ikke med faa Ord; Deres Excellencer maatte derfor behage at lade det bero, indtil han kunde tale med dem i Enrum; imidlertid kunde de underholde sig med disse Breve. Hvor-paa han trak to Breve frem og overrakte dem til Hertuginen. Udskriften paa det ene var: *Brev til min naadige Frue, Hertuginde N. N., som bor, jeg véd ikke hvor; og paa det andet: Til min Mand, Sancho Panza, Statholder paa Øen Barataria, hvem Gud unde flere lykkelige Aar end mig.* Hertuginen

havde hverken Rist eller Ro, før hun fik læst sit Brev; hun aabnede det, og efter at hun havde løbet det igennem med Øjnene og fundet, at det særdeles vel egnede sig til offentligt at forelæses Hertugen og de tilstedeværende, læste hun det højt, og det lød, som følger:

Teresa Panza til Hertuginde.

„Det Brev, min Frue, som Deres Højhed har skrevet til mig, har fornøjet mig inderligt; det var mig virkelig saare kærkomment. Koralsnoren er meget smuk, og min Mands Jagtdragt giver den intet efter. At Deres Højhed har gjort min Ægtefælle, Sancho, til Statholder, har voldt megen Glæde her i Byen, skønt der ikke er et Menneske, som vil tro paa det, først og fremmest ikke Præsten og Barberen Mester Nicolas og Baccalaureus'en Sansón Carrasco, men det bryder jeg mig ikke en Døjt om; naar det blot er saadan — og saadan er det jo virkelig — kan enhver sige, hvad han lyster. Ganske vist vilde jeg heller ikke selv have troet det, hvis det ikke havde været for Korallerne og Jagtdragten, for her i Landsbyen anser alle min Mand for en dum Klods, og ingen kan faa i sit Hovede, hvordan han, efter først hos en Godsejer at have været Statholder over en Flok Geder, nu pludselig kan due til en hel anden Slags Statholderskab. Gud lægge sin Velsignelse deri og lede hans Skridt, som han finder det mest tjenligt for hans Børn. Jeg, min hjertenskære Fru Hertuginde, har med Deres Naades Tilladelse besluttet at benytte mig af min gode Lykke og tage til Hoffet for dèr at strække mig i en Karet, saa at Øjnene kan vælte ud af Hovedet paa de tusinde Misundere, som allerede ser skævt til mig. Jeg beder derfor Deres Excellence om at befale min Mand at sende mig nogle Skillinger, men det skal være en god Slump, for ved Hoffet har man store Udgifter, og et Brød koster en Real og Kød det tredive Maravedís Pundet, saa det baade er Synd og Skam. Men vil han ikke have mig der, saa maa han lade mig det vide i Tide, for det kribler mig allerede i Benene af lutter Længsel efter at komme afsted. Mine Venner og Bekendte siger ogsaa, at naar jeg og min Datter triner rundt i Hovedstaden i Pragt og Herlighed, saa maa min Mand tilsidst blive mere be-

kendt ved mig end jeg ved ham, fordi mange Folk nødvendigvis maa spørge: Hvem er de Damer i den Karet? Og saa vil en af mine Tjenere svare: Det er Statholderen paa Øen Barataria, Sancho Panzas Kone og Datter, og paa den Vis bliver Sancho Panza bekendt og jeg agtet og æret, og — hvad der lyster dit Hjerte, drag du til Rom og find det!

Det gør mig saa bitterlig ondt, som det overhovedet kan, at der i Aar ikke har været Agern at faa her i Landsbyen. Desuagtet sender jeg Deres Højhed lige ved en halv Skæppe, som jeg selv er gaaet ud i Skoven og har samlet op, men jeg kunde ikke finde dem større. Hvis det kom an paa mig, havde de været som Strudsæg.

Deres Højherlighed maa ikke glemme at skrive til mig. Jeg skal nok sørge for at svare og fortælle Dem om, hvordan mit Helbred er, og om alt, hvad der er at berette her fra vor Landsby, hvor jeg bestandig beder Gud bevare Deres Højhed og ikke forglemme mig. — Med underdanig Hilsen fra en, som har mere Lyst til at se Deres Herlighed end til skriftligt at sende Dem sine Hilsener,

Deres Tjenerinde Teresa Panza.“

Alle de Tilstedeværende fandt stort Behag i at høre, hvad Teresa Panza skrev, især Hertugen og Hertuginen. Denne sidste bad Don Quixote sige hende sin Mening om, hvorvidt det kunde gaa an at bryde Brevet til Statholderen, som hun antog maatte være ganske fortræffeligt. Don Quixote svarede, at han vilde aabne det for at gøre hende en Fornøjelse. Han aabnede det ogsaa straks, og Brevet lød saaledes:

Teresa Panza til hendes Mand, Sancho Panza.

„Jeg har modtaget dit Brev, hjertenskære Sancho, og jeg forsikrer og sværger dig til som en katolsk Kristen, at der ikke fejlede to Fingers Bredde i, at jeg var gaaet fra Forstanden af lutter Fornøjelse. Véd du vel, kære Ven, at da jeg fik at høre, at du er Statholder, saa var det lige ved, at jeg var sunken død

om af lutter Salighed. Du véd nok, man siger, at pludselig Glæde ligesaa vel kan dræbe som heftig Sorg. Din Datter Sancha blev saa inderlig fornøjet, at hun lod sit Vand af lutter Glæde, uden at mærke det. Den Dragt, du sendte mig, laa lige for mine Øjne, de Koraller, som den naadige Frue, Hertuginde, sendte mig, havde jeg om Halsen og Brevene i Haanden, Overbringeren af dem stod dér foran mig, men desuagtet troede og tænkte jeg, at alt det, jeg saá og kunde gribe med Hænderne, var en Drøm; thi hvem i Alverden kunde falde paa, at en Gedyrde skulde bringe det saa vidt, at han blev Statholder over en Ø? Du véd jo, min Ven, hvad min salig Moder altid sagde, at for at se meget maatte man leve længe; jeg siger dette, fordi jeg agter at opleve endnu mere, hvis jeg lever en Tid endnu, thi jeg har ikke i Sinde at hvile, før jeg har set dig som Skatteforpagter eller -opkræver. Det er Bestillinger, som, skønt Fanden tager en, hvis man misbruger dem, dog stadig bringer Penge ind og giver en Penge mellem Hænder. Min naadige Frue, Hertuginde, siger dig nok, at jeg har Lyst til at komme til Hoffet. Overvej Sagen, og lad mig vide din Mening. Jeg skal stræbe efter at gøre dig Ære derinde, for jeg vil køre i Karet. Præsten, Barberen, Baccalaureus'en, ja, endog Klokkeren, vil ikke tro, at du er Statholder, og siger, at det altsammen er Bedrag og Trolderi som alle din Herre, Don Quixotes Historier. Og Sansón siger, at han vil drage afsted og drive Statholderskabet ud af dit Hovede og Daarskaben ud af Don Quixotes Hjerne. Men jeg gør ikke andet end at le dem ud, se paa mit Halsbaand og tænke paa, hvordan jeg bedst kan lave en Dragt til vor Datter af din Klædning. Jeg har sendt min naadige Frue, Hertuginde, nogle Agern; jeg vilde blot ønske, at de havde været af Guld. Send du mig nogle Perlesnore, hvis man gaar med den Slags paa din Ø. Det sidste nye her fra Landsbyen er, at Berrueca har giftet sin Datter med en Maler, der ingenting kan; han kom hertil for at male, hvad der kunde falde sig. Byraadet overdrog ham at male Hans Majestæts Vaaben over Døren i Tinghuset; han forlangte to Daler, og dem fik han paa Haanden. Han arbejdede i otte Dage, og da de var omme, havde han ikke malet noget og sagde, at han ikke kunde faa sig til at male al den Slags

Lapperier; han betalte Pengene tilbage, men med alt det giftede han sig dog under Navn af en god Haandværker. Ganske vist har han lagt Penselen til Side, taget Hakken i Haanden og arbejder nu i Marken som en brav og dygtig Karl. Pedro de Lobos Søn har taget de lavere Grader og faaet klippet Tonsur i den Hensigt at blive Gejstlig; det har Minguilla, Mingo Silvatos Sønnedatter, faaet at vide og stævnet ham til at holde det Ægteskabsløfte, han har givet hende. Onde Tunger siger endog, at han har været hende for nær, men han nægter det af alle Livsens Kræfter. I Aar har der slet ingen Oliven været, og der er heller ikke en Draabe Eddike i hele Byen. For nogen Tid siden kom der et Kompagni Soldater herigennem, og de tog tre unge Tøse med sig fra vor Landsby. Jeg vil ikke sige dig, hvem det var, for maaske kommer de tilbage, og saa vil der sikkert ogsaa være Mænd, som gifter sig med dem uanset deres Dyder eller Lyder. Sanchica laver for Tiden Kniplinger af Hørgarn og tjener hver Dag sine otte Maravedis foruden Omkostningerne og lægger dem i sin Sparebøsse til Hjælp til sit Udstyr. Men nu, da hun er Datter af en Statholder, kan du give hende hendes Medgift, uden at hun behøver at arbejde for den. Brønden ved Gadestævnet er udtørret, Lynet slog forleden ned i Galgen, men det kan jo være mig ganske lige meget. Jeg venter Svar paa dette Brev og Besked om min Rejse til Hoffet. Og dermed beder jeg Gud om at skænke dig flere Levedage end mig eller lige saa mange; thi jeg vilde dog ikke gerne lade dig blive tilbage i denne syndige Verden uden mig.

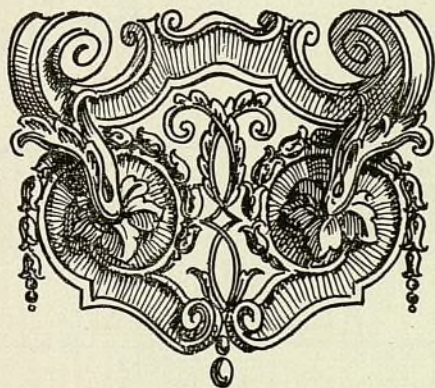
Din Kone, Teresa Panza."

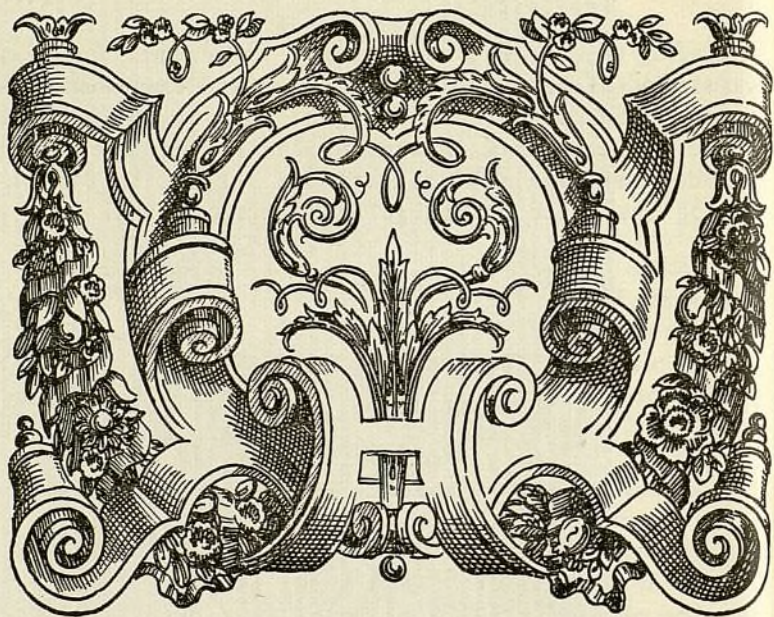
Disse Breve blev højligt berømmede og vakte Latter, Forundring og Henrykkelse, og for at krone hele Værket kom nu ogsaa den Kurér, som bragte Don Quixote Svar paa hans Brev til Sancho. Dette Brev blev ligeledes oplæst offentlig og vakte Tvivl om Statholderens Taabelighed. Hertuginde trak sig tilbage for af Pagen at høre, hvad der var foregaaet i Sanchos Landsby. Og han fortalte hende det ogsaa meget udførligt uden at forbigaa den mindste Omstændighed. Han overrakte hende

Agern
var sa
tog al
opfyld
med d
nen o

Agerne og en Ost, som Teresa havde givet ham med, fordi den var saa god, at den overgik dem fra Tronchón. Hertuginde-
 tog alt dette med den største Fornøjelse, og vi vil forlade hende
 opfyldt af denne Glæde for nu at fortælle, hvilken Ende det tog
 med den store Sancho Panzas Statholderskab, han, som var Kro-
 nen og Spejlet for alle mulige Statholdere over Øer.

HER ENDER SYVENDE BOG

LIII. KAPITEL

*Om den bedrøvelige Udgang og Ende, som det tog med
SANCHO PANZAS Statholderskab.*

T TRO, at Tingene her i Verden stedse skulde blive i én og samme Forfatning, er at tro, hvad man ikke burde tro. Det synes tværtimod, som de stadig gaar i Kreds, jeg mener: drejer sig rundt. Paa Foraaret følger Sommeren, paa Sommeren Højsommeren, paa Højsommeren Høsten, paa Høsten Vinteren og paa Vinteren Foraaret, og saaledes drejer Tiden sig uophørligt i Kreds. Kun Menneskelivet iler endnu hurtigere imod sin Ende end Tiden, og det uden Haab om atter at fornyes før i det andet Liv, der hverken kender til Maal eller Grænser. Dette siger Sidi Hamet, den muhamedanske Filosof; thi Forstaaelse af Jordelivets Flygtighed og Ustadighed og det tilkomende Livs Evighed har mange haft uden at besidde Troens Fakkelt og har erkendt det ved Naturens Lys alene. Imidlertid

siger
Sanc
oplø
D
skab
Vin,
stede
for
en s
ske
sig
finde
Tum
men
en S
virrin
Han
Jorde
tage
han
med
skreg
der!
vi er
ser o
til D
alt, h
en af
De i
„Hva
staar
Herr
deven
og M
teri.“
ne E
væbn
vaab
Dor

siger vor Forfatter kun dette i Anledning af den korte Tid, Sanchos Statholderskab tog om at løbe til Ende, falde i Ruiner, opløse sig og forsvinde som Røg og Skygger.

Det var om Natten i det syvende Døgn af hans Statholderskab; Sancho laa i sin Seng. Han var mæt, ikke af Brød eller Vin, men af at sidde til Doms, afgive Betænkninger og udstede nye Love og Forordninger. Og da Sønnen endelig til Trods for hans Sult begyndte at lukke hans Øjenlaag til, hørte han en stor Larm af Klokker og raabende Stemmer, saa at det ganske var, som om hele Øen skulde gaa til Grunde. Han rejste sig over Ende i Sengen og sad og lyttede opmærksomt for at finde ud af, hvad der kunde være Aarsag til denne frygtelige Tummel. Dog, ikke alene kunde han ikke gætte sig til det, men da der endog med Raabene og Klokkernes Lyd blandede sig en Skralden af utallige Trompeter og Trommer, voksede hans Forvirring endnu mere, og han blev overmaade angst og bange. Han sprang ud af Sengen, stak Fødderne i Tøfler paa Grund af Jordens Fugtighed og løb hen til Døren i sit Værelse uden at tage Slaabrok eller nogen anden Slags Klædeboni paa. Da saå han med ét mere end tyve Personer komme løbende i Gangene med brændende Fakler i Hænderne og dragne Sværd, og de skreg alle af fuld Hals: „Til Vaaben! Til Vaaben, Hr. Statholder! Til Vaaben! Talløse Fjender har oversvømmet Øen, og vi er fortabte, hvis Deres Virksomhed og Tapperhed ikke frelser os!“ Med denne Larmen, Rasen og Brølen trængte de frem til Døren, hvor Sancho stod, ganske bedøvet og rædselsslagen over alt, hvad han saå og hørte. Og da de fik Øje paa ham, sagde en af dem til ham: „Deres Naade maa i Hast bevæbne Dem, hvis De ikke vil se Dem selv og Øen gaa Undergangen i Møde.“ „Hvad, skal jeg væbne mig?“ sagde Sancho; „hvad forstaar jeg mig paa Vaaben eller Frelse? Slige Ting er min Herre, Don Quixote, meget bedre skikket til; han kan i en Haandenvedning ordne og klare dem. Men jeg usle Synder for Gud og Mennesker forstaar mig slet ikke paa den Slags Fægteri.“ „Oho, Hr. Statholder,“ sagde en anden, „hvad skal denne Blødhjertethed betyde? Deres Naade maa øjeblikkelig bevæbne Dem; her bringer vi Dem baade Harnisk og Angrebsvaaben, kom ud paa Torvet, vær vor Fører og Høvedsmand; thi

det er Deres Pligt og Skyldighed, siden De er vor Statholder.“ „Naa, saa ifør mig da i Guds Navn Vaabnene,“ sagde Sancho. Og straks kom de frem med to store Skjolde, som de i Forvejen havde forsynet sig med, og snørede dem sammen over Skjorten paa ham, uden at lade ham tage andet paa, et Skjold fortil og et bagtil; de stak hans Arme igennem et Par runde Huller, som de havde lavet, og bandt nogle Reb saa fast rundt om ham, at han stod indemuret og klemmt imellem Bræder, saa lige og stiv som en Pind, uden at kunne bøje Knæene eller røre sig af Stedet; endelig gav de ham en Lanse i Haanden, som han lænede sig til blot for at kunne holde sig paa Benene. Og da de nu havde faaet ham saaledes udrustet, sagde de til ham, at han skulde gaa frem, være deres Fører og opflamme deres Mod, og da han var deres straalende Forbillede, deres Fakkell og Morgenstjerne, saa vilde Sagen sikkert faa et lykkeligt Udfald. „Hvordan skal jeg ulykkelige Mand gaa,“ svarede Sancho, „naar jeg ikke kan bevæge Knæskallerne for disse Bræder, som I har snøret mig saa tæt ind til Kroppen? Alt, hvad I kan gøre, er: at tage mig paa Armene og stille mig paa en Post, enten liggende paa tværs eller staaende oprejst foran en Udfaldsdør, som jeg saa nok skal forsvare, enten med Lansen eller med Kroppen.“ „Gaa nu dog, Hr. Statholder!“ sagde en tredie; „det er mere Frygten end Bræderne, der er Dem i Vejen. Lad det faa en Ende, og kom afsted! Tiden gaar, Fjendernes Tal vokser, Raabene bliver stærkere, og Faren truer os.“ Som Følge af disse Overtalelser og Bebrejdelser forsøgte den stakkels Statholder at bevæge sig, men styrtede straks til Jorden med et Bump saa mægtigt, at han troede, han havde slaaet sig selv i mange Stykker. Han blev liggende som en Skildpadde imellem sine to Skaller, eller som et Stykke Flæsk, klemmt inde mellem to Trug, eller som en Baad, der ligger omvendt paa Stranden. Men disse Folk, der kun arbejdede paa hans Spot og Spe, havde dog ikke mindste Medynk med ham, da de saa ham falde. De slukkede tværtimod deres Fakler, opløftede paa ny et Raab, der var mægtigere end før, gentog med endnu mere stormende Hast Skriget: „Til Vaaben!“ løb hen over den stakkels Sancho og gav Skjoldene en saa utallig Mængde Hug og Stød, at hvis han ikke havde trukket Hovedet dybt ned imellem Skjoldene,

var det gaaet den arme Statholder meget ilde, der sammenkrøbet i sit snævre Rum svedte Angstens Sved, ja, var lige ved at opløses i Sved og af sit ganske Hjerte bad til Gud om, at Han vilde befri ham af denne Fare. Nogle snublede over ham, andre faldt oven paa ham; ja, der kom endog én, som stillede sig op paa ham og deroppefra, som fra et Vagttaarn, en rum Tid styrede Hærmasserne og med høj Stemme raabte: „Herhid alle I, der hører til vort Parti! Paa denne Side trænger Fjenden heftigst frem! Besæt det svage Sted derhenne! Luk hurtigt den Port! Barrikadér de Trapper! Bring Kugler, kom med Beg og Harpiks i Kedler med kogende Olie! Spør Gaderne med Madrasser!“ Kort sagt, han opremsede i rasende Hast alt det Skrammel, alle de Krigsredskaber og Fornødenheder, hvormed man plejer at afværge Stormen paa en belejret By, og den stakkels, forstødte Sancho, der paahørte og maatte udholde alt dette, sagde til sig selv: „Ak, gid det dog snart maatte behage Herren, at denne Ø gik fuldstændig tabt, og at jeg enten var død eller befriet af denne store Nød!“ Himme-len bønhørte ham ogsaa; thi da han mindst ventede det, hørte han rundt omkring Raabet: „Sejr, Sejr! Fjenderne er slagne og trækker sig tilbage! Rejs Dem, Hr. Statholder. Vil Deres Naade ikke komme og glæde sig over Sejren og fordele det Bytte, som ved deres uovervindelige Arms Heltemod er blevet taget fra Fjenderne.“ „Rejs mig op,“ sagde den vaandefulde Sancho med smertelig og rystende Stemme. De hjalp ham op, og da han var kommet paa Benene, sagde han: „Den Fjende, jeg skal have besejret, kan man for min Skyld gerne nagle mig for Panden. Jeg vil ikke fordele det Bytte, der er taget fra Fjenden, men bede og bønfalde en Ven, hvis jeg da har nogen, om at give mig en Slurk Vin at kvæge mig paa og tørre Sveden af mig, for jeg er ved at flyde hen i det bare Vand.“ Man tørrede ham af, bragte ham Vin og skilte ham ved Skjoldene; hvorefter han satte sig paa sin Seng og besvimede af Angsten, Skrækken og de udstaaede Trængsler.

Ophavsmændene til dette slemme Puds begyndte allerede at fortryde, at de havde drevet deres Gækkeri saa vidt, at det nu var blevet Alvor; men da Sancho straks kom til sig selv igen, mildnede dette den ubehagelige Følelse, som hans Besvimelse

havde fremkaldt hos dem. Han spurgte, hvad Klokken var; de svarede, at det begyndte at dages. Derpaa tav han, og uden at sige et Ord mere begyndte han under dyb Stilhed at trække i Klæderne, og alle saå spændte paa ham og længtes efter at vide, i hvilken Hensigt han klædte sig saa hurtigt paa. Da han nu endelig var blevet færdig med sin Paaklædning, begav han sig Fod for Fod, thi han var ganske mør og øm og kunde ikke komme hurtigere afsted, ned til Stalden, og alle de tilstedeværende fulgte ham derved. Han gik hen til sin Rucio, omfavnede den, gav den et Fredskys paa Panden og sagde til den, ikke uden Taarer i Øjnene: „Kom du nu hen til mig, min Staldbroder, min Ven og Deltager i mine Trængsler og Lidelser. Dengang vi to kun havde ét Sind, og jeg ikke havde Tanke for andet end at sørge for at udbedre dit Seletøj og pleje din lille Vom, da var mine Timer, mine Dage og mine Aar lyksalige. Men fra den Tid af, da jeg forlod dig og steg op paa Ærgerrigheds og Hovmods Taarn, har tusinde Plagerier, tusinde Trængsler og ti Tusinde Bekymringer bemægtiget sig min Sjæl.“ Medens han udtalte disse Ord, sadlede han selv sit Æsel, uden at nogen sagde det ringeste dertil; og saa snart han havde lagt Sadelen paa, steg han meget vaandefuld og med stort Besvær op paa sin Rucio, vendte sig til Hushovmesteren, Sekretæren, Køgemesteren, Doktor Pedro Rezio og alle de mange andre, der var til Stede, og sagde: „Gør Plads, mine herrer, og lad mig vende tilbage til min tidligere Frihed. Lad mig gaa for at opsøge mit fordums Liv, at jeg kan opstaa fra min nuværende Død. Jeg er ikke skabt til at være Statholder, og lige saa lidt til at værne Øer eller Stæder mod fjendtlige Overfald. Jeg forstaar mig meget bedre paa at pløje og grave, beskære og stænge Vinstokke end paa at give Love eller forsvare Lande og Kongeriger. Skt. Peder er bedst faren i Rom — jeg mener: enhver er bedst faren ved den Beskæftigelse, han er født til. En Segl ligger mig meget bedre i Haanden end en Statholders Scepter; jeg vil hellere spise mig mæt i Kaalsuppe end finde mig i Plagerier af en uforskammet Doktor, der vil lade mig sulte ihjel; og jeg vil langt hellere have min Frihed og om Sommeren lægge mig til Hvile i Skyggen af en Eg, om Vinteren hylle mig i en slidt Faarepels, end jeg vil finde mig i at trælle

som Statholder og ligge mellem Lagener af fint Linned og klæde mig i en Zobelpels. Gud være med Dem, Deres Velbyrdigheder, og sig til min naadige Herre, Hertugen, at

Nøgen er jeg nu, og nøgen blev jeg født,
intet har jeg vundet og intet forødt.

Jeg mener, at fattig kom jeg her til Statholderskabet, og fattig gaar jeg herfra, ganske imod andre Statholderes Sædvaner paa andre Øer. Træd nu til Side, og lad mig komme bort. Jeg maa se at blive forbundet, thi jeg tror, at alle mine Ribben er knuste, takket være de Fjender, som i Nat trampede om paa mig.“ „Nej, det maa ikke ske, Hr. Statholder,“ sagde Doktor Pedro Rezio; „jeg skal give Deres Naade en Mikstur for Ømhed og Kvæstelser, som straks vil skaffe Dem Deres tidligere Sundhed og Kræfter tilbage. Hvad Maden angaar, lover jeg Deres Naade, at jeg skal bedre mig og af Hjertens Lyst lade Dem spise af alt, hvad De begærer.“ „Det er for sent,“ svarede Sancho; „jeg vil lige saa lidt blive her, som jeg bliver en Tyrk. Jeg lader mig ikke gøre til Nar for anden Gang. Ved Gud, jeg vil lige saa lidt vedblive at være Statholder her eller modtage et andet Statholderskab, om man saa bragte mig det paa en Præsenterbakke, som jeg kan flyve til Himmels uden Vinger. Jeg er af de Panza'ers Slægt; de er alle stivsindede, og naar de først engang har sagt Ueffen, saa bliver det ved Ueffen, selv om det er Effen, og det til Trods for hele Verden. Her i denne Stald skal de Myrevinger falde af, som var vokset ud paa mig og bar mig op i Luften, for at jeg kunde blive ædt af Svalerne og de andre Fugle. Nu vil jeg for Fremtiden blive paa Jorden, og selv om jeg ikke mere kan pryde mine Fødder med udsirede Corduans-Sko, kan jeg vel nok faa et Par Bondeslæber af Hampesnøre. Lad Krage søge Mage; ingen skal strække sig længere, end Dækkenet er. Men lad mig nu slippe bort, det lider allerede højt op paa Dagen.“ Hertil svarede Hushovmesteren: „Hr. Statholder, vi vil meget gerne lade Deres Naade drage bort, hvor ondt det end gør os at skulle miste Dem; thi paa Grund af Deres Evner og Deres sande kristelige Adfærd maa vi nødvendigvis ønske, at De vilde blive. Men De véd selv, at

enhver Statholder er forpligtet til at aflægge Regnskab, førend han forlader sit Statholderskab. Naar Deres Velbyrdighed altsaa har gjort Rede for de ti Dage, De har beklædt dette Embede, kan De i Guds Navn drage bort med Fred.“ „Ingen anden kan fordre Regnskab af mig,“ svarede Sancho, „end den, hvem min Herre, Hertugen, vil overdrage det. Det er netop til ham, jeg agter at begive mig, og overfor ham skal jeg aflægge det paa aldeles tilbørlig Vis; naar jeg tilmed forlader mit Embede saa blottet og bar, som jeg gør, behøves der ikke noget yderligere Bevis for, at jeg har regeret som en sand Engel.“ „Ved Gud, om ikke den store Sancho har Ret,“ sagde Doktor Pedro Rezio, „og min Mening er, at vi bør lade ham drage bort; thi Hertugen vil blive inderlig fornøjet over at gense ham.“ Denne Mening bifaldt de alle og lod ham derfor drage afsted, efter at de havde tilbudt at ledsage ham og forsyne ham med alt, hvad han ellers kunde ønske til sin personlige Opvartning og sin Bekvemmelighed paa Rejsen. Sancho svarede, at han ikke vilde have andet end lidt Byg til sin Rucio, samt en halv Ost og et halvt Brød til sig selv; thi da Vejen var saa kort, trængte han ikke til noget større Forraad af Proviant. De omfavnede ham alle, og han græd og omfavnede ogsaa dem og efterlod dem alle fulde af Forundring, saavel over hans Tale som over hans faste og forstandige Beslutning.

LIV. KAPITEL

*Der handler om Ting, som angaar denne Historie
og ingen anden.*

Hertugen og Hertuginen besluttede, at den Ridderdyst, hvortil Don Quixote af den allerede omtalte Grund havde udfordret deres Undersaat, virkelig skulde finde Sted. Men da den unge Mand opholdt sig i Flandern, hvorhen han var flygtet for at undgaa at faa Doña Rodriguez til Svigermoder, traf de den Bestemmelse, at en Lakaj fra Gascogne ved Navn Tosilos skulde erstatte ham, hvorfor han ogsaa i Forvejen paa det nøje-

ste blev underrettet om, hvad han havde at gøre. To Dage efter sagde Hertugen til Don Quixote, at hans Modstander om fire Dage vilde indfinde sig, møde ham paa Kamppladsen i fuld Rid-derrustning og mandelig forfægte, at Frøkenen fo'r med Usand-hed til midt i Halsen, ja, endog gennem hele Halsen, naar hun fastholdt sin Paastand om, at han havde givet hende Ægteskabs-løfte. Denne Tidende glædede Don Quixote meget, og han lovede sig selv, at han i denne Kamp vilde udføre sande Un-derværker; han ansaa det for en stor Lykke, at der havde til-budt sig en Lejlighed til at vise disse høje Herskaber, hvor vidt hans vældige Arms Styrke strakte sig. Han ventede saaledes glad bevæget og meget fornøjet i disse fire Dage, som paa hans Længsels Regnebræt udgjorde fire Hundrede Aarhundreder.

Vi vil lade dem gaa forbi os, som vi allerede har gjort ved saa mange andre Ting, og ledsage Sancho, der halvt fornøjet og halvt sørgmodig drog afsted paa sin Rucio for at opsøge sin Herre, hvis Selskab anstod ham langt bedre end at være Stat-holder over Alverdens Øer. Nu hændte det sig, at han, før han var kommet ret langt bort fra sin Statholderø, (det var nemlig aldrig faldet ham ind at forhøre sig om, hvorvidt det var en Ø, en Stad, en By eller Landsby, han havde regeret over) paa den Vej, han fulgte, saå seks Pilgrimme med deres Vandringsstave komme hen imod sig: nogle af de Udlændinge, som syngende gaar rundt og beder om Almisse. Da de kom nærmere, stillede de sig i Række, opløftede alle paa én Gang deres Røst og be-gyndte i deres Sprog at synge noget, hvoraf Sancho ikke kunde forstaa det mindste, med Undtagelse af et eneste Ord, som tyde-ligt nok var „Almisse“. Deraf begreb han, at det netop var Al-misse, de bad om i deres Sang. Og da han, efter Sidi Hamets Sigende, var overmaade godhjertet og gavmild, trak han det halve Brød og den halve Ost, han havde forsynet sig med, frem af sin Tværsæk, rakte dem det og lod dem samtidig ved Tegn forstaa, at han ikke havde andet at give dem. De tog glade imod det og sagde: „Gelte, Gelte.“ „Jeg forstaar ikke, hvad det er, I begærer af mig, Godtfolk,“ sagde Sancho. Saa trak en af dem en Pengepung frem af sin Barm og viste Sancho den, hvorved han gjorde denne begribeligt, at de bad ham om Penge. Men Sancho førte Tømmelfingeren til Struben, holdt Haanden i Vej-

ret og strakte Fingrene ud for derved at vise dem, at han ikke havde en Skilling; derpaa stødte han sit Æsel i Siden og red tværs igennem deres Række. Men da han så opmærksomme paa en af dem, idet han red forbi, styrtede vedkommende løs paa ham, slog Armene om hans Bryst og raabte højt paa godt Kastillansk: „Gud staa mig bi, hvad er det, jeg ser? Er det muligt, at jeg holder min kære Ven og brave Nabo Sancho Panza i mine Arme? Ja, der kan ingen Tvivl være om, at det er ham; jeg drømmer jo ikke, og for Øjeblikket er jeg heller ikke fuld.“ Sancho var højlig forundret over saaledes at blive kaldt ved Navn og endog omfavnet af en udenlandsk Pilgrim; han så længe paa ham uden at sige et eneste Ord, men skønt han betragtede ham meget nøje, kunde han dog ikke kende ham. Da Pilgrimen nu så hans Forlegenhed, sagde han: „Hvordan er det muligt, Sancho Panza, gamle Ven, at du ikke kender din Nabo, Morisken Ricote, der var Kræmmer i din Landsby?“ Nu betragtede Sancho ham med endnu større Opmærksomhed, begyndte lidt efter lidt at besinde sig paa ham og genkendte ham tilsidst ganske og aldeles; og uden at stige ned af Rucio slog han Armene om hans Hals og sagde til ham: „Hvem Djævelen skulde have genkendt dig, Ricote, i den Gøglerdragt, du har paa? Sig mig dog: hvem har gjort dig til Franskmand, og hvorledes tør du vove at vende tilbage til Spanien, hvor det vil gaa dig ilde, hvis du bliver fanget og genkendt?“ „Hvis du ikke forraader mig, Sancho,“ svarede Pilgrimen, „saa er jeg sikker nok; i denne Dragt vil ingen genkende mig. Men lad os gaa lidt bort fra Vejen hen til det Krat, du ser derhenne. Dér vil mine Kammerater spise og hvile sig lidt, og dér kan du spise med dem; det er meget rare og venlige Folk. Dér vil jeg ogsaa kunne faa Tid til at fortælle dig, hvad der er hændt mig, siden jeg forlod vor Landsby for at adlyde Hans Majestæts Udvisningsordre, der truede mit ulyksalige Folk med saa stor Strenghed, som du vel har hørt.“ Sancho gjorde, som han sagde. Ricote talte med de øvrige Pilgrime, og disse gik hen imod det Krat, som de så ligge foran sig, og fjernede sig et temmelig langt Stykke fra Kongevejen. De kastede Stavene fra sig, tog deres vide Kraver eller Pilgrimskapper af og stod nu i deres Underbeklædning. De var alle unge, velskabte Folk, undtagen Ricote, der allerede var

til Aars. De havde hver sin Vadsæk, som alle saå ud til at være vel forsynede, i det mindste med den Slags Ting, der river i Halsen og kan hente Tørsten hele to Mil borte. De lejrede sig paa Jorden, gjorde Græsset til deres Dug og lagde paa det deres Brød, Salt, Knive, Nødder, Ostehumpler og nogle forsvarlige Skinkeben, der ganske vist ikke kunde tygges, men dog ikke modsætte sig at blive suget ud. De kom ogsaa frem med en sort Ret, som de kaldte Kaviar, og som tillaves af Fiskerogn; god til at vække Tørst! Det manglede heller ikke paa Oliven, og skønt de var tørrede og uden Lage, var de dog velsmagende og skøre. Men det herligste ved hele dette herlige Festmaal tid var dog seks Læderflasker med Vin — der var seks, thi hver trak en frem af sin Vadsæk; ogsaa den brave Ricote, der fra en Morisk havde forvandlet sig til en Tysker eller Nederländer, trak sin frem, som i Størrelse kunde tage det op med alle de andre fem. Nu begyndte de med stort Behag paa deres Maaltid og gav sig rigtig god Tid, frydede sig ret ved hver Bid, som de blot tog paa Knivspidsen, og kun ganske lidt af hver Ret; derpaa hævdede de alle paa én Gang Armene og Læderflaskerne i Vejret, og hver satte Flaskens Mund til sin Mund og saå stift mod Himmelen, ganske som om han vilde sigte op imod den; og i denne Stilling blev de siddende i lang Tid, medens de bevægede Hovedet fra den ene Side til den anden som Tegn paa, hvor ypperligt det smagte dem, og lod Flaskernes Hjerteblood glide ned i deres Mave.

Sancho sad og saå alt dette,
føjte ingen Smerte ved det —

tværtimod, for at handle efter det Ordsprog, han kendte saa godt:

Er du i Rom, du passe bør
at gøre, hvad de andre gør,

bad han Ricote om hans Læderflaske og tog Sigte mod Himme-
len ganske som de andre og ikke med mindre Fornøjelse end de.
Fire Gange holdt Flaskerne til at blive sat for Munden, men
femte Gang var Møjen forgæves, thi de var allerede mere tørre
end Straa, og det forvandlede den Muntherhed, de hidtil havde
lagt for Dagen, til en temmelig mat Stemning. Fra Tid til an-

den lagde en af dem sin højre Haand i Sanchos og sagde: „Spaniol eller Tysker kommer ud paa ét: Gode Kammerater.“ Og Sancho svarede: „Gode Kammerater, ved Gud!“ og brast i en Latter, der varede en hel Time, og nu tænkte han slet ikke mere paa noget af det, der var hændt ham under hans Statholderskab; thi Bekymringer har kun liden Magt, medens man spiser og drikker. Enden paa deres Vinforraad blev nu Begyndelsen til en Søvn, der bemægtigede sig dem alle. De sov ind paa deres Borde og Duge; kun Ricote og Sancho holdt sig vaagne, fordi de havde spist mere end de andre og drukket mindre. Ricote førte Sancho til Side, de satte sig ned under en Bøg og lod Pilgrimmene ligge hensunkne i sød Søvn, og nu sagde Ricote paa rent Kastillansk, uden at brække det allermindste paa Moriskersproget, følgende Ord: „Du véd, kære Ven og Nabo Sancho Panza, hvilken Frygt og Skræk det almindelige Edikt, den Udvisningsordre, som Hans Majestæt udstedte imod dem, der tilhørte mit Folk, fremkaldte hos os alle. Mig indgød det i hvert Fald disse Følelser i saa høj Grad, at det nu forekommer mig, som om jeg selv allerede før den Frist, man havde givet os til at udvandre fra Spanien, har fuldbyrdet den haarde Straf over mig selv og mine Børn. Jeg traf nemlig den Ordning, efter min Mening som en forsigtig Mand (jeg mener som en der véd, at man til en bestemt Tid vil fratage ham det Hus, han bebor, og derfor ser sig om efter et andet at flytte hen i) — jeg indrettede mig altsaa, siger jeg, paa alene, uden min Familie, at forlade Landsbyen for at opsøge et Sted, hvorhen jeg i al Ro og Mag kunde bringe dem, uden at drage afsted over Hals og Hoved som de andre. Thi jeg indsaa nok, og ogsaa vore Ældste var alle ganske klare over, at disse Edikter ikke blot var Trusler, som mange paastod, men alvorlige Love, der vilde blive sat i Værk, naar den fastsatte Frist var udløbet. Og naar jeg nødtes til at anse dette for Sandhed, skyldtes det den Omstændighed, at jeg kendte de fordærlige og vanvittige Anslag, som vore Folk gik svangre med, og som var af en saadan Art, at det ligefrem synes mig at have været en guddommelig Indskydelse, der bevægede Hans Majestæt til at bringe en saa modig Beslutning til Udførelse — ikke fordi vi alle var strafværdige, thi der fandtes adskillige standhaftige, sande Kristne iblandt os, men

deres Antal var saa lille, at de ikke kunde byde dem Spidsen, som *ikke* var det, og det vilde ikke have været klogt at nære Slangen ved sin Barm, jeg mener: at beholde Fjenderne i sit Hus. Kort sagt, det var ikke mere end retfærdigt, naar vi blev revsede ved Landsforvisning, en Straf, der forekom mange mild og lemfældig, men efter vor Anskuelse var den skrækkeligste, der kunde paalægges os. Hvor vi end er, flyder vore Taarer for Spanien; thi dør er vi dog fødte, dør er vort rette Fædreland. Vi har ingen Steder fundet den Modtagelse, som vor Ulykke kunde berettigede os til, og i Berberiet og alle Afrikas forskellige Landskaber, hvor vi haabede at blive vel modtagne, hilst velkomne og mødte med Venskab, krænker man os mest og handler saare ilde med os. Vi vidste ikke, hvor lykkelige vi var, førend det var for sent, og den Længsel, som vi næsten alle nærer efter at komme tilbage til Spanien, er saa stor, at de fleste, der forstaar Sproget, saaledes som jeg (og deres Tal er ikke lidet), vender tilbage her til Landet og lader deres Hustruer og Børn blive hjælpeløse ude i det fremmede. Saa mægtig er den Kærlighed, de nærer til Spanien! Først nu erfarer jeg for Alvor, hvor sandt det Ord er: Sød er det at elske sit Fædreland. Jeg forlod altsaa, som jeg allerede har sagt, vor Landsby og begav mig til Frankrig, og skønt vi blev meget vel modtagne dør, vilde jeg dog se mig videre om. Jeg drog til Italien, derfra til Tyskland, hvor man efter min Anskuelse lever i størst Frihed, fordi dette Lands Indbyggere ikke tager det saa nøje med mange Smaating. Enhver lever, som han lyster; thi i den største Del af Landet hersker der ikke Samvittighedstvang. Efter at jeg først havde slaaet mig ned i en Landsby i Nærheden af Augsburg og haft fast Bopæl dør, sluttede jeg mig til disse Pilgrimme, hvoraf mange har for Sædvane hvert Aar at drage til Spanien for at besøge Landets hellige Steder, hvilke de betragter som deres Indien, deres sikre Erhverv og aldrig svigtende Indtægtskilde. De gennemvandrør næsten hele Landet, og der gives ikke nogen Landsby, af hvilken de ikke har „spist og drukket“, som deres Talemaade lyder, og hvorfra de ikke i det mindste medbringer en Real i rede Penge, og naar deres Valfart er afsluttet, rejser de herfra med mere end hundrede Dukater i rent Overskud. Disse Penge veksler de i Guld og slæber dem ud af Kon-

geriget, enten i deres hule Stave eller under Lapperne paa deres Pilgrimskeer eller paa en anden snedig Maade, og tager dem med til deres Hjemstavn trods alle Visitører ved Grænseposterne og i Havnestæderne, hvor de bliver undersøgte. Nu er det min Hensigt, Sancho, at hente min nedgravede Skat. Da den ligger udenfor Landsbyen, kan jeg gøre det uden Fare. Derpaa vil jeg fra Valencia skrive til min Datter og min Kone, som jeg véd befinder sig i Algier, eller rejse over til dem og se at finde Udvej til at bringe dem til en fransk Havn, hvorfra jeg kan føre dem til Tyskland, og dér vil vi da afvente, hvad Gud har bestemt for os. Thi i Grunden véd jeg jo ganske sikkert, Sancho, at min Datter Ricota og min Kone Francisca Ricota er oprigtige katolske Kristne, og selv om jeg ikke selv er det i fuld saa høj Grad som de, er jeg dog mere en Kristen end en Maurer og beder daglig Gud om at aabne min Forstands Øjne og give mig at forstaa, hvorledes jeg skal tjene Ham. Men hvad der undrer mig, er, at min Kone og min Datter har foretrukket at drage til Berberiet fremfor til Frankrig, hvor de kunde leve som Kristne.“ Hertil svarede Sancho: „Du maa betænke, Ricote, at det ikke stod til hende; thi det var jo Juan Tiopieyo, din Kones Broder, som tog dem med sig, og da han sagtens er en ægte Moslem, saa er han draget derhen, hvor det anstod ham bedst. Men jeg kan sige dig mere endnu. Jeg tror, at du forgæves vil søge det, du gravede ned; thi vi har hørt om, at man har frataget din Svoger og din Kone mange Perler og store Summer i Guld, som de havde medført uden Undersøgelse.“ „Det kan gerne være,“ sagde Ricote; „men jeg véd, at de ikke har rørt ved det, jeg har nedgravet, Sancho; thi jeg har aldrig betroet dem, hvor det laa, fordi jeg var bange for, at der skulde ske et eller andet Uheld. Hvis du altsaa vil komme med mig, Sancho, og hjælpe mig med at grave Skatten op og skjule den, saa vil jeg give dig to Hundrede Gulddukater, hvorved du kan bøde paa din Fattigdom, for du véd jo, at jeg véd, den ikke er ringe.“ „Jeg vilde gerne gøre det,“ svarede Sancho, „men jeg er slet ikke havesyg. Havde jeg været det, saa havde jeg ikke i Morges opgivet et Embede, i hvilket jeg kunde have forgyldt Væggene i mit Hus, og inden der var gaaet seks Uger, spist paa Sølv. Og saavel af den Grund, som fordi jeg synes, det vilde være Forræderi imod

min Konge at hjælpe hans Fjender, vilde jeg ikke gaa med dig, selv om du, i Stedet for at love mig to Hundrede Gulddukater, talte mig fire Hundrede op i Haanden her paa Stedet.“ „Hvad er det da for et Embede, du har opgivet,“ spurgte Ricote. „Jeg har opgivet Statholderskabet over en Ø,“ svarede Sancho, „og det saadan en Ø, at man sandelig ikke saa let vil kunne finde Mage til den her i Verden.“ „Hvor ligger da den Ø,“ spurgte Ricote. „Hvor?“ svarede Sancho; „to Mile herfra, og den hedder Øen Barataria.“ „Ti stille, Sancho,“ sagde Ricote; „Øerne ligger langt herfra midt ude i Havet; der gives ingen Øer paa fast Land.“ „Hvorfor ikke?“ svarede Sancho; „jeg siger dig, Ven Ricote, at jeg forlod den i Morges, og i Gaar regerede jeg den som Statholder, saa det havde Skik. Men desuagtet opgav jeg den, fordi en Statholders Embede forekom mig temmelig farligt.“ „Og hvad indbragte dit Statholderskab dig?“ spurgte Ricote. „Det indbragte mig Forstaaelsen af, at jeg ikke duer til at regere over andet end en Hjord Faar,“ svarede Sancho, „og at de Rigdomme, som man vinder ved saadanne Statholderier, koster én baade Ro og Søvn, ja, endog det daglige Brød. Thi paa Øer maa Statholderne kun spise meget lidt, især naar de har en Læge, der skal sørge for deres Helbred.“ „Jeg forstaar dig ikke, Sancho,“ svarede Ricote; „men alt, hvad du siger, forekommer mig rigtignok at være tosset Snak. Hvem skulde vel have givet dig Øer at regere over? Skulde Verden mon have Mangel paa Folk, der var mere egnede til at være Statholdere end du? Ti hellere stille, Sancho, kom til dig selv igen, og overvej, om du vil følge med mig, som jeg har sagt, og hjælpe mig med at hæve min skjulte Skat. Den er sandelig saa stor, at man med Føje kan kalde den en Skat, og jeg vil give dig saa meget, at du kan leve deraf, som jeg allerede har sagt.“ „Og jeg har ogsaa allerede sagt dig, Ricote,“ genmælede Sancho, „at jeg ikke vil gøre det. Vær du tilfreds med, at jeg ikke forraader dig, fortsæt i Guds Navn din Vej, og lad mig følge min; jeg véd, at retmæssigt Gods *kan* gaa tabt, men uretmæssigt Gods gaar *altid* tabt, og ogsaa den, der besidder det, er fortabt.“ „Jeg skal ikke plage dig mere, Sancho,“ sagde Ricote; „men sig mig, om du opholdt dig hjemme i Landsbyen paa det Tidspunkt, da min Kone, min Datter og min Svoger rejste bort?“ „Jo, det

gjorde jeg," svarede Sancho, „og jeg kan fortælle dig, at da din Datter drog bort, var hun saa smuk, at alle Folk løb ud af deres Huse for at se hende, og alle sagde, at hun var den dejligste Skabning under Solen. Hun udgød Taarer, da hun rejste, omfavnede alle sine Veninder og Bekendte og enhver, der kom for at se til hende. Og hun bad alle om at bede til Gud og hans Moder, Vor kære Frue, om at tage hende i sin Varetægt, og gjorde det med saa smerteligt Tonefald, at det bragte selv mig til at græde, skønt jeg dog ellers ikke har saa let til Taarer. Og sandelig om der ikke var mange, der havde Lyst til at holde hende skjult og vilde følge efter hende for at bortføre hende paa Vejen; men Frygten for at handle imod Kongens Befaling holdt dem tilbage. Ivrigst af dem alle var Don Gaspar Gregorio, den unge rige Majoratsherre, som du jo kender, og efter hvad Folk siger, skal han have været meget forelsket i hende. Siden hendes Afrejse har han ikke mere vist sig i vor Landsby, og vi er alle af den Tanke, at han er fulgt efter hende for at bortføre hende. Men hidtil har man ikke hørt noget om Sagen.“ „Jeg har altid haft en Anelse om,“ sagde Ricote, „at denne Adelsmand var forelsket i min Datter; men jeg stolede paa min Ricotas Dyd, og det voldte mig aldrig nogensinde Bekymring, at han havde hende kær. Du har nok hørt, Sancho, at Moriskinder sjældent eller aldrig indlader sig i Kærlighedsforhold med gamle Kristne; og min Datter, der, saavidt jeg tror, mere tænker paa sin Kristendom, end hun er forelsket, vilde sikkert aldrig have brudt sig om denne Majoratsherres Bejlen.“ „Gud give det,“ sagde Sancho, „for ellers vilde det se ilde ud for dem begge. Men lad mig nu forlade dig her, Ven Ricote. Jeg vil endnu i Aften naa det Sted, hvor min Herre, Don Quixote, opholder sig.“ „Gud være med dig, Ven Sancho! Mine Kammerater begynder allerede at røre paa sig, og det er virkelig paa Tide, at ogsaa vi fortsætter vor Rejse.“ Derpaa omfavnede de hinanden, Sancho satte sig op paa sin Rucio, Ricote tog Pilgrimsstaven i Haand, og saaledes drog de hver sin Vej.

LV. KAPITEL

Om allehaande Ting, der hændte SANCHEO paa Vejen, samt om visse andre Ting af en saadan Art, at man ikke kan tænke sig noget mere forunderligt.

Den Omstændighed, at Sancho saa længe havde opholdt sig sammen med Ricote, tillod ham ikke at naa Hertugens Slot den Dag; men han naaede dog saa langt, at han kun befandt sig en halv Mil derfra. Saa blev han imidlertid ogsaa overrasket af Natten, som hurtigt faldt paa med tæt Mørke. Men da det var Sommer, voldte det ham ikke megen Kummer, og han trak sig et Stykke tilbage fra Vejen i den Hensigt at oppebie Morgens Komme. Men nu vilde hans onde og ugunstige Skæbne, at han, just da han var i Færd med at søge efter et Sted, hvor han kunde gøre sig det bekvemt sammen med sit Æsel, faldt i en dyb og bælgmørk Grube, som laa imellem nogle meget gamle Bygninger. I Faldet anbefalede han sig af ganske Hjerte til Gud, da han troede, at hans Fart først vilde slutte helt nede i Underverdenens Dyb. Men saaledes var det dog ikke, thi da Rucio var kommet tre Mandshøjder ned, naaede den Bund, og Sancho sad endnu paa sit Dyr uden at have lidt mindste Skade eller faaet nogen Kvæstelse. Han befølte sig over hele Legemet og holdt Vejret for at se, om han var uskadt, eller om han havde slaaet Hul i Kroppen. Da han fandt, at han var hel og holden, uden mindste Skramme eller Saar, vilde det slet ikke tage nogen Ende med hans Taksigelser til Gud for den Naade, Han havde vist ham; thi han havde virkelig troet, at han var knust i tusinde Stykker. Derefter famlede han med Hænderne rundt paa Grubens Vægge for at se, om det skulde være muligt at slippe bort uden andres Hjælp. Men han fandt dem overalt glatte og uden noget Fremspring, hvorved han kunde holde sig fast, hvilket gjorde ham overmaade bedrøvet, saa meget mere, som han hørte sin Rucio give sig paa det ynkeligste og smerteligste; og det var heller ikke noget Under: Dyret stønnede ikke af Kaadhed, thi det var virkelig ret ilde tilredt. „Ak,“ udraabte nu Sancho Panza, „hvilke ganske uventede Hændelser møder dog ikke for hvert Skridt dem, der lever i denne elendige Verden!

Hvem skulde nu have tænkt, at den Mand, der i Gaar tronedes som Statholder over en Ø og befalede over sit Tjenerskab og sine Undersaatter, i Dag skulde se sig begravet i en Grube uden at have nogen Moders Sjæl til at bistaa sig eller en Tjener eller Undersaat, der kunde hjælpe ham op? Her maa nu baade jeg og mit Æsel omkomme af Sult, hvis vi ikke allerede dør inden den Tid, Dyret, fordi det er knust og forslaaet, og jeg, fordi jeg er fuld af Sorg. I det mindste bliver jeg ikke lige saa lykkelig, som min Herre, Don Quixote af Mancha, var, dengang han steg ned i den fortryllede Montesinos' Hule, hvor han fandt Folk, der beværtede ham bedre, end han vilde være blevet det i sit eget Hus, saa at det ganske tog sig ud, som om han var kommet til et dækket Bord og en opredt Seng. Dør saå han yndige og skønne Fremtoninger, men jeg kommer kun til at se Tudser og Slinger her, saavidt jeg tror. O, jeg ulyksalige, det skulde alt-saa blive det endelige Maal for alle mine Tosserier og Indbildninger! Naar det engang behager Himmelen, at nogen finder mig her, saa vil man tage mine Ben, rene, blegede og afpillede, op fra dette Sted, og ligesaa mit Æsels, og deraf vil man maaske kunne se, hvem vi var, i det mindste vil de kunne det, som har hørt, at Sancho Panza aldrig skiltes fra sit Æsel og Æselet aldrig fra Sancho Panza. Endnu en Gang siger jeg: O, hvor elendige er vi ikke! Hvorfor har vor onde Skæbne dog ikke villet tillade os at dø i vor Hjemstavn og midt iblandt vore egne! Thi selv om vi heller ikke dør havde fundet Bistand i vor Ulykke, saa vilde det dog ikke have manglet os paa en Ven, der medfølgende vilde have beklaget os og i Bevidsthedens sidste Øjeblik havde lukket vore Øjne. O, du min Ven og Staldbroder, hvor daarligt har jeg dog ikke lønnet dig for din tro Tjeneste! Tilgiv mig, og bed, saa godt du nu formaar det, Skæbnen om at udfri os af den græselige Vaande, hvori vi begge befinder os, saa lover jeg dig, at jeg skal sætte en Laurbærkrans paa dit Hovede, saa at du ganske skal se ud som en kranset Poet, og give dig dobbelt Foder." Saaledes véklagede Sancho, og hans Æsel hørte paa ham uden at svare et eneste Ord; saa stor var det stakkels Dyrs Beklemmelse og Afmagt. Endelig, efter at hele Natten var blevet tilbragt med Jamren og ynkelige Klager, brød Dagen frem, og ved dens Lys og Klarhed saå Sancho, at det vilde være den umuligste af alle

SANCHO PANZA kærtegner sit Æsel.

Ayuntamiento de Madrid

Un
be
ve.
son
ikk
vir
che
ho
sin
ga
om

Nu
sto
du
se
var
ige
So
ud
Aa
Æ
saa
ha
gje
for
ku
me
„C
er
vil
Af
Ga
de
ste
I

Umuligheder at komme op af dette dybe Hul uden Bistand. Han begyndte paa ny at jamre sig og skrige af fuld Hals for at prøve, om ikke nogen kunde høre ham; men alle hans Skrig var som Prædikerens Stemme i Ørkenen, thi der var paa hele Eggen ikke et Menneske, der kunde høre ham, og nu ansaa han sig virkelig for død og begravet. Rucio laa paa Ryggen, og Sancho fik den endelig paa Benene igen; men den kunde neppe holde sig oprejst. Derpaa tog Sancho et Stykke Brød frem af sin Vadsæk, som havde staaet Last og Brast med ham i Faldet, gav det til Æselet, som lod sig det smage, og snakkede til det, som om det forstod ham:

„Ved et godt Stykke Brød
bliver Sorgen sød.“

Nu opdagede han paa den ene Side af Gruben et Hul, der var stort nok til, at et Menneske kunde komme igennem, naar det dukkede sig og krøb sammen. Sancho Panza gav sig straks til at se paa Hullet, bukkede sig, krøb derind og opdagede, at Hulningen var bred og rummelig forinden; dette kunde han se, fordi der igennem Loftet (hvis man kunde kalde det saaledes) faldt en Solstraale derind, som tydeligt oplyste alt. Han saa ogsaa, at den udvidede sig og bredte sig ind imod en anden mere rummelig Aabning, og da han bemærkede dette, vendte han tilbage til sit Æsel igen og begyndte at grave Jorden i Hullet ud med en Sten, saa at han i Løbet af kort Tid gjorde det rummeligt nok til, at hans Æsel med Lethed kunde gaa derind, hvad det da ogsaa gjorde. Sancho tog Æselet ved Grimen og begyndte at gaa foran det ind i denne Hule for at se, om han ikke andetsteds kunde finde en Udgang; sommetider famlede han i Mørke, sommetider uden at kunne se noget Lys, men aldrig uden Frygt. „Gud den Almægtige staa mig bi!“ sagde han til sig selv, „det er dog et forfærdeligt Uheld, jeg har her; men for min Herre vilde det være et prægtigt Eventyr. Ja, han — han vilde anse denne Afgrund, dette Fængselshul, for en blomstrende Have og for Galianas Palads og vilde ikke nære nogen Tvivl om, at han fra dette Mørke og denne Forlegenhed skulde finde ud til en blomsterklædt Mark. Men jeg, som er forladt af Lykken, som er

raadvild og uden ringeste Mod, jeg frygter, at der for hvert Skridt vil aabne sig en ny Afgrund under mine Fødder, dybere end den foregaaende, og opsluge mig ganske. Vær velkommen Ulykke, hvis du kommer alene.“ Paa denne Maade og hendsunken i disse Tanker var han vandret lidt over en halv Mil, forekom det ham selv, og efter at han havde tilbagelagt den, blev han en Slags Lysning vár, som allerede syntes at være Dagslys og faldt ind igennem en eller anden Aabning, der viste ham, at denne Vej, som han ansaa for Stien til den anden Verden, dog et eller andet Sted maatte føre ud til Dagen.

Her forlader Sidi Hamet Benengeli ham og vender i sin Fortælling tilbage til Don Quixote, som glad og selvtilfreds afventede Dagen, der var fastsat til den Kamp, han skulde udfægte med hin Mand, som havde røvet Doña Rodriguez' Datters Ære, efterdi det var hans Agt at give hende Oprejsning for den Uret og Krænkelse, man havde tilføjet hende. Nu hændte det, at han en Morgen red ud for at øve og prøve sig i de Idrætter, som han snart vilde faa Anvendelse for under den farlige Kamp, han skulde bestaa, og idet han satte Rosinante i kort Galop og vilde lade den springe, plantede Hesten Fødderne saa tæt ved Randen af en dyb Hulning, at den ufejlbarlig vilde være styrtet derned, hvis Ridderen ikke af al Magt havde trukket den tilbage ved Tøjlerne. Det lykkedes ham dog at parere Hesten, den faldt ikke, og da han derpaa red nærmere hen til Hulningen for at betragte den, uden dog at stige af, hørte han, medens han var beskæftiget hermed, høje Skrig dernedefra. Han lyttede opmærksomt og hørte og forstod nu, at der var nogen, der raabte: „Hallo deroppe! Er der da ikke noget Kristenmenneske, der kan høre mig? Er der ikke nogen barmhjertig Riddersmand, der har Medynk med en stakkels Synder, der er levende begravet, med en ulykkelig Statholder, der er færdig med at statholderere?“ Don Quixote mente at høre Sancho Panzas Stemme, hvorved han blev forbavset og bestyrtet, og af alle Livsens Kræfter gav han sig til at raabe: „Hvem er dernede? Hvem er det, der jamrer saaledes?“ „Hvem anden skulde vel være hernede, hvem anden skulde jamre saaledes her,“ lød Svaret, „end Sancho Panza, den paa de vildene Veje omkringflakkende, paa Grund af sine Synder og sin Ulykke forhenværende Statholder paa Øen Bara-

taria, tidligere Vaabendrager hos den berømmelige Ridder Don Quixote af Mancha?" Da Don Quixote hørte dette, fordobledes hans Forundring, og hans Bestyrtelse voksede yderligere, da det faldt ham ind, at Sancho Panza maatte være død, og at det var hans Sjæl, som paa dette Sted led Skærsildens Kvaler. Ganske overvældet af denne Indbildning raabte han: „Jeg besværges dig ved alt, hvorved jeg som katolsk Kristen kan besværges dig: Sig mig, hvem du er! Og hvis du er en Sjæl i Skærsildens Kvaler, saa sig mig, hvad du begærer, at jeg skal gøre for dig. Thi da det er mit Kald at bistaa og hjælpe de nødlidende her i Verden, vil jeg ogsaa bistaa de betrængte fra den anden Verden og ile dem til Hjælp, naar de ikke kan hjælpe sig selv ved egen Kraft.“ „Altsaa,“ lød Svaret nedefra, „maa De, som nu taler med mig, være min Herre, Don Quixote af Mancha, og at dømme efter Lyden af Stemmen kan det sikkert heller ikke være nogen anden.“ „Jeg er Don Quixote,“ svarede Ridderen, „jeg er den, hvis Kald det er at bistaa mangfoldige i deres Trængsler og hjælpe dem, saavel levende som døde. Sig mig derfor, hvem du er, du, som gør mig saa bestyrtet. Thi hvis du er min Vaabendrager, Sancho Panza, hvis du er død, og Djævelen ikke har hentet dig, men du ved Guds Barmhjertighed dvæler i Skærsilden, saa har vor hellige Moder, den romersk-katolske Kirke, Naademidler nok til at fri dig af din Pine, og jeg skal anholde om dens Hjælp til Bedste for dig, saavidt mit Eje slaar til. Forkynd mig derfor alt, og sig mig, hvem du er.“ „Jeg sværger ved alt, hvad jeg véd,“ lød Svaret, „jeg sværger ved Fødselen af . . . naa, af hvem Deres Velbyrdighed ønsker, jeg sværger, Hr. Don Quixote af Mancha, at jeg er Deres Vaabendrager, Sancho Panza, og at jeg i alle mine livfødte Dage ikke er død. Jeg har tværtimod opgivet mit Statholderskab for allehaande Tings og Aarsagers Skyld, som det vilde kræve længere Tid at fortælle, og er derpaa faldet ned i denne Afgrund, hvor jeg ligger sammen med min Rucio, som ikke vil vidne imod mig; thi for yderligere at bekræfte det staar den selv her ved Siden af mig.“ Ja, bedre endnu, det syntes virkelig, som Æselet forstod, hvad Sancho havde sagt; thi det begyndte øjeblikkeligt at skryde saa kraftigt, at det gav Genlyd i hele Hulen. „Et herligt Vidne,“ sagde Don Quixote; „den Skryden kender jeg, som om jeg selv

havde avlet det, og jeg hører ogsaa din Stemme, min Sancho. Vent blot et Øjeblik, medens jeg rider hen til Hertugens Slot, som ligger tæt herved, og henter nogle Folk, som kan trække dig op af denne Grube, i hvilken du maa være styrtet ned for dine Synders Skyld.“ „Gaa, Deres Velbyrdighed,“ sagde Sancho, „men kom for Guds Skyld blot tilbage i en Hast; thi jeg kan ikke længere holde ud at være levende begravet her, og jeg er lige ved at dø af Angst.“

Don Quixote forlod ham og ilede til Slottet for at fortælle Hertugen og Hertuginen, hvad der var hændt Sancho Panza, hvorover de undrede sig ikke lidet, skønt de straks begreb, at han maatte være faldet ned i en Udløber fra den Hule, som for umindelige Tider siden var blevet gravet dør. Men de kunde ikke forstaa, hvorledes han havde kunnet forlade sit Statholderskab, uden at de fik nogen Efterretning om hans Ankomst. Endelig hentede man dog, som man siger i Spøg, Strikker og Gavstrikker, og ved mange Hænders Hjælp trak man med stor Møje Æselet og Sancho Panza op fra Mørket dernede til Solens Lys. En Student, der stod og saå paa dette, sagde: „Alle borgerlige Statholdere skulde vende tilbage fra deres Statholderskaber saaledes, som denne Synder vender tilbage fra Afgrundens Dyb, halvdød af Sult, helt hvid i Ansigtet og uden en Hvid i Lommen, saavidt jeg tror.“ Sancho hørte det og sagde: „Det er otte eller ti Dage siden, Broder Skumler, at jeg tiltraadte mit Embede som Statholder over den Ø, man havde forlenet mig med, og i alle disse Dage har jeg ikke en eneste Gang spist mig mæt, ikke engang i tørt Brød. I al den Tid er jeg blevet forfulgt af Læger, og Fjender har traadt Ribbenene itu paa mig; nogen Bifortjeneste kunde jeg ikke faa Fingre i, jeg har ikke stukket nogen Gebyrer i Lommen — alt det har der slet ikke været Lejlighed til. Og da det nu forholder sig saaledes, synes jeg slet ikke, at jeg har fortjent at komme tilbage fra mit Embede paa denne Maade. Men Mennesket spaar, Gud raa'r; og Gud véd, hvad der er det bedste, og hvad der er godt for hver enkelt; og man maa tage Tiderne, som de falder; og ingen tør sige: Af det Vand vil jeg aldrig drikke, thi:

Tror du, der af Sulemad en Mængde være maa,
er der end ej Kroge mer at hænges Sulet paa.

Og Gud forstaar mig, det er nok; mere siger jeg ikke, skønt jeg nok kunde.“ „Du skal ikke ærgre dig, Sancho, du skal ikke tage dig nær, hvad der kommer dig for Øre; thi ellers bliver du aldrig færdig. Naar du blot kan leve videre med en frelst Samvittighed, saa lad Folk sige, hvad de lyster; thi at binde Tungen paa Folk er ganske, som om man vilde lukke aaben Mark med Døre. Kommer Statholderen rig tilbage fra sit Embede, saa siges der om ham, at han har været en Røver; og vender han fattig tilbage, har han været en Stymper og et enfoldigt Menneske.“ „Ja,“ svarede Sancho, „denne Gang maa De sandelig snarere anse mig for et Fæhovede end for en Tyv.“

Under saadanne Samtaler naaede de, omringede af Gadedrenge og mange andre Folk, til Slottet, hvor Hertugen og Hertuginde allerede stod paa et Galleri og ventede paa Don Quixote og Sancho. Men denne sidste vilde ikke gaa op for at hilse paa Hertugen, førend han havde bragt sit Æsel i Stald; thi han sagde, at hans Rucio havde tilbragt en meget daarlig Nat i sit Ly. Derpaa gik han op for at præsentere sig for Herskaberne, knælede ned foran dem og sagde: „Min naadige Herre og Frue, da det saaledes behagede Deres Højheder, drog jeg uden al Fortjeneste fra min Side ud for at blive Statholder paa Deres Ø, Barataria;

nøgen drog jeg ind, og nøgen var jeg født,
saa jeg har intet vundet, og intet er forødt.

Om jeg har regeret daarligt eller godt, har der været Vidner paa, som kan sige, hvad de mener derom. Jeg har løst Tivlsmaal, fældet Dom i Processer, og stadig har jeg været nær ved at dø af Sult; thi saaledes blev det anordnet af Doktor Peter Stærk fra Skrub af, Øens og Statholderens Livlæge. Om Natten blev vi overfaldet af Fjender, og efter at vi var bragte i den yderste Nød, sagde Folkene paa Øen, at de ved min Arms Kraft var bleve befriede og havde vundet Sejr — Gud skænke dem Sundhed, saavist som de taler Sandhed. Kort at fortælle: I al den Tid har jeg baaret Regeringens Pligter og Byrder og har for min Del fundet, at mine Skuldre ikke kan bære dem, og at det ikke er Byrder for min Ryg og ikke Pile for mit Kogger. Og derfor har jeg, før Statholderskabet kunde kaste mig over Bord, selv

kastet Statholderskabet over Bord og i Gaar Morges forladt Øen ganske som jeg havde fundet den, med de samme Gader, Huse og Tage, som den havde ved min Ankomst. Jeg har ikke laant noget af nogen og ikke indladt mig paa at gøre mig nogen Fordeel. Ganske vist tænkte jeg paa at udstede et Par nyttige Forordninger, men lod dog være af Frygt for, at de ikke skulde blive overholdte, i hvilket Tilfælde det jo kunde komme ud paa ét, om de blev udstedte eller ikke blev udstedte. Jeg tog som sagt afsted fra Øen uden andet Følge end min Rucio. Jeg faldt i en dyb Grøft og famlede mig frem i den, indtil jeg i Morges, da Solen kom op, fandt Udgangen, der dog ikke var saa nem at slippe til. Og hvis Himmelen ikke havde sendt mig min Herre, Don Quixote, saa havde jeg faaet Lov at blive dernede lige til Verdens Ende. Altsaa, Hr. Hertug og naadige Fru Hertuginde, her foran Dem staar nu igen Deres Statholder, som allerede i de stakkels ti Dage, han har haft Regeringen, er kommet til den Erkendelse, at det slet ikke er noget beventt at være Statholder — jeg mener ikke alene, naar der er Tale om en Ø, men selv om det var over hele Verden. Med denne Erklæring kysser jeg Deres Naades Fødder og bærer mig ad ganske som Drengene, naar de leger og raaber: Løb du ud af Rækken, og lad mig komme til! Netop saadan løber jeg ud af mit Statholderskab og træder ind igen i min Herre, Don Quixotes Tjeneste, hvor jeg ganske vist spiser mit Brød med Angst og Bæven, men dog i det mindste spiser mig mæt. Og naar jeg blot er mæt, saa er det mig lige meget, ja, ganske lige meget, om det er i Roer eller i Agerhøns.“ Dermed afsluttede Sancho sin langvarige Tale, under hvilken Don Quixote stadig rystede for, at han skulde proppe den med tusinde Urimeligheder. Men da han saå, at han lod det blive ved saa faa, takkede han inderligt Himmelen i sit Hjerte. Hertugen omfavnede Sancho og sagde til ham, at det gjorde ham ondt i Sjælen, at han saa hurtigt havde opgivet sit Statholderskab; men han skulde nok sørge for, at der blev tildelt ham et Embede, som var mindre besværligt og mere indbringende. Og saa Hertuginde omfavnede ham og befalede, at man skulde pleje ham paa det bedste; thi man kunde nok se paa ham, at han havde været udsat for en slem Medfart og en endnu værre Forplejning.

LVI. KAPITEL

Om den uhyre og uhørte Kamp, der fandt Sted mellem DON QUIXOTE AF MANCHA og Lakajen TOSILOS, til Forsvar for Hovmesterinden Doña RODRIGUEZ' Datters Ære.

Hertugen og Hertuginde fortrød ingenlunde det Puds, som de havde spillet Sancho Panza ved at forlene ham med Statholderskabet, saa meget mindre som Hushovmesteren samme Dag indfandt sig og fortalte dem næsten hvert Ord og hver Handling, som Sancho havde sagt og foretaget sig i de foregaaende Dage. Tilsidst fremhævede han ganske særlig Overfaldet paa Øen, saavel som Sanchos Frygt og hans Afsked fra Embedet, hvilket fornøjede dem ikke lidet.

Dernæst fortæller Historien, at Dagen, som var berammet til Kampen, nu nærmede sig, og efter at Hertugen ikke én, men mange Gange havde undervist sin Lakaj Tosilos i, hvorledes han skulde bære sig ad overfor Don Quixote for at kunne overvinde ham uden at dræbe eller blot saare ham, befalede han, at man skulde tage Jernspidserne af Lanserne, samtidig med at han overfor Ridderen erklærede, at den kristne Lære, som han lagde megen Vægt paa, ikke tillod, at Livet saaledes blev truet og sat paa Spil ved denne Kamp, og at han maatte være tilfreds med, at han havde tilstaaet ham fri Mark til Kampen paa sit Omraade, skønt han derved handlede imod det hellige Konsiliums Forordning, der ganske forbød saadanne Udfordringer; han maatte derfor ikke drive en saa farefuld Fejde til det yderste. Don Quixote svarede, at Hans Excellence ganske kunde bestemme Enkelthederne ved denne Affære, saaledes som det maatte behage ham; han skulde i ét og alt rette sig efter ham.

Da nu den frygtelige Dag var oprunden, og Hertugen paa Pladsen foran Slottet havde ladet rejse en rummelig Tribune, hvor Kampdommerne og begge de sagsøgende Damer, Moderen og Datteren, skulde tage Plads, strømmede der fra alle de omliggende Landsbyer og Bøndergaarde en talløs Mængde til for at betragte dette nye Skuespil, denne Turnering, hvis Lige endnu

aldrig var set eller hørt paa denne Egn, hverken af levende eller af døde.

Den første, der lod sig se paa Kamppladsen og traadte indenfor Skrankerne, var Kampdommeren, der undersøgte Pladsen og gennemvandrede den fra den ene Ende til den anden, for at der ikke dør skulde findes nogen Art Svig eller noget Skjult, hvorover man kunde snuble eller falde. Derpaa kom de to Damer og indtog deres Pladser, indhyllede i Slør til helt op over Øjnene, ja, helt ned til Barmen. De forraadte en ikke ringe Sindsbevægelse, da Don Quixote allerede var til Stede for Skrankerne. Kort efter kom, ledsaget af talrige Trompeter, den sværtbyggede Lakaj, Tosilos, til Syne ved den anden Side af Slotspladsen, ridende paa en mægtig Hest, som optrampede hele Pladsen; han red frem med sænket Visir, fra Top til Taa omskærmet af stærke, skinnende Vaaben. Hesten saå ud til at være en Frislænder, bred over Bringen, af Farve en sort Skimmel, og paa hver af dens For- og Bagfødder hang der en Tot uldne Haar paa næsten en kvart Centner. Denne behjertede Stridsmand var som sagt af Hertugen nøje blevet underrettet om, hvorledes han skulde forholde sig overfor Don Quixote af Mancha. Han havde, som allerede fortalt, faaet Ordre paa under ingen Omstændigheder at dræbe ham, men bestræbe sig for at undvige det første Sammenstød, saa at Ridderen ikke skulde staa i Fare for at dø, hvilket var uomgængeligt, hvis Tosilos vilde rende løs paa ham Lanse mod Lanse. Han red Pladsen om, og da han kom til det Sted, hvor Kvinderne sad, blev han holdende en Stund for at betragte den unge Pige, som begærede ham til Mand. Kampdommeren tilkaldte Don Quixote, der allerede havde indfundet sig, og rettede tilligemed Tosilos det Spørgsmaal til de to Damer, om de samtykkede i, at Don Quixote nu traadte i Skrankerne for deres Ret. De bekræftede dette; alt, hvad han foretog sig i denne Sag, erklærede de for velgjort, ubrødeligt og retsgyldigt. Imidlertid havde Hertugen og Hertuginen taget Plads paa et Galleri, der vendte ud mod Skrankerne, som rundt om kransedes af en talløs Mængde, der afventede det frygtelige Udfald af denne aldrig forhen sete Kamp. Begge Stridsmænd var gaaet ind paa de Vilkaar, at ifald Don Quixote sejrede, skulde hans Modstander tage Doña Rodriguez' Datter til Ægte, og ifald han blev

overvunden, skulde hans Modpart være fri og løst fra det Ægteskabsløfte, for hvis Skyld man havde klaget over ham, uden at give nogen yderligere Fyldestgørelse. Kampdommeren delte Sol og Vind lige imellem dem og anviste hver af dem den Plads, hvor han skulde holde. Trommerne hvirvlede, Trompeternes Skingren fyldte Luften, Jorden rystede under Fødderne, Tilskuernes Hjerter var fulde af Ængstelse og spændt Forventning. Nogle frygtede, andre haabede paa et godt eller et slet Udfald af denne Strid. Nu befalede Don Quixote sig af ganske Hjerter til Gud og Fru Dulcinea af Toboso og ventede paa det givne Tegn til Angreb. Men vor Lakaj nærede ganske andre Tanker, og hvad han tænkte, skal jeg straks fortælle.

Det synes tilforladeligt, at hans skønne Fjende, dengang han saa opmærksomt betragtede hende, forekom ham at være den dejligste Kvinde, han havde set i sit Liv, og den blinde Dreng, som man fjernt og nær kalder for Amor, vilde ikke lade den Lejlighed glide sig af Hænde, som her tilbød sig til at triumfere over en Lakajsjæl og opføre den paa Listen over sine Trofæer. Han nærmede sig ham ganske sagte og forsigtigt, uset af alle, og gennebornede den arme Lakajs venstre Side med en alenlang Pil, som fo'r tværs igennem hans Hjerter. Dette kunde han ganske vist gøre i al Tryghed; thi Amor er usynlig og kommer og gaar, hvor han vil, uden at nogen kræver ham til Regnskab for hans Gerninger.

Altsaa siger jeg da, at dengang Tegnet til Angreb blev givet, sad vor Lakaj ganske henrykt paa sin Hest og drømte om den Skønhed, som allerede havde gjort sig til Beherskerinde over hans frie Villie, og derfor agtede han ikke paa Trompetens Lyd, saaledes som Don Quixote paa sin Side gjorde det, thi neppe havde han hørt den, før han stormede frem til Angreb og i saa hurtigt Løb, som Rosinante kunde præstere, sprængte løs paa sin Fjende. Da hans brave Vaabendrager, Sancho saå ham komme sprængende, raabte han med høj Røst: „Herren ledsage dig, du det vandrende Ridderskabs Blomst og Perle! Herren skænke dig Sejr, saasom du har Retten paa din Side!“ Endskønt Tosilos saå Don Quixotes Angreb, rørte han sig dog ikke af Stedet, men raabte med høj Røst paa Kampdommeren, og da denne indfandt sig for at høre hans Forlangende, sagde han til ham: „Herre, af-

holdes denne Kamp ikke med det Formaal, at jeg enten skal ægte denne Frøken eller ogsaa ikke ægte hende?" „Saaledes er det," svarede man ham. „Nuvel," sagde Lakajen, „jeg er plaget af min Samvittighed og vilde betyngte den overmaade, om jeg fortsatte denne Kamp. Derfor siger jeg: Herved erklærer jeg mig for besejret og vil paa Stedet ægte denne Frøken." Kampdommeren blev forundret over de Ord, Tosilos ytrede, og da han var en af Medviderne i hele dette Anslag, kom han i stor Forlegenhed med, hvad han skulde svare. Don Quixote standsede midt paa Banen, da han saa, at hans Modstander ikke sprængte ham i Møde. Hertugen vidste ikke, hvad der var Aarsagen til, at Kampen saaledes blev forhalet, førend Kampdommeren kom og meddelte ham, hvad Tosilos havde sagt, hvorover han blev højlig forundret og forbitret. Medens dette gik for sig, nærmede Tosilos sig Doña Rodriguez' Plads og sagde med rungende Stemme: „Jeg er villig til at ægte eders Datter, Frue, og vil ikke ved Proces og Kamp opnaa, hvad jeg kan vinde med Fred og uden Livsfare." Dette hørte den stridbare Don Quixote og sagde: „Naar det forholder sig saaledes, er ogsaa jeg fri og løst fra mit Løfte. Gift eder i Guds Navn, og da Gud har beskikket det saaledes, saa lægge Skt. Peter sin Velsignelse dertil." Hertugen var imidlertid kommet ned i Slotsgaarden. Han gik hen til Tosilos og sagde til ham: „Er det sandt, Hr. Ridder, at De erklærer Dem for overvundet, og at De, drevet af Deres Samvittighedsnag, vil formæle Dem med denne Frøken?" „Ja, Herre," svarede Tosilos. „Og det gør han meget vel i," indskød Sancho Panza her; „thi hvad du maa give Musen, skal du hellere give Katten, saa vil den skaffe dig af med Husets Plage." Tosilos bestræbte sig for at faa sin Hjælm spændt af og bad om, at man vilde hjælpe ham i en Hast, da han neppe kunde drage Aande, og hans Hovede ikke længere kunde holde til at være indespærret i den snævre Kasse. Man tog hurtigt Hjælmen af ham, og nu viste hans Lakajansigt sig ganske blottet og bart, synligt for alle. Da Doña Rodriguez og hendes Datter saa det, raabte de af alle Kræfter: „Det er Bedrageri! Bedrageri er det! Tosilos, vor naadige Herre Hertugens Lakaj, er blevet sat i Stedet for den virkelige Brudgom; vi kræver Ret af Gud og Kongen imod slig Ondskab, for ikke at sige Skarnagtighed!" „Vær ikke urolige, mine Damer," sagde

Don Quixote; „dette er hverken Ondskab eller Skarnagtighed, og selvom det var det, saa har ikke Hertugen Skylden herfor, men de ondskabsfulde Troldmænd, som forfølger mig, og som, misundelige over den Ære, jeg vilde indlægge mig ved denne Sejr, har forvandlet Deres Brudgoms Ansigt til den Mands, hvem De betegner som Lakaj hos Hertugen. Lyd derfor mit Raad, og gift Dem med ham til Trods for mine Fjenders Ondskab; thi han er uden Tvivl den samme, som De begærer at faa til Gemal.“ Da Hertugen hørte dette, maatte han le, hvor vred han end var, og sagde: „De Ting, der hænder Hr. Don Quixote, er altid saa ganske overordentlige, at jeg næsten selv tror, denne Lakaj ikke er min Lakaj. Imidlertid vil vi benytte en List, et Kunstgreb, idet vi nemlig, hvis det passer Dem, vil udskyde Brylluppet i fjorten Dage og i den Tid holde dette Menneske, om hvem vi er i Tvivl, indespærret, da han jo muligvis i Løbet af denne Tid kunde faa sin tidligere Skikkelse igen. Thi saa længe kan Troldmændenes Nag til Don Quixote dog vel ikke vare, saa meget mindre som det slet ikke kan være dem særligt magtpaaliggende at benytte sig af Rænker og Forvandlinger.“ „O, Herre,“ sagde Sancho, „det Troldpak har nu engang for Skik og Sædvane at vende op og ned, ind og ud paa alt, hvad der angaar min Herre. En Ridder, som han for nogle Dage siden overvandt — han hed Spejlridderen — gav de Baccaleureus'en Sansón Carrascos Udseende, en Student, der har hjemme i vor Landsby og er en nær Ven af os; og min Frue, Dulcinea af Toboso, har de forvandlet til en Bondetøjs lige fra Pløjemarken. Derfor mener jeg, at denne Lakaj alle sit Livs Dage vil komme til at leve og dø som Lakaj.“ Herpaa sagde Doña Rodriguez' Datter: „Den, der begærer mig til Ægte, maa være, hvem han vil, saa er jeg ham dog taknemmelig derfor; thi jeg vil hellere være en Lakajs retmæssige Hustru end en Ridders bedragne Kæreste, skønt den Mand, der har bedraget mig, ikke er nogen Ridder.“ Men Resultatet af al denne Snakken frem og tilbage blev sluttelig dog det, at Tosilos skulde indespærres, indtil man fik Vished for, hvilken Ende det vilde tage med hans Forvandling. Alle tilkendte Don Quixote Sejren, men de fleste var dog misfornøjede og kede af, at de to saa længselsfuldt ventede Stridsmænd ikke havde hugget hinanden i Stykker, ganske som Gadedrengene

bliver ærgerlige, naar Synderen, der skulde føres til Galgen, ikke bliver hængt, fordi Modpartiet eller Domstolen har benaa-det ham. Mængden spredte sig, Hertugen og Don Quixote vendte tilbage til Slottet, Tosilos blev lukket inde, og Doña Rodriguez og hendes Datter var meget fornøjede og fandt, at det var paa høje Tid, Sagen afsluttedes med en Bryllupshøjtidelighed; og saa Tosilos gjorde sig Haab om, at det vilde blive saaledes.

LVII. KAPITEL

Der handler om DON QUIXOTES Afsked med Hertugen, samt om det, der hændte ham med den kloge og letfærdige ALTISIDORA, en af Hertugindeus Terner.

Allerede længe havde Don Quixote syntes, at det vilde være vel gjort, om han nu endelig trak sig ud af et saa ørkesløst Liv som det, han førte paa dette Slot. Han bildte sig ind, at man overalt smerteligt følte Savnet af ham, naar han lod sig holde tilbage og spildte Tiden med de talløse Fester og Fornøjelser, som de høje Herskaber lod afholde til Ære for ham som vandrende Ridder, og det forekom ham, at Himmelen engang strengt vilde kræve ham til Regnskab for dette ørkesløse, tilbagetrukne Liv. Derfor bad han en Dag Hertugen og Hertugindeu om Til-ladelse til at drage bort. De gav ham den, men ytrede den største Beklagelse over, at han vilde forlade dem. Hertugindeu flyede Sancho Panza hans Kones Breve, Sancho græd over dem og sagde: „Hvem skulde have tænkt, at saa store Forhaabninger, som Efterretningen om mit Statholderskab har vakt i min Kones, Teresa Panzas Hjerte, vilde ende med, at jeg nu atter vender tilbage til min Herre, Don Quixote af Manchass møjsommelige Eventyr? Men hvorom alting er, saa glæder det mig dog at se, at min Teresa har opført sig, som det sømmer sig en Person som hende — jeg mener, at hun har sendt Hertugindeu Agern. Havde hun undladt det, vilde det have voldt mig stor Græmmelse, at

hun viste sig saa utaknemmelig. Hvad der trøster mig, er, at man ikke kan kalde denne Gave en Bestikkelse, da jeg allerede havde faaet mit Statholderskab, førend hun afsendte Agerne. Det er jo kun ganske naturligt, at den, hvem man har vist en Velgerning, ytrer sin Taknemmelighed derover, selv om det blot er ved Smaating. Vist er det, at jeg nøgen og bar kom til mit Statholderskab og ogsaa forlod det nøgen og bar, saa jeg med fri Samvittighed kan sige, hvad der dog ikke betyder saa lidt:

Nøgen er jeg nu, og nøgen blev jeg født;
intet har jeg vundet, og intet forødt.“

Saaledes talte Sancho til sig selv paa Afrejsens Dag, og efter at Don Quixote den foregaaende Aften havde taget Afsked med det hertugelige Par, viste han sig næste Morgen tidlig i fuld Rustning paa Slotspladsen. Fra Gallerierne saå alle Slottets Folk efter ham, og ogsaa Hertugen og Hertuginde kom for at byde ham Farvel. Sancho sad paa sit Æsel med samt sin Vadsæk og Tværsæk og Rejsekost, højlig fornøjet, fordi Hertugens Hushovmester, den samme, der havde spillet Trifaldis Rolle, havde stukket en lille Pung med to Hundrede Guldstykker til ham, for at han dermed kunde bestride Udgifterne paa Rejsen, hvilket Don Quixote ikke vidste noget om. Medens alles Øjne nu, som sagt, var rettede imod ham, hævede den letfærdige og kløgtige Altisidora pludselig sin Røst imellem alle Hertuginde og andre Fruer og Frøkener, der var Tilskuere ved denne Lejlighed, og sagde i en klagende Tone:

Stands din Hest, du grumme Ridder!
Vilde du ej høre mere?
Pres ej saa din Gangers Flanker,
daarligt kan du den regere!
Tænk dog paa, at ingen Hugorm
skræmmer her dit utro Hjerte,
nej, et lidet Lam, som først om
lang Tid bliver Faar, kun er det!
Vid, at du saa skøn en Jomfru
til Fortvivlelse har drevet,

som man i Dianas Skov og
Venus' Lunde vár er blevet.

Æneas, der mig flyr! Du grusomme Birén!
Gaa du med Barrabás! Det vorde dig til Mén!

Røverisk — og frækt var Rovet! —
dine Hænders Klør du spændte
om mit Hjerte, som saa ydmygt
sig med Elskov mod dig vendte.
Tre Natkapper tog du, falske!
Tvende Strømpebaand fra tvende
Lægge, som i aadret Hvidhed
marmorglatte var at kende.
Tvende Tusind' Suk du røved;
kunde man med dem berende
tvende Tusind' Trojas, vilde
deres Glød i Brand dem tænde!

Æneas, der mig flyr! Du grusomme Birén!
Gaa du med Barrabás! Det vorde dig til Mén!

Gid din Væbner Sanchos Hjerte
maa forhærdes, naar du beder,
saa han aldrig Dulcinea
ud af Tryllenettet reder!
Straffen for din Brøde lide
hun — forvandlet, i Elende:
i mit Hjemland lærer Uskyld
tit en skyldigs Kval at kende —
Himlen give, at dit bedste
Eventyr uheldigt ende,
at din Troskab sig til Glemsel,
Tanken sig til Drømme vende!

Æneas, der mig flyr! Du grusomme Birén!
Gaa du med Barrabás! Det vorde dig til Mén!

Falske Mand! Du saa skal kaldes
fra Guadalquivirs Flodbredder
til Sevilla, og fra London
til hin Strøm, som Themsen hedder.
Gid i Skat, Piket og L'hombre

alle fire Konger vende
Ryggen til dig, og du aldrig
Esser, Syvere maa kende.
Naar du skære vil en Ligtorn,
flyde Blodet! Skal du trække
ud en Tand, saa gid den stedse
lige over Roden brække!

Æneas, der mig flyr! Du grusomme Birén!
Gaa du med Barrabás! Det vorde dig til Mén!

Medens den kummerfulde Altisidora klagede paa denne Maade, vendte Don Quixote ikke Øjnene fra hende. Derpaa drejede han sig uden at svare et Ord om til Sancho og sagde: „Ved dine Forfædres evige Salighed, min Sancho, besværger jeg dig om at forkynde mig Sandheden. Sig mig, har du maaske taget de tre Natkapper og de Strømpebaand med, som denne for-elskede Frøken taler om?“ Sancho svarede: „De tre Kapper har jeg ganske vist taget med, men Strømpebaandene, nej, ikke for Alverdens Guld!“ Hertuginde var højlig forundret over Altisidoras Kaadhed, thi skønt hun ansaa hende for at være vild, munter og overmodig, havde hun dog ikke troet, det gik saa vidt, at hun vilde tillade sig saadanne Letfærdigheder. Og da hun ikke paa Forhaand var blevet underrettet om dette Puds, steg hendes Forundring saa meget mere. Hertugen vilde drive Spøgen endnu videre og sagde: „Det forekommer mig ikke at være helt rigtigt, Hr. Ridder, at De, efter paa mit Slot at være blevet modtaget med saa megen Høflighed, som man her har vist Dem, har fordristet Dem til at medtage i det mindste tre Natkapper, og vel ogsaa flere Ting, nemlig min Frøkens Strømpebaand. Det er noget, der tyder paa et slet Hjerte; det er Handler, som ikke svarer til Deres Ry. Giv hende Strømpebaandene tilbage, ellers udfordrer jeg Dem til Kamp paa Liv og Død og frygter aldeles ikke for, at De nederdrægtige Troldmænd skal forandre og om-skabe mit Ansigt, saaledes som de gjorde det ved Lakajen Tosilos', den Mand, der indlod sig i Tvekamp med Dem.“ „Him-melen forbyde,“ svarede Don Quixote, „at jeg skulde drage Sværdet imod Deres høje Person, der har bevist mig saa stor Naade og Gunst. Natkapperne vil jeg give tilbage, da Sancho

siger, at han har dem; men med Strømpebaandene er det umuligt, da hverken han eller jeg har faaet dem. Og naar Deres Hoffrøken blot leder sine hemmelige Skuffer igennem, vil hun ogsaa ganske sikkert finde dem. Jeg har aldrig været nogen Tyv, Hr. Hertug, og agter heller aldrig i mine Levedage at blive det, saafremt Gud ikke tager sin Haand fra mig. Denne Frøken taler efter eget Sigende som en forelsket, hvori jeg ikke har mindste Skyld, og altsaa kan jeg heller ikke have noget at bede hende og Deres Excellence om Forladelse for. Men jeg beder indtrængende Deres Højhed om at ville fatte bedre Tanker om mig og paa ny meddele mig Deres Tilladelse til at tiltræde mit Ridder-togt.“ „Gud skænke Dem en lykkelig Rejse, Hr. Don Quixote,“ sagde Hertuginen, „saa at vi stedse maa faa gode Tidender at høre om eders Heltebedrifter, og gaa nu med Gud; thi jo længere De tøver, jo stærkere puster De til Ilden i de Terners Barm, som betragter Dem. Min Terne skal jeg vide at straffe saaledes, at hun for Fremtiden ikke skal opføre sig usømmeligt, hverken med Blikke eller med Ord.“ „En eneste Gang endnu maa du høre paa mig, du tapre Stridsmand, Don Quixote,“ sagde nu Altisidora; „jeg maa sige dig, at jeg beder om Forladelse, fordi jeg har sigtet dig for Tyveriet af Strømpebaandene; thi ved Gud og min arme Sjæl, jeg har bundet dem paa, men rent forglemt det, ligesom den Mand, der red rundt paa sit Æsel og søgte efter det.“ „Sagde jeg det ikke nok,“ raabte Sancho; „jo, jeg vilde være den rette Mand til at spille Hæler! Nej, var jeg af den Slags Folk, der vilde stjæle, saa havde jeg haft Lejlighed til det hver Dag under mit Statholderskab.“ Don Quixote bøjede Hovedet og hilste Hertugen, Hertuginen og alle de omkringstaaende; derpaa drejede han Rosinante, og fulgt af Sancho paa hans Rucio drog han ud af Slottet og slog ind paa Vejen til Zaragoza.

Maaneridderens Ridt paa Stranden ved Barcelona.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

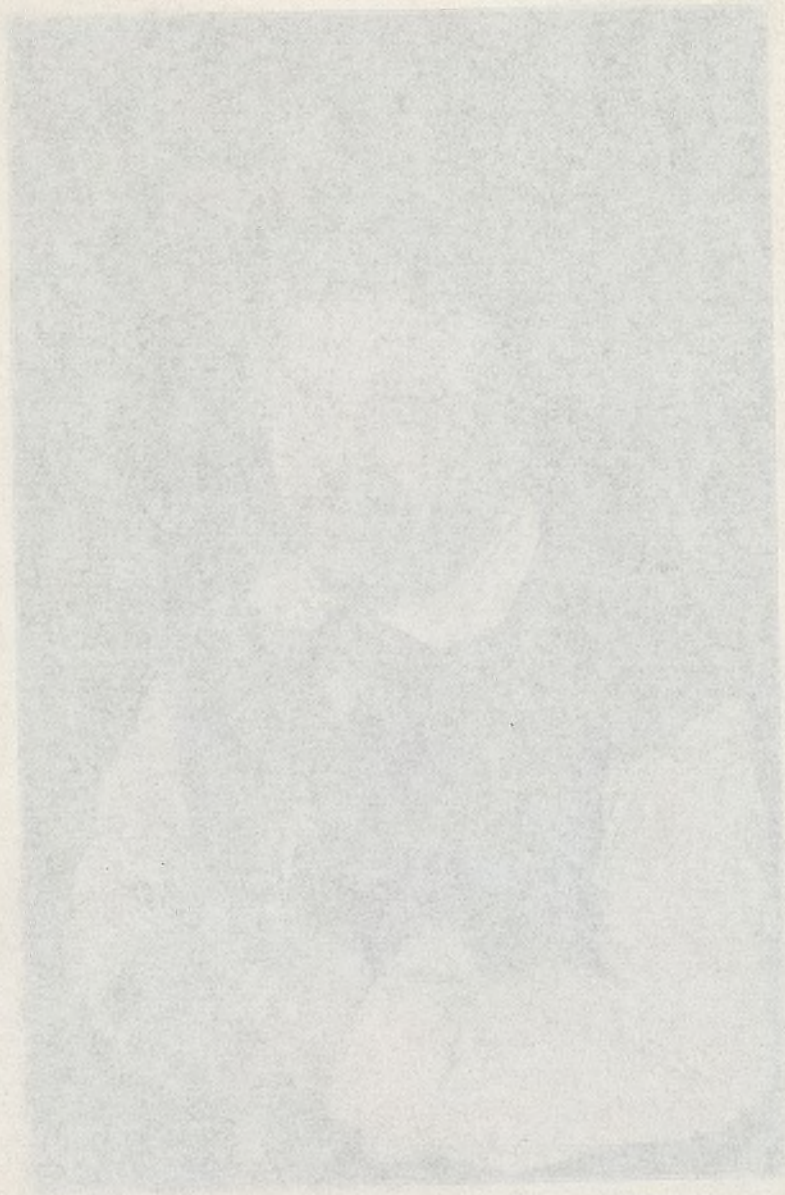

SANCHO PANZA (Harald Madsen)

DON QUIXOTE udsendes nu i en Subskriptionsudgave med
Illustrationer hentet fra *Palladium* Storfilm. 10 Hefter à Kr. 1.00

MARTINS FORLAG

AYUNTAMIENTO DE MADRID

Publicado en Subscriptionudgave med
Forslag af Storflaen. 10 Hefter a Kr. 3.00

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

